

ውሃውና ስሙ

“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድኅት
አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን

ቅጽ 2

ከተስፋዬ ሮበል

የኢትዮጵያ ግንባር ሙከራ ልብ-ልቦና

Ethiopian Evangelical
Baptist Church

2822 S. Jupiter Rd.

Garland, TX 75041

Tel: (214) 703-0100 Fax: (214) 703-0161

WWW.EEBC-DALLAS.ORG

ፊደል አሳታሚ

አዲስ አበባ 1999 ዓ.ም.

ውሃውና ስሙ—“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድንት አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን ቅጽ 2

አሳታሚ ©1999

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው። የላሳታሚው ፈቃድ አብዝቶ ማሳተምም ሆነ የተወሰነን ክፍል በተለያዩ መንገዶች ማራባት፣ በጥብቅ የተከለከለ ነው። በማንኛውም መልኩ መረጃን ለመውሰድ ከተፈለገ፣ የተወሰደው መረጃ ሥርዐቱን ጠብቆ ሊጠቀስ እንዲሁም በግርጌ ማስታወሻ ሊመላከት ይገባል።

የመጀመሪያ ፅንሰ-ም 1999 ዓ.ም.
የታተመው በአዲስ አበባ ኢትዮጵያ ነው።

ጥያቄ፣ አስተያየትም ሆነ ሒስ ካልዎ ለጸሐፊው በሚከተለው አድራሻ ይጻፉ፡—
ተስፋ ዐቃብያን ክርስትና ማገበር
የመልእክት ሣጥን ቊጥር 23045፣ ኮድ 1000
አዲስ አበባ ኢትዮጵያ

The Water and The Name: Critical Study on the Soteriology of “Jesus Only” Church

Copyright ©2007

Published by Raey Publishers
Post Office Box 2332
Addis Ababa, Ethiopia

Comments, questions, and criticisms of this book are welcome. Please address all correspondence to the following address:

Tesfa Evangelical Society For Apologetics
Post Office Box 23045, Code 1000
Addis Ababa, Ethiopia
E-mail: <apologetics@ethionet.et>
<tesfa_apologetics@yahoo.com>

All Rights Reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means—electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise—without the prior written permission of the publisher and copyright owners.

First printing 2007

Printed in the Addis Ababa, Ethiopia.

ራዕይ አሳታሚ
የፓ. ሳ. ቁ 2332
አዲስ አበባ

ሰዎች ስለዚህ መጽሐፍ ምን ይላሉ?

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሕይወት ቃል ነው። ለአማኝ የምድር ሕይወት መመሪያው ከመሆኑም በላይ የዘላለም ሕይወት አብዛሪውና ማረጋገጫው ነው። መጽሐፍ ቅዱስን ሳይጨምር ሳይቀንስ ሳንበውና ለተከተለው የሕይወት እንጀራ ነው። አማኝ በቃሉ ውስጥ ግልጽ ያልሆነለት ነገር ቢኖር ያንንም እግዚአብሔር አስተገልጥለት ይጠብቃል። ሆኖም በዘመናችን በሙሉ የማይገቡን ምስጢራት በመጽሐፍ ቅዱስ ይኖራሉ። ሙሴ ግልጽ ስለሆኑትም ሰላሆኑትም፣ “ምስጢር የሆነው ለአምላካችን ለእግዚአብሔር ነው፤ የተገለጠው ግን የዚህን ሕግ ቃል ሁሉ አንከተል ዘንድ ለዘላለም የአኛና የልጆቻችን ነው” በማለት ጽፎአል (ዘጸግም 29+29)። ሐዋርያው ጳውሎስም፣ “ዛሬ በመስተዋት በድንግዝግዝ እንደምናይ ነን፤ በዚያን ጊዜ ግን ፊት ለፊት አናያለን፤ ዛሬ ከዕውቀት ከፍቶ ዐውቃለሁ በዚያን ጊዜ ግን እኔ ደግሞ እንደ ታወቅሁ ዐውቃለሁ” (1ቆሮንቶስ 13+12) ብሎአል።

ቃሉን የመተርጎም፣ የመግለጥና የማስረዳት ተግባር የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሥራ ነው። የዘላለም ሕይወት የሚገኘውም በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያስረዳል። በዚህ ላይ ግን የራስን ሐሳብ መደራረብ አያስፈልገንም። ሁሉም አስተምህሮና አስተሳሰብ ከመጽሐፍ ቅዱስ አለመውጣቱና መውጣቱ ይመረመራል እንጂ በሰው ከተመሠረተ በኋላ ትክክለኛ ለማድረግ የሚደረገው ሙከራ ከንቱ ነው።

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን አስተምህሮ አስመልክቶ የተጻፈው ይህ መጽሐፍ ስሕተትን አጉልቶ ከማሳየት ባሻገር፣ ለእንባቢያን መሠረታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ አፈታትን ጥበብ ያስጨብጣል። እግዚአብሔር በቃሉ ያለውን በትክክል ለመረዳት በቂ ጥናት የማድረግን ባህል ያሳብራል። ስለሆነም የዋህ አማንያን በስሕተት ትምህርት እንዳይወስዱ፣ በሐሰት ትምህርት የተወሰዱ ቃሉን በትክክል ተረድተው እንዲመለሱ፣ ሊጠቀሙበት ይገባል። በተጨማሪም በአገራችን ዌንዲ የተጻፉ መስል ድርሰቶች እጅግ አናሳ በሆኑበት ጊዜ የዚህ ጽሑፍ መገኘት ለመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት፣ ለሰነበት ትምህርት ቤት ተማሪዎች፣ ለእስተማሪዎችና ለመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንዲሁም ለሁሉም አማኝ

ጥሩ የምሥራች ነው። እነዚህም ሁሉ የዚህ መግለጫ ተጠቃሚዎች እንዲሆኑ ምኞቴና ጸሎቴ ነው።

ማሞ ገብረ መስቀል

የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ገብረት እንዲሁም የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሊቀ መንበር

አቻና ተመሳሳይ ሰሞኔ ይዞ መነሣት ለውጤት ያበቃል፤ ውጤት ግን ውጤት ተብሎ ሊጠራ የሚችለው በሕያው ቃሉ መሠረትነት ሳይ ጸንቶ ሲቆም ነው፤ ስለዚህ ከእውነቱ የነቀላጥ ያህል የራቀ ትምህርት አጥፊ ነው፤ የጥፋቱም ልክ ተከታዮቹን ሁሉ ወደር ለሌለው ለእግዚአብሔር የመጨረሻ ቀላጣ ማብቃት ነው።

ተስፋዬ ሮበልም ሰዎች አንድም ከቀላጣ ይተርፉ ዘንድ፤ አንድም የሐሰት ትምህርትን በእግዚአብሔር እውነት ለመተካት ሲል ይህንን መጽሐፍ ጽፎአል። ሐዋርያት ሳይሆኑ በሐዋርያነት ስም ስለተጠሩት ገብሊያት፤ “የሚናገር እንደ እግዚአብሔር ቃል ይናገር” (ሮሜ 12+6) በማለት ዕዳውን አቅልሎአል። የተቀረው “የሚመለከተው ሁሉ” እያነበበው ይገረምበት፤ ይመክርበት፤ ይታረምበት ዘንድ በመጽሐፉ መጠቀም ነው።

ተስፋዬን እግዚአብሔር ሰዐቃይ እምነት ጠርቶታልና ይበረታበት ዘንድ ምክራ ነው።

ሰሜ ታደስ (መጋቢ)

ቤዛ ባፕቲስት ቤተ ክርስቲያን

ይህ የተስፋዬ ሮበል መጽሐፍ “የሐዋርያትን ቤተ ክርስቲያን” ትምህረት በግሩም ሁኔታ የሚፈትሽና መልስ የሚሰጥ ነው። ስለትምህርታቸውም፤ የሰማ በለው ሳይሆን የቤተ ክርስቲያኒቷ መሪ የጻፉትን ትምህርቶች ቀጥታ በመጥቀስ ተገቢ መልስ ተሰጥቶበታል። የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መሪዎችና ጽሑፎች የአብየተ ክርስቲያናትን አስተምህሮ በመቃወም ብዙ የዘበዘቡ ቢሆንም፤ ዝምታ ፍርሐት የመሰለበትን ሁኔታ የሚሰብር ሆኖ አግኝቼዋለሁ—ይህን መጽሐፍ።

ቀስፋዬ መልስ የሚሰጥባቸው ትምህርቶችን ከዐውዱ አውጥቶ ማየት ግን ከባድ ነው ባይ ነኝ። አንባቢዎች ይህንን መጽሐፍ ሲያነቡ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን ብቻ ትኩረት የሚሰጡ ከሆነ፤ ይበልጥ ተጠቃሚ ይሆናሉ። ቤተ ክርስቲያኒቱ ቀድሞውኑ ከአስተምህሮተ ሥሉስ አሐዱ ውጪ በስሐተት መሠረት ሳይ የቆመች ስለሆነ መሪዎቿ የሚጠቃሟቸው ጥቅሶች ወዲያው ስሐተተኛ ሆነዋል፤ ምክንያቱም ስሐተተኛ መሠረት የቅዱስ ቃሉ ከፍለ ምንባቦችን ለድጋፍ በመጥቀስ ዋልታና ማገር ለማድረግ መሞከር መሠረቱን አይቀድሰውምና፤ አያድነውምና።

በርግጥ እነሱ የሚያነሟቸው ጥቅሶች የዋሉት በዚያ ስሐት መሠረት ማጉልበቻ ባይሆን ኖሮ፤ በጥሞና ሊታዩ የሚገባቸው ቀላም ነገሮች በተገኙባቸው ነበር። በእኔ እምነት ሰይጣን አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ቢጠቅስ ማንነቱ ቅዱስ አይሆንም። ይህም ብቻ ሳይሆን ጥቅሱ ራሱ በእሱ በመጠቀሱ ብቻ ስሐተት ወይም አሳች ወይም ትርጉሙን የሳተ ይሆናል። ነገር ግን ያው ጥቅስ በቅዱሳን ቢጠቀስ ለበረከት ይሆናል፤ ያስተምራል። ለዚህም ነው ይህን መጽሐፍ የሚያነቡ ሁሉ ለሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የተጻፈ መሆኑን ብቻ ቢረዱ መልካም ነው የምለው።

የእነዚህን በአንጻን ያለገሪቱ ክፍሎች እውነተኛ እምነት መሰለው የቆዳላደሉትን መደላድል የሚንጥና የሚንድ መጽሐፍ ነው፤ በሐተቱን ለማየት በሩ እነሆ ተከፍቶአል።

መጽሐፉ ሲያውቁ ለተሳሳቱ መመለሻ፤ ለተደነጋገረባቸው መጽኛ፤ ለአሳቾችም ጥሩ የሚያነቃ በትር ሆኖ አግኝቼዋለሁ። ያንብቡት፤ ያስነብቡት።

አፈወርቅ ኅይሉ

በኢቫንጀሊካል ቲዎሎጂካል ኮሌጅ የነገረ መለኮት መምህር

ስው አንዴት ከገጠአቱ ይድናል? አንዴት የዘላለም ሕይወት ያገኛል? የሚለው ጥያቄ በጣም መሠረታዊ ጥያቄ ነው። ይህን ጥያቄ በማያወሳዳ ሞገዝድ መመለስ መቻል፤ የክርስቲያን ሁሉ ኅላፊነት ነው።

ተስፋዬ ሮበል በነገረ ድነት ሳይ የተምታቱ፤ የተውገረገሩ፤ መስመር የሳቱ አመለካከቶችን ከመጽሐፍ ቅዱሳዊው አስተምህሮ እንጻር የተቸበት

ይህ መጽሐፍ ጉዳዩን አጣርተን እንድንስይና ግልጽ አቋም እንዲኖረን የሚረዳ ሁነኛ አስተዋጽኦ ነው።

ንጉሤ ቡልቻ
ቃለ አግዚአብሔር አንባብያን ማጎበር

“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ስዎች የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ነው የሚል እምነት አላቸው። ለዚህም ድጋፍ ይሆናቸው ዘንድ የቤተ ክርስቲያኒቱ መሪዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ የሚጠቅሟቸው ክፍሎች አሉ። ጥቅሶቹ ግን የተተረጎሙት ትክክለኛውን የመጽሐፍ ቅዱስ አፈታት መንገድ ባለመከተልና ባለማወቅ ነው።

ወንድማችን ተስፋዬ ሮበሌ “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” መሪዎች ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ነው በማለት ባነሷቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ላይ፤ እጅግ በሚያረካ መንገድ ትክክለኛውን የቅዱሳን መጻሕፍት የአፈታት መንገድ በመከተል “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ተከታዮችም ሆነ ለሌላው ሰው በሚጠቅም መንገድ አቅርቦአል። እኔ ሳልሆን መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ ይናገር ማለት ትልቅ ዐዋቂነት ነው። ስለዚህ ይህችን እጅግ ጠቃሚ የሆነች መጽሐፍ አውነትን ለማወቅ የሚጓጉ ሁሉ በእጃቸው አስገብተው እንዲያነሷት አበረታታለሁ።

ፍሬው ታምራት
የኢቫንጀሊካል የነገረ መለኮት ትምህርት ቤት (ETC)
አካዳሚክ ዲንና የነገረ መለኮት መምህር

የማልሰማማባቸው ድምጻሚዎች ቢኖሩበትም የሙግቱ የፍሰት ወጥነትና የይዘቱ ዐውዳዊነት እንዲሁም የርእስ ጉዳዩ አንገብጋቢነት ይህንን መጽሐፍ እንዳደንቅ ያስገድደኛል። ይህንን መጽሐፍ የሚያነብ ሰው ብዙ አንደሚያተርፍ ላረጋግጥ አወዳለሁ።

አስጢፋኖስ ተስማ
የመካነ ኢየሱስ ስሚናሪዮም
የነገረ መለኮትና የሥነ ምግባር መምህር

የስሕተት ትምህርት አውነት መስሎ የዋህና በቃሉ ያልጸኑትን ክርስቲያኖች እያሳሳቀ የሚወስድ ደራሽ ውሃ ነው። ይህ መጽሐፍ ደግሞ ከወንጌል አውነት ለሚያወጣው “ውሃ ያድናችኋል” አስተምህሮ ማርከሻ ነው።

ነገረ መለኮትን በማስተማርም ሆነ የክርስትናን መሠረተ እምነት ከመናፍቃን በመጠበቅ፤ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን እንደ ተስፋዬ ሮበሌ ታላቅ ለውጥ ያመጣ ሰው ያስ አይመስለኝም። ይህ አነጋገሪ ምን ያህል አውነት እንደ ሆነ ለማረጋገጥ ይህን መጽሐፍ ማንበብ ብቻ እንኳ በቂ ሊሆን ይችላል።

ከዚህ በፊት እንደ ጻፋቸው በርካታ መጻሕፍት ሁሉ ይህም መጽሐፍ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ውስጥ በመማሪያ መጽሐፍነት እንደሚያገለግል እንዲሁም ለሰንበት ትምህርት ቤት ትልቅ ዕገዛ እንደሚያደርግ እምነቴ ነው።

ከመጽሐፍ ቅዱሱ አስተምህሮ በተቃራኒው አንጻር የቆሙቱ ብቻ ሳይሆን፤ የቤተ ክርስቲያን ምዕመናንና እገልጋዮች ሁሉ ከሙግቱ አካሄድ፤ ከነገረ መለኮት ጥልቀቱ እንዲሁም ከሥነ ጽሑፉ ውበት ብዙ የሚስንቁበት ሁነኛ መጽሐፍ ነው። ይነበብ!

ንዋይ ጸጋዬ
ኮልፌ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ

ውሃውና ስሙ

**“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድነት
አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን**

ቅጽ 2

DEDICATION

Mr. Robert M. Bowman Jr.,
who hugely influenced me
by his writings
more than anybody else.

ACKNOWLEDGMENTS

There are many who have given both their encouragement and support to this work-of course, I take full responsibility for all that appears in this book, but I would also like to thank the following persons and institutions, all of whom contributed to making this book not only possible but actual.

I would like to give special thanks to Ato Amare Mesfin, Ato Menelik Asfaw, Ato Mamo Gebere Meskel, and Ato Negusse Bulcha. They have a great burden for apologetics and are good friends who have always shared my deep passion to defend and affirm the Historic Christian Faith. I am also grateful to them for critically reading the booklet manuscript prior to publication. Their proficiency in editing has greatly contributed to this book. As always, I am extremely thankful to Mr. Paul Carden, executive director for Center For Apologetics Research for his immeasurable support and for the supply of so many materials to my apologetic work.

I want to thank my friend and fellow worker Rev. Luke P. Wilson and his secretary, Barb Ray and other IRR staff and board members for their constant and concrete expressions of support, encouragement, and generosity. Without IRR's help, I never could have written this book. Finally, as always, I wish to earnestly thank my wife Samrawit for her genuine support for my apologetic work. I am grateful beyond words.

I would also like to thank Pastor Negusse Haile who shared me his former life as the pastor of "Jesus Only" Church for 17 years ~~and~~ how he came to the truth of our Lord Jesus Christ. Thank ~~you~~ for allowing me to include your life testimony to this book.

It's my pleasure to dedicate this book for Mr. Robert M. Bowman Jr., who has tremendous influence both in my life and ministry. You know how much influence the books have in our lives and ministry, those whom we've read and those at whose feet we have studied will transform our passions, power, and purpose. So when I consider your books that have changed me and helped me in my apologetic endeavor, I am speaking not only of the fingerprints of particular words, but of the very lives of the author as well. May God bless you richly for the expansion of His kingdom and the edification of His saints. Thank you, Rob.

It is my sincerest hope that this book will first glorify and please God, and, secondly, instruct and edify the people of God and innocent followers of the "Apostolic Church" of Ethiopia. May God be pleased to use this book to those ends, and may He richly bless you as you read the fruits of my apologetic labor.

ምስጋና

ይህን መጽሐፍ በማዘጋጀት ወቅት ያበረታቱኝን ረቂቁን በማንበብ ከበርካታ ሰሐተት የታደጉኝን ወገኖች ማመስገን እወዳለሁ። ይህ እንዳለ ሆኖ በመጽሐፉ ባይ ሰሐተት ቢገኝ የሰሐተቱ ሙሉ ተወቃሽ እኔው ጸሓፊው እንጂ እነዚህ ሰዎች አይደሉም— እስተያየታቸውን ሁሉ አባካተትሁምና። አቶ እማረ መስፍን፣ አቶ ምኒልክ አስፋው፣ አቶ ማሞ ገበየረ መስቀል፣ አቶ ንጉሤ ቡልቻ።

ውድ ጊዜያቸውን መሥዋዕት በማድረግ የመጽሐፉን ረቂቅ በማንበብ አስተያየት የሰጡኝን ሁሉ እግዚአብሔር ይባርካቸው። ከርእሰ ጉዳዩ ጋር በተገናኘ፣ በርካታ መጻሕፍትንና የጥናት ጽሑፎችን የባከልኝን ሚስተር ፖል ካርደን (Mr. Paul Carden) እንዲሁም የአይ. አር. አር. ዳይሬክተር የሆነውን ቀሲስ ሉቃስ ዊልሰን (Rev. Luke P. Wilson)፣ ሚስት ባርብ ሬይን እንዲሁም አይ. አር. አር. (IRR) ቦርድ ሰባደረጉልኝ ትብብር ከልብ አመሰግናለሁ።

ለዐሥራ ሰባት ዓመት በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመጋቢነትና በተለያዩ የአስተዳደር ቦታዎች የነበረውን ታሪክ ያጋራኝን እንዲሁም ይህ ታሪክ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ እንዲካተት የፈቀደልኝን መጋቢ ንጉሤ ገይሌን፣ እግዚአብሔር ይባርክህ ቀጣይ አገልግሎትህን እግዚአብሔር ይባርክ። ለሁሉም ዕድሜና ጾታ ይሰጥልኝ።

የዚህ መጽሐፍ መታሰቢያነት በሕይወቴና በአገልግሎቴ ትልቅ ስፍራ ባላቸው ለሚስተር ሮበርት ቦመን ነው።

ይህ መጽሐፍ የእግዚአብሔርን ሕዝብ በማንቃት፣ ባለማወቅ በተሳሳተው ጉዳዩ ውስጥ ያሉትን “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ለማንያንን ወደ ትክክለኛው ጉዳዩ በመመለስ ለእግዚአብሔር ክብር እንዲያመጣ ጸሎቴና ምኞቴ ነው።

ወስብሐት ለእግዚአብሔር።

ተስፋዬ ሮበል
ወርኅ ሰኔ 1999 ዓ.ም
አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

መግቢያ

“እውነት በክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ በማመን ብቻ በእግዚአብሔር ነጻ ስጦታ የሚገኝ የእምባክ ችሮታ ነው” የሚለውን የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት “ክርስቲያን” በሚል ስያሜ ራሳቸውን የሚጠሩ እንዳንድ ክፍሎች በተለያዩ መንገድ ያብራሩታል። የይሐዋ ጭሰኮርኮ፣ ድነት ለመጠበቂያ ግንብ ድርጅት ሙሉ ለሙሉ ከመገዛትና በሚያወጣቸውም ፕሮግራሞች ተካፋይ በመሆን የሚገኝ ሲሆን እንደ ሞርሞን አስተምህሮ ደግሞ፣ አንድ ሰው ድነት የሚያገኘው እጅ ተጭኖ ቁተጸለየለት በኋላ ነው።

የዚህ መጽሐፍ ትኩረት የሆኑት “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ሰዎች ደግሞ፣ ድነት ለማግኘት በክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ ማመን ብቻ ሳይሆን ትክክለኛ ነው በሚሉት የጥምቀት ቀመር ማለትም “በኢየሱስ ጭም” በመጠመቅ በተጨማሪም ጥምቀቱ ተጠማቂውን በጥልቅ ውሃ ውስጥ ሙሉ ለሙሉ በማስመጥ ካልተካሄደ ግስበቡ ድነት እንደማያገኝ እንዲሁም የመጻን ምልክቱ “በልሳን” መናገር እንደ ሆነ ያስረዳሉ። በድርጅቱ እነዚህ ቅድመ ሁኔታዎች ካልተሟሉ አንድ ሰው ድነት ማግኘት በፍጹም አይችልም የሚል ጠንካራ እቋም አለው።

ይህ መጽሐፍ ይህ “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” አስተምህሮ ክብሉያትና ከሐዲሳት አስተምህሮ ጋር እንደማይጣጣም በስፋት ቋሚነታል። ይህ የሃይማኖት ድርጅት ከባይ የተዘረዘሩትን የድነት ቅምህርቶች ለማስተማር የሚጠቅሳቸውን ክፍሎች አንድ በአንድ እየነቀስ በማውጣት “በርግጥ እነዚህ ምንበባት የድርጅቱን አስተምህሮ ያጸናሉ?” የሚለውን ጉዳይ ይዋግታል።

በርካታ ሰዎች ይህን መሰል መጽሐፍ ማንበብ ድፍረት የሌላቸው ሲሆን እንዳንዶች ደግሞ ርእሰ ጉዳዩ ራሱ ስሜት አይሰጣቸውም። እነዚህ እንደ ምክንያት ከሚያቀርቧቸው መኻል የሚከተሉት ይገኙበታል።

- “ኢየሱስን መውደድ እንጂ አስተምህሮ/ጽክትሪን ሁነኛ ጉዳይ አይደለም”

○ "ምግባር ከንድፈ ሐሳብ በለሚበልጥ አንድ በው ምን እንዳመነ ሳይሆን ምን ዐይነት ምግባር አለው የሚለው ጉዳይ ዋነኛ ጉዳይ ነው"

○ "በሌሎች ሰዎች ደክተሪን ሳይ መፍረድ ትክክል አይደለም!"

○ "እግዚአብሔር በቀባው ሳይ እጅህን አታንሣ!"

○ "መንፈሳዊ ያልሆነ በው ይህ ዐይነት ትምህርት አይዝባውም! አልዝካለህ ጸልይ እንጂ አትፍረድ!"

○ "በእንዲህ ዐይነት ርእስ ጉዳዮች አስተማሪ አያበፈልግም የእግዚአብሔር መንፈስ ራሱ ይገልጽልናል!"

ይህን መሰል ጥያቄዎች ቃስ እግዚአብሔርን መሠረት ያደረገና በሥነ እመክንዮ የተደገፈ ሁኔታ መልስ ማግኘት እለባቸው የሚል ጽኑ እምነት አለን። ለዚህም የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ በቅጽ እንድ መጽሐፉ ላይ፣ ለእነዚህና እነዚህን መሰል ጥያቄዎች መጽሐፍ ቅዱሳዊና አማካኝነት መልስ የሰጠ ስለሆነ፣ እነዚህ ጥያቄዎች የእኔም ጥያቄዎች ናቸው የሚሉ ሰዎች፣ የቅጽ እንድን መጽሐፍ እንዲያነቡ ክልብ ይበረታታሉ።

ይህ መጽሐፍ ትኩረት የሚያደርገው በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የድነት አስተምህሮ ሳይ ብቻ ነው። ድርጅቱ በትምህርተ ሥላሴን ጨምሮ በተለያዩ ርእስ ጉዳዮች ላይ ያለው አስተምህሮ በቅጽ እንድ መጽሐፍ ላይ በስፋት ስለቀረበ በድርጅቱ አስተምህሮ ላይ ጥናት ማካሄድ የሚፈልጉ ሰዎች፣ ቅጽ እንድ መጽሐፍንም ቢያነቡ ስለድርጅቱ ታሪካዊና ነገረ መለኮታዊ መሠረት የተሟላ መረጃና ዕውቀት ሊኖራቸው እንደሚችል እምነታችን ነው።

እንባቢያን፣ "የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን" የድነት አስተምህሮ በጠለል መንገድ ማወቅ እንዲችሉ፣ በዚህ መጽሐፍ የመጀመሪያ ክፍል ላይ የድርጅቱን አንቀጽ ሃይማኖትና የድርጅቱን ጽሑፎች በቀጥታ በመጥቀስ ያላንዳች ማብራሪያ እቅርበናቸዋል። በአስተምህሮው ላይ ሒስ መሰንዘር የሚጀመረው የድርጅቱ መሠረተ እምነት በቀጥታ ከቀረበ በኋላ ነው። በመጨረሻም የድርጅቱ ሰዎች ቆም ብለው አስተምህሮአቸውን እንዲመረምሩ ሊያገዙ ይችላሉ ያልናቸውን ጥያቄዎች እቅርበናል። መልካም ንባብ።

ማውጫ

መቅድም

I. ድነት በ'ሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን' አስተምህሮ

መግቢያ

1. ሰው ሁሉ ንጢአተኛ ነው.....	2
2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወሳኝ ጉዳይ ነው	3
3. የውሃ ጥምቀት በጥልቅ ውሃ ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም.....	10
4. የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ በም ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም.....	11
5. በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ በው ድነት አያገኝም፣ ምልክቱም ልሳን መናገር ነው.....	13
○ ማጠቃለያ.....	13

II. "የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን" የድነት ትምህርት በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን

መግቢያ.....15

1. የውሃ ጥምቀት ለድነት (ለንጢአት ሥርዐት) አስፈላጊ ነውን?	
○ ማርቆስ 16÷16.....	19
○ የሐዋርያት ሥራ 2÷38.....	25
○ የሐዋርያት ሥራ 22÷16.....	29
○ 1ኢፐሮስ 3÷21.....	33
2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነውን?	
○ የሐንስ 3÷5.....	37
○ ሮሜ 6÷3-4.....	43
○ ቲቶ 3÷5.....	48
○ ገላትያ 3÷27.....	49

○ ኢፌሶን 5÷25-26.....	51
○ ዕብራውያን 10÷22.....	53
○ ቄላስይስ 2÷12.....	54
○ 1ቆሮንቶስ 12÷13.....	56
3. በማጠናከሪያነት የሚጠቀሱ ሌሎች ክፍሎች	
○ የሐንስ 19÷34.....	58
○ ማቴዎስ 28÷19-20.....	64
○ ሐዋርያት ሥራ 8÷35-38.....	66
○ ሐዋርያት ሥራ 10÷48.....	68
○ ዕብራውያን 9÷19-20.....	70
○ 1የሐንስ 5÷6.....	73
○ ሱቃስ 7÷30.....	76
○ ማጠቃለያ.....	76
4. የውሃ ጥምቀት ውጤታማ የሚሆነው በጥልቅ ውሃ ሲካሄድ ብቻ ነውን?.....	79
5. የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ መካሄድ አለበትን?.....	80
6. ልሳን መናገር የድነት ምልክት ነውን?.....	93
III. ቃለ እግዚአብሔር ስለ ድነት ምን ያስተምራል?.....	93
IV. ጥያቄ ለሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አማኝያ?.....	107
V. ዐሥራ ሰባት ዓመት “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ባሪያ ነበርሁ—የመጋቢ ንጉሤ ጎይሌ የሕይወት ምስክርነት.....	119
VI. ዋቢ መጻሕፍት (Bibliography).....	139

ውሃውና ስሙ “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድነት አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን

መግቢያ

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሐፍት፣ መምህራንና አማኝያን የሰው ልጅ ሁሉ በጎጢአት እንደ ወደቀ፣ ጎጢአት ባስከተለውም መዘዝ መንፈሳዊ ሞት እንደ ሞተ፣ የሰው ልጅ የእግዚአብሔርን የድነት መስፈርት አሟልቶ ራሱን ለማዳንም ሆነ ራሱን ለድነት ማዘጋጀት ፈጽሞ እንደማይችል ያስረዳሉ። እንዲሁም ጽድቅ በእግዚአብሔር ጸጋ ለሰው ልጆች ጎጢአት የትኪ ሞት በመሞት ባስገኘው በኢየሱስ በማመን ብቻ እንደሚገኝ ያስገነዝባሉ። እንዲሁም ድነትን ለማግኘት ዳግም መወለድ እጅግ ወሳኝ ጉዳይ መሆኑን ይገልጻሉ። ይህ እቋማቸው ከወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት መሠረተ እምነት ጋር የሚያመሳስላቸው ቢሆንም፣ ዳግም ልደት የሚገኘው የሚከተሉት አራት ቅድመ ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ብቻ ነው፤ ይኸውም (1) እምነት፣ (2) ንስሐ፣ (3) የውሃ ጥምቀት፣ (4) በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ የሚለው አስተምህሮአቸው ግን (በተለይ የመጨረሻዎቹ ሁለቱ) ከቃለ እግዚአብሔር ትምህርት ጋር ፍጹም የማይገጥም ነው።

እንደ ድርጅቱ አስተምህሮ እምነት ቢባል እንዲያው ሥጋዊ የሆነ ዕውቀት ብቻ ባይሆን፣ ምግባራዊ መስጠትንና መታመንን መሠረት ባደረገ ሁኔታ ከተለወጠ ሕይወት ውስጥ የሚገኝ ፍሬ ነው፤ እንዲሁም ንስሐ ከጎጢአት ወደ ጽድቅ ሙሉ ለሙሉ መመለስ ነው፤ ከሚለው የድርጅቱ አስተምህሮ ጋር የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት የሚስማሙ ቢሆንም፣ 1) የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወሳኝ ጉዳይ ነው፤ 2) የውሃ ጥምቀት ጎጢአትን ያጥባል፤ 3) የውሃ ጥምቀት የቃለመለትን ዐላማ (ማለትም ዳግም ልደት ማስገኘትንና ጎጢአትን ማጠብ) ከዳር ማድረስ የሚችለው፣ በጥልቅ ውሃ ማጥመቅ ሲቻል ብቻ ነው፤ እንዲሁም 4) የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ ቢሆን፣ አንድ ሰው በመንፈስ ቅዱስ ለመጠመቁ ሁነኛ ምልክት “በልሳን

መናገር" ነው የሚለው አስተምህሮአቸው ግን ከብሉያትና ከሐዲሳት ትምህርት ጋር አለመጣጣሙ ወይም ባይተዋር መሆኑ ብቻ ሳይሆን፤ ዐባይት ከሚባሉትም ክርቲያናዊ አስተምህሮዎች ጋር በእጅጉ የሚጣረስ/የሚቃረን ነው።

ቅድሚያ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን የድነት አስተምህሮ የድርጅቱን ጽሑፎች በዋቢነት በማቅረብ በርእሰ ጉዳዩ ላይ የሚበጡትን ማብራሪያ ከተመለከትን በኋላ፤ ይህ ትምህርት ከቃለ እግዚአብሔር ጋር ምን ያህል ይጣጣማል የሚለውን ጉዳይ በጥልቀት ለመፈተሽ እንሞክራለን። በመቀጠልም መጽሐፍ ቅዱስ ድነትን አስመልክቶ የሚያስተምረውን ትምህርት፤ የድርጅቱን የድነት አስተምህሮ ማረቅ/ማስተካከል በሚያስችል መልኩ ከቃኘን በኋላ፤ የድርጅቱን የአስተምህሮ ስሕተት አጥልተው የሚያሳዩ እንዲሁም ግራና ቀኙን ሳያንናዝቡ በየዋህነት የድርጅቱን መሠረተ እምነት የተቀበሉ ሰዎች ቆም ብለው አስተምህሮውን እንዲመረምሩ ሊረዱቸው የሚችሏቸውን ቀላልፍ ጥያቄዎች እናቀርባለን።

I. ድነት በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ

1. ሰው ሁሉ ንጢአተኛ ነው

"የመጀመሪያው ሰው ንጢአትን የማያውቅ፤ ቅዱስ፤ ሙሉ፤ ፍጹም ሆኖ በእግዚአብሔር አምሳል መፈጠሩንና እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ በገነት ሲመላለስ መኖሩን እናምናለን (ዘፍጥረት 1+27፤ 2+7-8)። በኋላ ግን ሰው በዝ ምኞቱ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመተላለፍ እንደ ወደቀ፤ ወደ ምድርም ፍጻሜ ከንጢአት ጋር እንደ ተጣለ መጽሐፍ ቅዱስ ያስረዳል (ዘፍጥረት 2+16-17፤ 3+1-24)። ንጢአትም ለሰው ሁሉ ተረፈ (ሮሜ 5+12-21)"።²

² የኢትዮጵያ ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን የእምነት አንቀጾች፤ አንቀጽ 5። አንዲሁም የሚከተሉትን የድርጅቱን መጻሕፍት ይመልከቱ (ሁሉም መጻሕፍት የተጻፉት በተክለ ግርያም ዝነኝ ነው)፡— በእግዚአብሔር መጽሐፍ ፈልጎ፤ ገጽ 12፤ 51-53፤ ለድን ዘንድ ምን ግድረግ ይዝኛል? ለዲስ ልደት፤ ገጽ 12-15። Bible Writers' Theology, 103-106.

2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወሳኝ ጉዳይ ነው

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወሳኝ ነው ለሚለው ትምህርታቸው የሚያቀርቡት ማስረጃ የሚከተለው ነው።

"ጌቶች ሆይ እድን ዘንድ ምን ግድረግ ይዝኛል? ብሎ የፈልጽሰዩስ ወገኒ ቤት ዘበኛ ጳውሎስንና ሊሳስን በጠየቀ ጊዜ፤ 'በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እመን እንተና ቤተሰቦችህም ትድናላችሁ' አላሉትምን? ሐሥ 16+30። በዚህ ጥቅስ ውስጥ ሰለ ጥምቀት መቼ ተጠቀስ? በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እምነትን ሳንጠመቅ ብንቀር ልንድን እንችል የለም ወይ የሚሉ ተከራካሪዎች ጥቂቶች አይደሉም። የዚህ ጥያቄ መልስ በቀላጥር 33-34 ላይ ይገኛል። እምነቱ ብቻ ሊያድነው እንደማይችል ስለሚያውቁ፤ በዚያች ሌሊት ጳውሎስና ሊሳስ ይህንን ሰው ከነቤተሰቡ እንዳጠመቁት እናያለን"³።

"እንዲሁም መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን ስለመሰሉት ጥያቄዎች ግልጽ የሆነ መልስ ሲሰጥ፤ "ሰው ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም" ያላል ዮሐንስ 3+5፤ ጥቶ 3+5"⁴።

³ ተክለ ግርያም ዝነኝ፤ ለድን ዘንድ ምን ግድረግ ይዝኛል? ለዲስ ልደት፤ ለዲስ አበባ ኢትዮጵያ፤ ገጽ 29። የዚህ ምዕራፍ ሐሳብ በአብዛኛው የተወሰደው ከዚህ መጽሐፍ ቢሆንም፤ ተመሳሳይ ሐሳቦችን ለግርጌ ማስታወሻ 2 ላይ የተዘረዘሩትን የድርጅቱን መጽሐፍ መመልከት ይቻላል። ምንም እንኳን ቄስ ተክለ ግርያም ዝነኝ የድርጅቱን የእምነት አንቀጾች ጨምሮ ከ15 ያላነሱ መጻሕፍትን ቢጽፉም (በድርጅቱ የታተሙት በራሪ ጽሑፎች ራሳቸው፤ በአብዛኛው በቀጥታ የተወሰዱት ቄስ ተክለ ግርያም ዝነኝ መጻሕፍት ላይ ነው። ቄስ ተክለ ግርያም ዝነኝ የጻፉአቸውን መጻሕፍት ዝርዝር በዋቢ መጻሕፍት ዝርዝር ይመለከቷል)፤ በጽሑፎቻቸው ውስጥ ሁሉ ግን የተደጋገሙ ሐሳቦችን መመልከት የተለመደ ነው። ምናልባትም "እነዚህን መጻሕፍት በሙሉ በአንድ መለስተኛ መጽሐፍ አጠቃሎ ማቅረብ ይቻላል" ቢባል፤ አብላትም ሆነ ገነት አይሆንም።

⁴ ዝኒ ከግሁ፤ 30።

“ያመነ የተጠመቀ ይድናል ያላመነ ግን (ሊጠመቅ አይችልምና) ይፈረድበታል። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጥምቀት የማጻን ሥራ ሲመሰክር፤ ነገር ግን የመድኃኒታችን የእግዚአብሔር ቸርነትና ሰውን መውደዱ በተገለጠ ጊዜ እንደ ምሕረቱ መጠን 1) ስለዲስ ልደት በሚሆነው መታጠብና (በስሙ ጥምቀት)፤ 2) በመንፈስ ቅዱስ መታደስ አጻንን እንጂ እኛ ስላደረግነው በጽድቅ ስለነበረው ሥራ አይደለም” ይላል ቲቶ 3+4-5”⁵።

“የመድኃኒታችን የእግዚአብሔር ቸርነት ክርስቶስን (ሕይወትን) ሰጠን። ክርስቶስ በመስቀል በመሞቱ ምክንያት ከጌት ውሃና ደም ፈለቀልን የሐንስ 19+34። ክርስቶስ በውሃው፤ በደሙና በመንፈሱ ሊያድነን መጣ 1ዮሐንስ 5+6-8፤ ሕዝቅኤል 36+25-27። በአሪት ዘመን ሙሴ ከበግ ወይም ከፍየል የወጣውን ደም ለእስራኤል ሕዝብ ኀጢአት ከተጠበቀው ውሃ ጋር በሂሶጽ በማደባለቅ በሕዝቡና በመጽሐፉ ላይ ይረጫው ነበር ዕብራውያን 9+19-20። ሙሴ ሲረጫው የነበረው የኪዳን ውሃና ደም ከክርስቶስ ጌን ስተገኘው ውሃና ደም ጥላ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ፤ ‘ጥቂቶች ማለት ስምንት ነፍስ በውሃ የጻኑበት መርከብ ሲዘጋጅ የእግዚአብሔር ትዕግሥት በኖላ ዘመን በቆየ ጊዜ ቀድሞ አልታዘዙም ነበር፤ ይህም ውሃ ደግሞ ማለት ጥምቀት ምሳሌው ሆኖ አሁን ያድነናል፤ የሰውነትን ዕድፍ ማስወገድ አይደለም ስለእግዚአብሔር የበጌ ገሊና ልመና ነው እንጂ፤ ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ነው’ ይላል 1ጴጥሮስ 3+20-21። የቤተ ክርስቲያን መክፈቻዎች የተሰጠው ሐዋርያው ጴጥሮስ ጥምቀት በእምነት ስንቀበላት እንደምታድነን ሲመሰክር እኛ እንዴት ጥምቀት አታድንም ልንል እንደፍራለን?”⁶።

“ደሙና ውሃው ከጌት ሲወጡ በአንድነት እንጂ ተስያይተው ስላልወጡ በማጻን ሥራቸውም አይስያዩም 1ዮሐንስ 5+6-7”⁷።

⁵ ዝኒ ከማሁ፡ 30። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።
⁶ ዝኒ ከማሁ፡ 30-31። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።
⁷ ዝኒ ከማሁ፡ 76።

“ሙሴ የኩርማዎችንና የፍየሎችን ደም ከውሃ ጋር ቀላቅሎ ሲረጭ እንደ ነበር ሁሉ፤ ክርስቶስም የራሱን ደምና ውሃ በአንድ ላይ ከጌት በማመንጨት የመጻንን በር ከፍቶአል 1ዮሐንስ 5+6-7፤ የሐንስ 19+34”⁸።

“የአንጻንድ ሰዎች ጥያቄ ‘ስወደደን ከኀጢአታችንም በደሙ ላጠበን’ ተብሎ ተጽፎአልና ደሙ ብቻ ነው የሚያጥበን፤ ውሃውም ሆነ በስሙ መጠመቅ ስኀጢአት ሥርየት እንዴት በአንድ ላይ ይሠራሉ? የሚል ነው፤ ይህን ዐይነት ጥያቄ የሚጠይቁ ሰዎች የእግዚአብሔር ቃል በሙላት የሌለባቸው ናቸው። ቃሉ ግን ደሙ፤ ውሃው፤ ስሙና መንፈሱ ለማጻን በአንድ ላይ እንደሚጠፋ ይገልጻል ቲቶ 3+4-5፤ የሐንስ 3+5፤ ሐዋርያት ሥራ 3+5፤ 2+21፤ 38፤ ዕብራውያን 10+19-22፤ 1ዮሐንስ 5+6-8፤ 12”⁹።

“በዚህ በፍጻሜ ዘመን ያለው ትውልድ ደግሞ የዘላለም ሕይወት በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በውሃ ተጠምቆ እንዳይድን አሻፈረኝ! የውሃ ጥምቀት አያድንም! በማለት የገዛ ራሱን ፍልስፍና ተከትሎ በመፋነን የእግዚአብሔርን መንገድ እንደ ላተ የታመነ ነው። በመስቀል ላይ የፈሰሰውን ውሃና ደም በስሙ አማካይነት በጥልቅ ውሃ ውስጥ በመጠመቅ እንድንቀበለው እዘዘን”¹⁰።

“መጽሐፍ ቅዱስ፤ ‘ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልን ሰፍጥረት ሁሉ ስበኩ፤ ያመነ የተጠመቀ ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል’ ማርቆስ 16+16። እንግዲህ እንደ እግዚአብሔር ቃል መሠረት ሰው ሁሉ ንስሐ እየገባ ለኀጢአት ሥርየት በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በመጠመቅ ይድን ዝንድ ይገባዋል። የሐዋርያት ሥራ 2+38 የተሰበከለትን የመጻን ወንጌል ስምቶ በእምነት የማይቀበል፤ እምኖም ተጸጽቶ ኀጢአቱን በመተው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠምቆ ከኀጢአቱ የማይታጠብና በመንፈስ ቅዱስ የማይታደስ ሰው ሁሉ፤ በእግዚአብሔር መንግሥት ርስት

⁸ ዝኒ ከማሁ፡ 78።
⁹ ዝኒ ከማሁ፡ 79።
¹⁰ ዝኒ ከማሁ፡ 32።

የሰውም የሐንስ 3+5፤ ቲቶ 3+5፤ ሕዝቅኤል 44+9¹¹።
 "የአግዚአብሔርን ቸርነትና ምሕረት በውሃ መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ እንጂ በሌላ ዘዴ እንደማንወርሰው በቲቶ 3+4-5 ተገልጿል።
 በቸልተኝነትና በሰው ሠራሽ የመዳን መንገድ ተቃላቅሁ እውነት በሚመስል የሞት መንገድ የምትጓዙ ሰዎች ትኖሩ ይሆን? ምሳሌ 16+25። መጽሐፍ ቅዱስ 'አሁንስ ለምን ትዘገያለህ? ተነሣና ስሙን እየጠራህ ተጠመቅ፤ ኩነጢአትህም ታጠብ' አያስ ይጠራችኋል የሐዋርያት ሥራ 22+16። በገላትያ 3+27 'በጥምቀት ክርስቶስን ለበሳችሁ ይላል'¹²። "በሮሜ '6+3 ወይስ አታውቁምን? እኛ በኢየሱስ ክርስቶስ የተጠመቅን በሞቱ እንደ ተጠመቅን' ይላል። አነዚህ ከላይ የተጠቀሱት ጥቅሶች ባጭሩ ያለጥምቀት ድነት እንደማይገኝ ያስረዳሉ"¹³።

"አምነት፣ ንስሐ፣ ጥምቀት፣ መንፈስ ቅዱስ እነኝህ አራቱ ለድነታችን የተሰጡን የመዳን መንገዶች ስለሆኑ በአንድነት በመውሰድ የምንድንባቸው እንጂ ለያይተን የምንድንባቸው ኃይሎች አይደሉም። እንደ ሰው አስተያየት ገነጣጥስን ብንጠቀምባቸው የአግዚአብሔርን ጥላን የምናፈርስ መሆናችን ግልጽ ነው"¹⁴።

"በኦሪት ዘፀአት 30+20-21፣ 'እንዳይሞቱ ይታጠቡበታል' ይላል። ሊታጠቡበት የተፈቀደው የውሃ ዐይነትም በዠኑልቁ 19+9 ተገልጿል፤ ቃሉም እንዲህ ይላል፣ 'ርኩሳትን የሚያነጻ ውሃ ለአስራኤል ልጆች ማገበር ይጠበቃል፤ ኩነጢአት ለማንጸት የሚሆን ነው' ይላል። ለአስራኤል ሕዝብ ንጢአት በተለየ አንስራ የተጠበቀው ውሃ ንጢአታቸውን ሊያስተሰርይ ከቻለ አንዴት ይልቅ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በጥምቀት የምንታጠብበት ውሃ ንጢአታችንን ሊያስወግድ አይችልም? ከመድኃኒታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጉን የፈለቀውስ ውሃና ደም

በጥምቀት በኢየሱስ ስም የምንጠመቅበትና የምንነጸበት ኃይል አይደለም?"¹⁵።

"በብሉይ ኪዳን ዘመን ወደ ቅድስተ ቅዱስን ገብተው የመቅደስ አገልግሎት ተካፋዮች ሊሆኑ የሚመረጡ ሁሉ የልብና የሥጋ ግርዘት ከሁሉ በፊት ያስፈልጋቸው እንደ ነበር መጽሐፍ ቅዱስ ያስረዳናል። ቃሉም፣ 'ኒታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ በአስራኤል ልጆች መካከል ካሉት ሁሉ በልቡና በሥጋው ያልተገረዘ እንግዳ ሁሉ ወደ መቅደሴ አይግባ' የሚል ነበር ሕዝቅኤል 44+9። የልብና የሥጋ ግርዘት ማለት ምን ማለት ነው? የልብ ግርዘት ማለት በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ማለት ሲሆን፣ የሥጋ ግርዘት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በመጠመቅ እርጊው አዳም ተወግዶ ክርስቶስን የመልበስ ምሳሌ ነው ቲቶ 3+5፤ ዌላ. 2+11-13፤ 2ቆሮ. 5+17፤ 1ቆሮ. 15+45-50፤ ገላ. 3+27"¹⁶።

"ከምድረ ግብፅ የወጡት አስራኤላውያን የኤርትራን ባሕር አስኪያልፉ ድረስ ፈርዖንና ተከታዮቹ አልሰቀቁአቸውም ነበር። አስራኤላውያን ወደ ፊት በመገሥገሥ ከፈርዖንና ከሠራዊቱ ለማምለጥ ያደረጉት ሙከራ ፍርሐትንና ጭንቀትን አበዛባቸው እንጂ ምንም ሊረዳቸው አልቻለም ነበር። ነገር ግን በኤርትራ ባሕር ውስጥ በማለፍ በአግዚአብሔር ኃይል ፈርዖንንና ተከታዮቹን ካስጠሙአቸው በኋላ የፈርዖን አስፈሪነትና ጭቆና ዳግመኛ ሊከተላቸውና ሊያስፈራቸው አልቻለም 1ቆሮንቶስ 10+1-3፤ ዘፀአት 14+15 ተመልከት"¹⁷።

በብሉይ ኪዳን የጥምቀት "ምሳሌ ሆኖ የቆየው የዮርዳኖስ ወንዝ ነበር፤ በፅብራይስጥ ቋንቋ ዮርዳኖስ፣ 'ያራዳህ' ማለት፣ ወደ ታች መግባት ወይም መውረድ ማለት ነው። ወንዝ ማለት ደግሞ ውሃ ማለት ስለሆነ የዮርዳኖስ ወንዝ ማለት ወደ ውሃ ውስጥ መግባት ማለት ነው። ጥምቀት የተባለው ቃል በግሪክ ቋንቋ፣ 'ባፕቲዞ' መጥለቅ ወይም ወደ ውሃ ውስጥ መግባት ወይም በውሃ ውስጥ መነከር ከሚለው ቃል የተገኘ

¹¹ ዝኒ ኩግሁ፤ 33-34።
¹² ዝኒ ኩግሁ፤ 34-35።
¹³ ዝኒ ኩግሁ፤ 36።
¹⁴ ዝኒ ኩግሁ፤ 37።

¹⁵ ዝኒ ኩግሁ፤ 45።
¹⁶ ዝኒ ኩግሁ፤ 45-46።
¹⁷ ዝኒ ኩግሁ፤ 46።

ነው። እግዚአብሔር የዮርዳኖስን ወንዝ እንዴት እንደ ተጠቀመበት ከ2ነገሥት 5፥1-14 እንመልከት”¹⁸።

“ንዕማን የተባለው የሶሪያ ንጉሥ የሠራዊቱ አለቃ በጌታው ዘንድ ታላቅ ክቡር ሰው ነበር፤ ደግሞም ጽኑ ጎደል ነበር፤ ነገር ግን ለምጽም ነበረ። የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች (እንባቢዎች) እንደሚያውቁት ሁሉ፤ ለምጽ የተወቀ የጎጢአት ምሳሌ ነው። በሰምጽ በሽታ የተወረበው ንዕማን በዮርዳኖስ ወንዝ ብቅ ጥልቅ ቢል ከሰምጽ ታጥቦ እንደሚነጻ ወይም ከሰምጽ እንደሚድን የእግዚአብሔር ሰው ስለነገረው በዮርዳኖስ ወንዝ ተጠምቆ ከሰምጽ ሊነጻ ችሎአል”¹⁹።

“በብሉይ ኪዳን እንደምናገኘው ግርዘት ለአብርሃምና ለዘፋ ሁሉ የተሰጠ የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ነው። እግዚአብሔርም፤ ‘የቀላፈቱን ሥጋ ያልተገረዘ ቂላፋ ሰው ሁሉ ያች ነፍስ ከወገንዋ ተለይታ ትጥፋ፤ ቃል ኪዳኔን እፍርሳለችና’ አለ ዘፍጥረት 17፥1-14። ስለዚህ እግዚአብሔር የአብርሃም ልጆች እንዲገረዙ አዘዛቸው፤ ካልተገረዙም የእርሱ ወገኖች እንዳልሆኑ አስታወቀ”²⁰።

“እኛም በመንፈስ የአብርሃም ዘሮች ነን። ይህንን የግርዘት ቃል ኪዳን እንዴት ልንቀበለው ይገባል? ሐዋርያው ጳውሎስ ለቂላስይስ ስዎች በግልጽ እንደ ተናገረው፤ የአዲስ ኪዳን መንፈሳዊ ግርዘት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም መጠመቅ ነው ቂላ 2፥11-13...በቅዱስ ቃሉ እንደምናየው ሁሉ መንፈሳዊ ግርዘት (ማለት በኢየሱስ ስም ጥምቀት) ያልተቀበለች ነፍስ ሁሉ፤ ከወገንዋ ተለይታ ትጥፋ፤ ቃል ኪዳኔን እፍርሳለችና የሚል ነው። ይህንን የግርዘት ትእዛዝ የሰጠው እግዚአብሔር እንጂ፤ ኢየሱስ ወይም አብርሃም አልነበረም ዘፍ. 17፥1-14። በቅድሚያ እንደ ተገለጠው ሁሉ ይህ የግርዘት ሥርዐት የተፈጸመው የዮርዳኖስን ወንዝ ከተሻገሩ በኋላ እንጂ በፊት አልነበረም ኢየሱስ 3፥4-5 ተመልከት። በአዲስ ኪዳን ዘመንም ሰው ሁሉ መንፈሳዊውን የዮርዳኖስ ወንዝ (በኢየሱስ ክርስቶስ

ስም ተጠምቆ) ካልተሻገረ እግዚአብሔር ከማንኛውም ሰው ጋር የግርዘትን ቃል ኪዳን አይገባም”²¹።

“ከነዓን የመንግሥተ ሰማያት ምሳሌ እንደ ሆነች ከእግዚአብሔር ቃል ተምረናል። የአስራኤላውያን በዮርዳኖስ ወንዝ ውስጥ ማለፍ በአዲስ ኪዳን ጥምቀት በኩል ወደ ስያማዊት ኢየሩሳሌም (ከነዓን) የምንገባበት ምሳሌ ነበር። አስራኤላውያን የዮርዳኖስን ሳይረግጡ ድልድይ ሠርተው እንዲያልፉ አልተነገራቸውም። ነገር ግን የእግዚአብሔር ፕላን እጅግ ታላቅ ስለነበር የዮርዳኖስን ከፍሎ በውስጡ አሻገራቸው ኢየሱስ 2፥5፤ ዘፀአት 14፥15-31 ተመልከት”²²።

“በክርስቶስ ትምህርትና በሐዋርያት እንዲሁም በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ይህ ለጎጢአት ሥርዐት በውሃ ውስጥ የማለፍ አሰፈላጊነት በሚገባ የተገለጠ ስለሆነ፤ ማንም ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በጥልቅ ውሃ ለጎጢአቱ ሥርዐት የመጠመቅን ሥርዐት ካልፈጸመ ወደ ሰማያዊት ከነዓን ሊገባ እንደማይችል መገንዘብ ይኖርበታል ዮሐንስ 3፥5”²³።

“እጅግ ብዙ ሰዎች ከክርስቶስ ኢየሱስ ጌን ተሰቅሎ የነበረው ወንበዴ በእምነት ከጻነ እኛም ያለ ጥምቀት መዳን እንችላለን! የሚል ክርክር ለቤተ ክርስቲያን ያቀርባሉ። የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ስለዚህ ክርክር የምትመልስው መልስ፤ ቤተ ክርስቲያን የተመሠረተችው ከበዓለ ጎምሳ ቀን በኋላ እንጂ ከዚያ በፊት አልነበረም የሚል ነው። ከበዓለ ጎምሳ ቀን በፊት ክርስቶስ፤ ‘ጎጢአትህ ተሰረዋችልህ’ እያለ ይፈውስ ነበር። ከበዓለ ጎምሳ ቀን ወዲህ ያለው ሕዝብ ሁሉ ግን ያለ ውሃ ጥምቀት አይድንም። ከበዓለ ጎምሳ ቀን በፊት የነበረው የሃይማኖት ሥርዐት የአራትና የመጥምቁ ዮሐንስ ሥርዐት ስለነበር ቤተ ክርስቲያን ለምትመሠረትበት እውነተኛው የመዳን መንገድ ጥላ እንጂ በራሱ ፍጹምነት አልነበረውም”²⁴።

¹⁸ ዝኒ ከማሁ፡ 50-51።

¹⁹ ዝኒ ከማሁ፡ 51። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።

²⁰ ዝኒ ከማሁ፡ 53-54።

²¹ ዝኒ ከማሁ፡ 54-55። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።

²² ዝኒ ከማሁ፡ 55። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።

²³ ዝኒ ከማሁ፡ 55-56።

²⁴ ዝኒ ከማሁ፡ 90-91።

"ከኢየሱስ ጋር ተሰቅሎ የነበረው ወንበዴ ያለ ጥምቀት ለምን ዳኝ? የሚሉ ብዙ ናቸው። ወንበዴውም የዳኝው የአዲስ ኪዳን ጥምቀት (ማለትም ከኢየሱስ ጌን በፈሰሰው ውሃና ደም በሰሙ ለጎጢአት ሥርዐት መጠመቅ) ከመጀመሩ በፊት በነበረው የንስሐ (የመንጸት) ሥርዐት ነው። ጌታ ኢየሱስ 'ጎጢአትህ ተሠረዋልህ'፣ 'ጎጢአትሽ ተሠረዋልሽ' እያለ ከጎጢአት ሲፈታቸው የነበረው ከመሞቱ በፊት ነበር። ሞቶ ከተነሣ በኋላ ግን ሰው ከውሃና ከመንፈስ እንዲወለድ በደነገገው ሥርዐት እንጂ በቀደመው የመንጸት ሥርዐት መዳን አልተቻለም። ስለዚህ ነው ብዙዎች የዮሐንስ ደቀ መዛሙርት እንደ ገና በኢየሱስ ክርስቶስ ስም የተጠመቁት ሐዋርያት ሥራ 19÷1-6"²⁵።

"እንግዲህ የወንጌል መልእክተኞች ሁሉ ስለ ስሙ፣ ስለ ደሙ፣ ስለ ውሃውና ስለመንፈሱ የማዳን አገልግሎት የተምታታ መልእክት በመስጠት ሕዝብን እንዳያወናብዱ ስብከት ከመጀመራቸው በፊት በእነዚህ የመዳን ጸጋዎች የሃይማኖታችን መሥራቾች የሆኑት ሐዋርያት እንዴት እንደ ተጠቀሙባቸው ከቃሉ መረዳት ይኖርባቸዋል ኤፌሶን 2÷20"²⁶።

"የውሃ ጥምቀት እጅግ ተፈላጊ የሆነበት ዋናው ምክንያት ያለ ውሃ ጥምቀት ሰው ዳግም ተወልዶአል፤ ክርስቲያን ነው ወይም የእግዚአብሔር ልጅ ነው ሊባል ስለማይችል ነው። የቤተ ክርስቲያን አካልም ሊሆን አይችልም። ያልተጠመቀ ሰው ሁሉ አረማዊ የሚባል ስም ይሰጠዋል"²⁷።

3. የውሃ ጥምቀት በጥልቅ ውሃ ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የውሃ ጥምቀት በጥልቅ ውሃ ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም ለሚለው ትምህርታቸው የሚያቀርቡት ማስረጃ የሚከተለውን ይመስላል።

²⁵ ጥምቀት ያድናል! (በራሪ ጽሑፍ) በቅንፋ ያለውን ይጨምራል።

²⁶ እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባል?፣ 79።

²⁷ ዝኒ ከማሁ፣ 224።

"የውሃው ጥልቅ መሆን ለምን ይጠቅማል? ሰው ሁሉ ሰውነቱ የጎጢአት ለምጽ ስላለበት ሙሉ ሰውነቱን በሚያነጻ ውሃ መታጠብ ስለሚገባው ነው ዘጎላፋቱ 19÷9፣ ቂላስይስ 2÷11-12፣ ሐዋርያት ሥራ 8÷35-39፣ 22÷16፣ ሮሜ 6÷3-4፣ ዮሐንስ 3÷23፣ ማቴዎስ 3÷16"²⁸። "ልንገነዘበው የሚገባን ዋናው ነገር በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ለጎጢአት ሥርዐት በጥልቅ ውሃ ውስጥ ስንጠመቅ ከሞቱ ጋር እንድ እንሆን ዘንድ በጥምቀት ከእርሱ ጋር መቀበራችንን ነው ሮሜ 6÷3-4። ይህም በመስቀል ላይ በሞተልን ጊዜ በአፈሰሰልን ውሃና ደም ውስጥ በማለፍ ዘላለማዊውን የሞት ዕዳ ቀብረን በአዲስ ሕይወት ለመኖር አዲሱን አዳም ክርስቶስን መልበሳችንን ያስረዳል ዕብራውያን 6÷3-4፣ ሮሜ 6÷3-4"²⁹።

4. የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም ለሚለው ትምህርቱ የሚያቀርበው ማስረጃ የሚከተለው ነው።

"በማቴዎስ 28÷19 የተነገረው ቃል በነጠላ ቀጥር የተነገረ ስም ስለሆነ አንድን አምላክ ያመለክታል እንጂ ስለ ሦስት አይናገርም። ሐዋርያትም በማስተዋል እንደ ተቀበሉትና እንደ ሠሩበት ከጥምቀት ሥርዐታቸው እንገነዘባለን"³⁰። "በማቴዎስ 28÷19 እንደ ተጻፈው አብ ማለት ስም አይደለም፤ ለአብ የመጠሪያ ስም ሊኖረው ይገባል። ይኸውም የመጠሪያ ስሙ ኢየሱስ እንደ ሆነ ራእይ 3÷12፣ ዮሐንስ 5÷43፣ 17÷6፣ 12፣ ማቴዎስ 1÷20-23፣ ዮሐንስ 14÷8-10 እንዲሁም ኢሳይያስ 9÷6 ይገልጻል። ወልድ ማለት ደግሞ ስም አይደለም፤ የወልድም መጠሪያ ስሙ ኢየሱስ ነው። ወልድ (ልጅ) ተብሎ ሊጠራና ሊቀደስ ስለማይገባው የገድ ስም ሊኖረው ይገባል። እግዚአብሔር በሥጋ ከመገለጡ ወይም ከድንግል

²⁸ ዝኒ ከማሁ፣ 127።

²⁹ ዝኒ ከማሁ፣ 82።

³⁰ ዝኒ ከማሁ፣ 116።

ማርያም ከመወለዱ በፊት ሰዎችን ሊያድንበት ዐቅዶ በሰማያት ሰውሮ ያስቀመጠው የመለኮት (የአብ) ስም ኢየሱስ ነው። መንፈስ ቅዱስም ከእግዚአብሔር ወይም ከኢየሱስ የሚፈስ የእግዚአብሔር ኃይል ነው። ከቅዱስ አምላክ ስለሚወጣ መንፈስ ቅዱስ ይባላል፤ የመጠሪያ ስሙ ግን ኢየሱስ እንደ ሆነ በማቴዎስ 1÷20-21 እና 2ቆሮንቶስ 3÷17 ተገልጿል። ... ኢየሱስ በሥጋ ሲወለድ ወልደ መንፈስ ቅዱስ አልተባለም፤ ነገር ግን ባባቱ ስም ኢየሱስ ተብሎ ተጠራ፤ ጌታ መንፈስ ነውና ዮሐንስ 5÷43 ተመልከት”³¹። “አብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ እነዚህ ሦስት የእግዚአብሔር የክብር ስሞች የመጠሪያ ስሞች ቢሆኑ ኑሮ፣ ስም ተብሎ በነጠላ ቀጥሮ ከመጻፍ ይልቅ ስሞች ተብለው ሊጻፉ ይገባ ነበር። ስም ተብሎ ስለተጻፈ ነጠላነትን ስለሚያሳይ ሐዋርያት ሳይሳሳቱ በዚህ በሦስት የክብር ስም የተጠራ አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ሆነ በመንፈስ ቅዱስ ተረድተው ንጢአትን በሚያስተሠርደ በአምላካችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አጥምቀዋል። እኛም በዚህ ስም እንድንጠመቅና እንድናጠምቅም በጥብቅ አዘዋል ኤፌሶን 4÷5፤ ቂላስይስ 3÷17፤ ገላትያ 1÷8-9 3÷27፤ ሐዋርያት ሥራ 2÷38-42 ተመልከት”³²።

“ሐዋርያት ሥራ 2÷38 አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ እየተባለ የሚጠራው ያው ራሱ እንደ አምላክ ሲሆን፤ ለሰው ልጆች በሦስት አገላለጽ መገለጹን ያሳያል። ውሃ ሲረጋ በረዶ እንደሚሆን ሲፈላም እንፋሎት እንደሚሆን ዐይነት አባታችን እግዚአብሔር በረቂቅነትና በሚዳሰስ አካል ተገለጸ እንጂ አምላካችን እንደ የማዳን ስሙም አንድ ነው”³³። “በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም የተጠመቀ ሰው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለማይገኝ፤ ሐዋርያትም ስላላጠመቁበትና አብና መንፈስ ቅዱስም ስለማይሞቱና ስለማይቀበሩ፤ ጥምቀት ደግሞ የሞትና የመቀበር ምሳሌ ስለሆነ፤ እኛም ሞቶ ከተነሣው ከክርስቶስ ጋር በንስሐ ሞተን፤ አሮጌውን ሰዎችን ከነዕዳ ጽሕፈቱ በኢየሱስ ስም ለማስገፈፍ በስሙ ጥምቀት ከእርሱ ጋር በአምነት ተቀበርን”³⁴።

5. በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ ሰው ድነት እያገኘም፤ ምልክቱም ልሳን መናገር ነው

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ ሰው ድነት እያገኘም፤ እንደ ሰው ድነት የማግኘቱ ምልክት በልሳን መናገሩ ነው ለሚለው ትምህርት የሚያቀርቡት ማስረጃ የሚከተለው ነው።

“የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ምልክቱ የሕይወት ተሐድሶ ማግኘትና በልሳን ወይም በአዲስ ቋንቋ መናገር ነው። መንፈስ ቅዱስ ሕይወትን የሚለውጥ ወይም የሚያድስ ጸጋ ነው። መንፈስ ቅዱስ ውስጣዊ ሕይወታችንን ማለትም መንፈሳችንን ስለሚያድነው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በውሃ ቢጠመቅም በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ ሰው ሙሉ ደኅንነት እያገኘም ብለን እናምናለን ቲቶ 3÷4-8፤ ዮሐንስ 3÷5-6 ተመልከት”³⁵። “የመንፈስ ቅዱስና የውሃ ጥምቀቶች ለዳግም ልደታችን አስፈላጊዎች እንደ ሆኑ አጥብቀን ስለምናምን ማንኛውም ምዕመን ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ከተወለደ ከዘላለም ሞት ዕዳ መዳኑን እናረጋግጣለን ዮሐንስ 3÷1-6፤ ቲቶ 3÷4-8፤ ሐዋርያት ሥራ 8÷12-17፤ 19÷1-6፤ ሕዝቅኤል 36÷25-37”³⁶።

ማጠቃለያ

“ሰው ያለ ንስሐ ያለ ጥምቀትና ያለ መንፈስ ቅዱስ ሙላት እንዴት ለመዳን ይችላል? ሐዋርያው ጴጥሮስ ለመጀመሪያ ጊዜ የሰበከላቸው ሦስት ሺህ ሰዎች በእጅ ማውጣትና በእፍ ምስክርነት አልዳኑም፤ በማቂላመጥና በማባበልም ወንጌል አልተሰበከላቸውም። መጽሐፍ ቅዱስም ስለእነርሱ የመዳን ሁኔታ እንዲህ ብሎ ይመሰክራል፤ ‘ቃሉን በሰሙ ጊዜ ልባቸው ታወከ፤ ጴጥሮስንና ሌሎችንም ሐዋርያት ወንድሞች ሆይ (እንድን ዘንድ) ምን እናድርግ?’ አሏቸው”³⁷።

³¹ ዝኒ ከግሁ፡ 117። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።
³² ዝኒ ከግሁ፡ 118።
³³ ዝኒ ከግሁ፡ 122።
³⁴ የኢትዮጵያ ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን የአምነት አንቀጾች፤ አንቀጽ 8።

³⁵ ዝኒ ከግሁ፡ አንቀጽ 9።
³⁶ ዝኒ ከግሁ፡ አንቀጽ 9።
³⁷ አድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባል?፤ 72። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።

ቄስ ተክለ ማርያም ገዛኸኝ በኢየሱስ ስም በጥልቅ ውሃ መጠመቅ ለድነት ("ክርስቶስን ለመልበስ") ወሳኝ ጉዳይ መሆኑን ኢየሱስ ራሱ በአካለ ሥጋ ተገልጦ ያስረዳቸው ትምህርት መሆኑን በአንክሮ ያስገነዝባሉ፡—

በፖስታ ቤት በኩል በተሳካልኝ ጽሑፍ ላይ፤ በኢየሱስ ስም ጥምቀት የሰው ሥርዐት ወይስ መለኮታዊ መልአክት... የሚለውን ርእስ ስመለክት አንብቤ ፊቴን አቅንቼ ወደ ፊት ስመለክት፤ ክርስቶስ ፊቴ ቆሞ ሰውነቱን በዚፕ የተዘጋ ልብስ እንደሚከፈት ከፍተ ሰውነቴን ወደ ውስጡ አስገባና ራሴን በክርስቶስ ሰውነት ውስጥ ገብቼ አየሁት። ራእዬ አብቅቶ ወደ ራሴ ስመለስ ከመደንገጤ ብዛት የተነሣ መንቀጥቀጥ ያዘኝ፤ የራሳዬን ትርጉም ስማወቅ ፈልጌ ኢየሱስን ለመጠየቅ በፊቱ ተደፋሁ። አርሱም፡—"ያየኸው ራሳይ ትርጉሙ በስሜ በጥልቅ ውሃ ውስጥ ገብቶ በመጠመቅ ያልለበስኝ ሁሉ ራሳዬን አንደ ሆነ የሚያሳይ ነው" አለኝ። ከዚያም "እነዚህን ጥቀሶች ተመልክትና ሰጻግም ልደት በስሜ ተጠምቀህ ልበስኝ" አለኝ። ጥቅሶቹም እንደ ፊልም በአካላዊ ይታዩኝ ጀመሩ፡— ዮሐ. 1፡12-13፤ 3፡3-6፤ ሐዋ. 2፡38፤ ቂላ. 2፡11-14፤ ዮሀ. 6፡3-6፤ 8፡129-30፤ 2ቆሮ. 5፡1-5፤ ገላ. 3፡27። ምስጢሩ ስለገባኝ አየተቀራጠነ፤ ለባለቤቴ በስሜት መስከርሁላት፤ እርሷ ግን ተቃወመች፤ ነገር ግን ኢየሱስ ሊገልጥላት ስለፈቀደ፤ በጣም ታምማ በፀልጋዋ ላይ አያለች ከሥቃይዋ የተነሣ ስትወራጭ ድንገት ያችን አንብቤ የተለወጠላቸውን መጽሐት በአጃ ነካቻትና ከዚያ አንሥታ ማንበብ ጀመርኩ። አያነበበች ሳለች ኢየሱስ በሽታዋን ይወስደውና ትፈወሳለች። በሽታዋን ስታዳምጥ ምንም የለም። ከፀልጋዋ ወርዳ ብትቆምም ምንም የበሽታ ስሜት የለም። በደስታ እየዘለለች ጠበቀችን። መፈወሷ አስገርሞኝ ሳመስግን ጌታ ኢየሱስ መጠመቅ አንዳለብን ተናገርን፤ ወዲያው ወደ ወንዝ መሄድ ስንጀምር በመንገድ አቁሞን ጽሑፏን ወደ ላኩልን ሰዎች ሄድን አንድንጠመቅ አዘዘንና ሄደን ተጠመቅን³⁸።

³⁸ ተክለ ማርያም ገዛኸኝ፤ ትምህርተ መለኮት፤ አርትስቲክ ማተሚያ ድርጅት 1996፤ ገጽ 34።

II. የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የድነት ትምህርት በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን

መግቢያ

ትክክለኛ የሙግት አካሄድ ወደ ትክክለኛ ድምዳሜ አንደሚያደርስ አሙን ነው። ወደ ትክክለኛው ድምዳሜ በሚያደርስን መንገድ ካልሄድን ደግሞ የተሳሳተ የሙግት ድምዳሜ ላይ መድረሳችን አይቀሬ ነው (የተሳሳተ አካሄድ ተጠቅሞ ወደ ትክክለኛ ድምዳሜ መድረስ የሚቻለው በአጋጣሚ/በአቦ ለጥ" ብቻ ነዋ!)። ውይይታችን በአብዛኛው መሠረት የሚያደርገው መጽሐፍ ቅዱስን አስከ ሆነ ድረስ (ታሪክንና ሥነ አምክንዮን በተወሰነ ደረጃ አንጠቀማለን። ትክክለኛው የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት ዘዴ ራሱ ታሪክንና ሥነ አምክንዮን እንድንጠቀም የግድ ይላል)፤ መጽሐፍ ቅዱስን እንዴት እናጥና/አንመርምር የሚለው ጉዳይ ለውይይታችን መሠረታዊ ነጥብ ነው።

"ድጎረ ዘመናዊ" በመባል የሚታወቀውን የአፈታት ጥበብ ጨምሮ፤ የተለያዩ የሥነ ጽሑፍ አፈታት ዘዴዎችና ንድፈ ሐሳቦች መኖራቸው ትቡል ቢሆንም፤ በዚህ መጽሐፍ የቀረቡት ትንተናዎች፤ ሒሶችና አስተያየቶች በሙሉ፤ "ቅዱሳት መጻሕፍት መተርጎም ያለባቸው ታሪካዊ፤ ሰዋሰዋዊና ሥነ ጽሑፋዊ (Historical, Grammatical, and Literary method—HGL) አውነታዎችን መሠረት በደረገ መልኩ ብቻ ነው" የሚለውን መሠረታዊ የሥነ አፈታት መርሐ ታሳቢ በደረገና መርሐቹን በተከተለ መንገድ ነው³⁹። ቅዱሳት መጻሕፍትን ብቻ ሳይሆን፤ ጥንታዊ ድርሳናትንም ሆነ ዘመናዊ ጽሑፎችን የምናጠናው ይህንኑ መርሐ በመከተል ነው። ይህ ደግሞ በበርካታ የነገረ መለኮትና የቋንቋ ሊቃውንት ተቀባይነት ያለው የቅዱሳት መጻሕፍት አፈታት ጥበብ ነው።

በኢትዮጵያ የሚገኙትን የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የሚከተሉት የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት መንገድ የትኛው አንደ ሆነ

³⁹ Historical-Critical Method በመባልም ይታወቃል።

በግልጽ አስፍረዋል። ይኸውም ኢየሱስ ክርስቶስ ለመምህራኑ "በእካለ ሥጋ እየተገለጠ" በሚያሳያቸው "ራእይና" በሚናገራቸው "ንግግር" ላይ መሆኑን በሚከተለው መንገድ ገልጸዋል።

በፖስታ ቤት በኩል በተላከልኝ ጽሑፍ ላይ፤ በኢየሱስ ስም ጥምቀት የበው ሥርዐት ወይስ መሰከታዊ መልእክት...የሚለውን ርእስ ሰመለከት እንብቢ ፊቴን አቅንቼ ወደ ፊት ሰመለከት፤ ክርስቶስ ፊቴ ቀዋ ሰውነቱን በዚፕ የተዘጋ ልብስ እንደሚከፈት ከፍቶ ሰውነቴን ወደ ውስጡ እስገባና ራሴን በክርስቶስ ሰውነት ውስጥ ገብቼ እየሁት። ራእዩ እብቅቶ ወደ ራሴ ሰመለሰ፤ ከመደንገጤ ብዛት የተነሣ መንቀጥቀጥ ያዘኝ፤ የራእዩን ትርጉም ለማወቅ ፈልጌ ኢየሱስን ለመጠየቅ በፈቱ ተደፋሁ። እርሱም፡—"ያየኸው ራእይ ትርጉሙ በሰሜ በጥልቅ ውሃ ውስጥ ገብቶ በመጠመቅ ያልለበሰኝ ሁሉ ራቀላቱን እንደ ሆነ የሚያሳይ ነው" አለኝ። ከዚያም "እነዚህን ጥቀሶች ተመልከትና ለዳግም ልደት በሰሜ ተጠምቀህ ልበሰኝ" አለኝ። ጥቅሶቹም እንደ ፊልም በእለምሮዬ ይታዩኝ ጀመሩ፡— ዮሐ. 1፡12-13፤ 3፡3-6፤ ሐዋ. 2፡38፤ ቄላ. 2፡11-14፤ ሮሜ 6፡3-6፤ 8፡1፡29-30፤ 2ቆሮ. 5፡1-5፤ ገላ. 3፡27። ምሰጢሩ ሰለገባኝ እየተቀላጠነጥሁ ለባለቤቴ በሰሜት መሰከርሁላት፤ እርሷ ግን ተቃወመችኝ፤ ነገር ግን ኢየሱስ ሊገልጥላት ስለፈቀደ፤ በጣም ታምማ በዐልጋዋ ላይ እያለች ከሥቃይዋ የተነሣ ስትወራዊ ድንገት ያችን እንብቢ የተለወጠሁባትን መጽሔት በእጇ ነካቻትና ከዚያ እንሥታ ማንበብ ጀመረች። እያነበበች ሳለች ኢየሱስ በሽታዋን ይወስደውና ትፈወሳለች። በሽታዋን ስታያምጥ ምንም የሰም። ከዐልጋዋ ወርዳ ብትቆምም ምንም የበሽታ ስሜት የለም። በደለታ እየዘለለች ጠበቀችን። መፈወሷ አስገርሞኝ ሳመሰግን ጌታ ኢየሱስ መጠመቅ እንዳለብን ተናገረን፤ ወዲያው ወደ ወንዝ መሄድ ሰንጀምር በመንገድ ለቁሞን ጽሑፏን ወደ ሳኩልን ለዎች ሄድን እንድንጠመቅ እዘዘንና ሄድን ተጠመቅን⁴⁰።

ይህ ጉዳይ ቄለ ተክሌም ሆኑ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራንና እማኒያን፤ ትክክለኛ ነው ብለው የተቀበሉት አስተምህሮ መጽሐፍ ቅዱስን በማጥናት የተገኘ ሳይሆን፤ "በራእይ" የተገኘ ነው። ይህ ራእይና

መገለጥ ትክክለኛ መሆኑን እንዴት ማረጋገጥ ይቻላል? ምክንያቱም እርኩሳን መናፍላትም የብርሃን መላእክ በመምሰል እንደሚገለጡና ሰዎችን ከእግዚአብሔር እንደሚለዩ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያስተምራል። ምናልባት የቤተ ክርስቲያኒቱ የበላይ ጠባቂና የአስተምህሮ ቀራጺ፤ ያየሁት ራእይ ከእግዚአብሔር ለመሆኑ ማረጋገጫው "ጥቅሶቹ እንደ ፊልም በራእይ በእለምሮዬ ታይተውኛል፤ ቃለ እግዚአብሔርን ጠቅሶ ደግሞ ወደ ተላላተ ትምህርት መሄድ አይቻልም" የሚለውን ጉዳይ እንደ ማለረጃ የሚያቀርቡ ይመስላል። ነገር ግን ሰይጣን ዲያብሎስ ለእኩይ ዐላማው ቃለ እግዚአብሔርን መጥቀስ እንደሚችል ይታወቃል (ለምሳሌ ማቴዎስ 4 ይመለከቷል)። ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ፤ ማናቸውም ዐይነት ትምህርቶችም ሆኑ መገለጦች መመዘን ያለባቸው የብሉያትና የሐዲሳትን ትክክለኛ ትምህርት በገናዘበ መልኩ ብቻ ነው። ቃለ እግዚአብሔርን በትክክል መሠረት ያሳደረገ ትምህርትም ሆነ መገለጥ ደግሞ ውጉዝ እጅግ ውጉዝ ነው (ገላትያ 1፡7-9)።

ይህ የቄለ ተክሌ መገለጥም ከኢየሱስ ክርስቶስ የተገኘ መገለጥ ነው ወይስ አይደለም የሚለው ጉዳይ የሚወሰነው፤ አስተምህሮዎችና መገለጦች ሁሉ በሚመረመሩበት በቅዱሱ መጽሐፍ ነው። ይህ ሊሆን የሚችለው ደግሞ፤ ቄለ ተክለ ማርያም ይህንን አስተምህሮ ለማጽናት ራሱ ክርስቶስ አሳይቶኛል የሚሏቸውን ጥቅሶች እንድ በእንድ እየነቀሱ በማውጣት፤ ክፍሎቹን በቅርበት በመመርመር የሚወሰን ጉዳይ ይሆናል። በተሰሉ-ንቄ ከተማ ከሚኖሩ ሰዎች ይልቅ በቢሪያ ከተማ የሚኖሩት ሰዎች "ልበ ሰፊዎች ነበሩ" (ሐዋርያት ሥራ 17፡11) የተባለበት ዐቢይ ምክንያት፤ የሐዋርያውን የጳውሎስ ትምህርቶች፤ ከብሉያት ጋር እያነጻጸሩ በመመርመራቸው መሆኑን ቃለ እግዚአብሔር ያስተምረናል። መጽሐፍ ቅዱስ፤ "በሃይማኖት ብትኖሩ ራሳችሁን መርምሩ" ወይም "መንፈስን ሁሉ እትመኑ" ቢል በጥብቅ ማስጠንቀቂ፤ ሃይማኖታዊ ትምህርቶችን በሙሉ መመርመር እንዳለብን፤ የምንመረምረው ደግሞ በቃለ እግዚአብሔር መሆኑን እበክር የሚያስገነዝብ ነው።

መገለጦችን፤ ራእዮችን፤ ድንቃድንቆችን፤ ገድላገድሎችን፤ ድርሳኖችን፤ ተአምራትን ወዘተ እውነተኝነት የምንመረምረው በቃለ እግዚአብሔር ነው ስንል፤ ትክክለኛ የሆነውን የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ (HGL) መሠረት አድርገን መሆኑን ልብ ይሏል። በቤተ ክርስቲያን

⁴⁰ ተክለ ማርያም ገዛሽን፤ ትምህርተ መለኮት፤ አርትሰቲክ ማተሚያ ድርጅት 1996፤ ገጽ 34።

ታሪክ ሁሉ ሲሠራበት የነበረና በሰፋት ተቀባይነት ያለው አንዲሁም ሳይንሳዊ የሆነው ይህ የቅዱሳን መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ ተግባራዊ ባደረገ መልኩ መጽሐፍ ቅዱስን ማጥናት፤ ከፍተኛ የሆነ ጥረትም ሆነ ትዕግሥት ይፈልጋል። የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባባትን በቀላሉ አንብቦን የክፍሉን መልእክት በቀላሉ ለማስተዋል አዳጋች ከሚያደርጉት ምክንያቶች መኻል አንዱ፤ መጽሐፍ ቅዱስ የተለያዩ ባሕርያት ባለቤት የመሆኑ ጉዳይ ነው። ቅዱሳን መጻሕፍት እጅግ ጥንታዊ (ክ1200 ዓ.ቅ.ክ እስከ 100 ዓ.ም ባሉት ጊዜያት የተጻፉ)፤ ከመሆናቸውም ባሻገር ጥንታውያን በሆኑ ማሰትም በዕብራይስጥ፤ በአረማይስጥና በግሪክ ቋንቋዎች የተጻፉ ናቸው። ይህ ነባራዊ ሁኔታ ደግሞ፤ እነዚህን ሰነዶች በትክክል ለመረዳት የእነዚህን ጽሑፎች ታሪካዊ፤ ሰዋሰዋዊና ሥነ ጽሑፋዊ ይዘት እንዲሁም የመልእክቱ ጽሑፍያንም ሆኑ ቀዳማይ ተደራሲያን ይኖሩበት የነበረውን ስፍራ፤ በወቅቱ የነበረውን ባህል፤ ኢኮኖሚ፤ ፖለቲካ እንዲሁም መልክዐ ምድራዊ አቀማመጥ ምን እንደሚመስል በትክክል ማወቅ የግድ ይላል። እነዚህን ነገሮች በትክክል ያስማወቅ ምንባባቱን በጠለለ መንገድ እንዳናስተውላቸው አንቅፋት ይሆኑብናል። የመልእክቶቹ ጽሑፍያን ለቀዳማይ ተደራሲያኖቻቸው ያስተላለፉትን መልእክት እንዲሁም ቀዳማይ ተደራሲያኑ ከሰነዱ ያገኙትን ትምህርት በትክክል ነቅሶ ማውጣት የሚቻለው፤ የተጻፈበትን ዐውድና ቋንቋ በትክክል ማወቅ ሲቻል ብቻ ነው⁴¹።

እግዚአብሔር አምላክ “እስተማሪዎችን ለቤተ ክርስቲያን ሰጠ” (ኢፈሶን 4፡11፤ ሮሜ 12፡7፤ 1ቆሮንቶስ 12፡28፤ 13፡8) የሚለው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት፤ “ቅዱሳን መጻሕፍትን በሙሉ በቀላሉ አንብቦ መልእክታቸውን ለመረዳት ዕገዛ ያስፈልጋል” የሚለውን ጉዳይ ታላቢ ያደረገ ነው። የቅዱሳን መጻሕፍት አስተምህሮዎች ሁሉ፤ ማንኛውም

⁴¹ የመልእክቱ ጽሑፈ ለቀዳማይ ተደራሲያን ያስተላለፈው መልእክት ምን እንደ ሆነ ነቅሶን የምናወጣው “ሐቲት” (exegesis) በሚባለው ዘዴ ነው። የቅዱሳን መጻሕፍት ትምህርት ዛሬ ለእኛ ወይም ለእኔ ምን ትርጉም አለው? የተላለፈው መልእክት እኛ ወይም እኔ ካለሁበት ነባራዊ ሁኔታ ጋር እንዴት ሊዛመድ ይችላል? የሚለው ጉዳይ ደግሞ “ፍታቴ” (exposition) በሚባል ይታወቃል። ይህ ጥንታዊ ሰነዶችን ታሪካዊ፤ ለዋሰዋዊና ሥነ ጽሑፋዊ ይዘታቸውን በጠበቀ መልኩ የምናብራራበት መንገድ እንዲሁም መልእክቱ እኛ ዛሬ ካሰንበት ነባራዊ ሁኔታ ጋር እንዴት ይዛመዳል፤ መልእክቱን እንዴት እናስተምራለን ወይም እንሰብከዋለን የሚለውን ጉዳይ የቅዱሳን መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ (hermeneutics) ይባላል።

ለው በቀላሉ አንብቦ የሚረዳቸው ከሆኑ፤ የአስተማሪ ዕገዛ/ጥቅም አምኑ ሳይ ነው?

ከዚህ በመቀጥል ሰፊ ቦታ ለጥተን የምንነጋገረው የውሃ ጥምቀት ለድነት (ለጎጠኢነት ሥርየት) እንዲሁም ለዳግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነውን? በሚሉት ርእሰ ጉዳዮች ዙሪያ ሲሆን፤ የድርጅቱ መምህራን/ጸሐፍት (በዋነኝነት ተክለ ማርያም ገዛኸኝን፤ በማጠናከሪያነት አሜሪካውያኑን የድርጅቱ ጸሐፍት) ይህንን አስተምህሮ ለማዋቀር መሠረት ሆነውናል እንዲሁም አምላክ በመገለጥ አሳይቶናል የሚሏቸውን ክፍሎች እንድ በአንድ አየነቀሰን በማውጣት እንነጋገርባቸዋለን። ይህን የምናደርገው ታዲያ ከጣይ ያስቀመጥነውን የሥነ አፈታት መርሐ መሠረት በማድረግ መሆኑን ልብ ይሏል።

1. የውሃ ጥምቀት ለድነት (ለጎጠኢነት ሥርየት) አስፈላጊ ነውን?

ማርቆስ 16፡16

“ያመነ የተጠመቀም ይድናል፤ ያሳመነ ግን ይፈረድበታል”
 “ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται”

ከጣይ ለማየት እንደ ሞከርነው፤ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ነው ለሚለው ትምህርታቸው አዘውትረው ከሚጠቅሟቸው ጥቅሶች መኻል ማርቆስ 16፡16 አንዱ ነው። ክፍሉን መሠረት በማድረግም ለድነት አምነት እንደሚያስፈልገው ሁሉ፤ የውሃ ጥምቀትም ድነት ለማግኘት ቅድሜ ሁኔታ ነው ይላሉ። እውነታው ግን ከዚህ የተለየ ነው።

እንደኛ፤ የአንድን ምንባብ ትርጉም/ትምህርት ከሚወሰኑ ጉዳዮች መኻል አንዱ፤ ክፍሉ የሚገኝበትን ዐውድ በጥንቃቄ መመልከት ነው። ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ የክፍሉን አጋማሽ አንብቦ መቆም ላይሆን፤ ክፍሉን ሙሉ ለሙሉ ማንበብ የግድ ይሆናል። የክፍሉ አጋማሽ ክፍል፤ “ያሳመነ ይፈረድበታል” ይላል አንጂ፤ “ያልተጠመቀ ይፈረድበታል”

አይልም። ፍርድ የሚጠብቀው ያልተጠመቀውን ሳይሆን፤ ያላመነውን ብቻ ነው። በአጠቃላይ ክፍሉ እምነት ከፍርድ ያድናል ይላል እንጂ፤ ጥምቀት ከፍርድ ያድናል አይልም። ሁለተኛ፤ ድነት በክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ በማመን ብቻ እንደሚገኝ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት በስፋት ያስተምራሉ (ለምሳሌ ሮሜ 3+20:26:28፤ 4+1-5+21፤ 8+1:30-34፤ 10+4:10፤ ገላትያ 2+16፤ 3+24)። ይህ በሆነበት ሁኔታ ጥምቀት የድነት ቅድመ ሁኔታ ነው ማለት በሕተት ነው።

ሦስተኛ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ሳይጠመቁ ወይም ከመጠመቃቸው በፊት ድነት ያገኙ ወይም በመንፈስ ቅዱስ የተጠመቁ ወይም የተሞሉ ሰዎች እንዳሉ በግልጽ ይነግረናል (ሉቃስ 23+39-43⁴²፤ ሐዋርያት ሥራ 10+44-48፤ 9+17-18)። በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅም ሆነ በመንፈስ ቅዱስ መሞላት ደግሞ የዘላለምን ሕይወት የማግኘት ምልክት እንደ ሆነ ቃለ

⁴²ከላይ ለማየት እንደ ሞከርነው፤ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መሥራች ቄስ ተክለ ማርያም ዝነኛ በተደጋጋሚነት፤ ይህ ሰው የጸደቀው የውሃ ጥምቀት ለድነት በግያሰፈላገበት በአርጌው ኪዳን ነው ብለው ሲሞጉኩ ይታያል። ይህ ትንተና የአዲስ ኪዳንን አስተምህሮ ያገኘበት አይደለም፤ ምክንያቱም አዲሱ ኪዳን የሚጀምረው ከኢየሱስ ሞት በኋላ ነው (ለምሳሌ ዕብራውያን 9+17 ይመለከታል)፤ ኢየሱስ ደግሞ የሞተው አብረውት ከተሰቀሉት ወንበዶች በፊት ነው (ዮሐንስ 19+32-33)። በዚህ ሁኔታ ውስጥ ከሞቱ በኋላ ድነት የሚገኘው በአርጌው ኪዳን ነው ብሎ ማስተማር በሕተት ነው። ከዚህ የምንግረው ትምህርት ከኢየሱስ ጋር የተሰቀለው ሰው በሐዲሉ ኪዳን ውበጥ እንጂ፤ በአርጌው ኪዳን ውስጥ የነበረ ሰው በላላዝረ፤ “በአርጌው ኪዳን ውስጥ በሰሆነ ነው ያለውሃ ጥምቀት መዳን የቻለው” የሚለው የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን አስተምህሮ ፍጹም ሰሕተት ነው። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ቄስ ተክለ ማርያም ዝነኛ ይህ ሰው (ሉቃስ 23+39-43) “ኢየሱስ በጦር በሚወጋበት ጊዜ ከጌት በፈለበው ውሃ ተጠምዷል” የሚልም ትምህርት አላቸው። ሃገር ግን ውሃው ይህን ሰው በማጥመቅ የወጣ ነው የሚል ወይም ውሃው ገለሰቡን አንዳጠመቀው የሚንልጽ አንዳቸው ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አልተጻፈም። ቄስ ተክለ ማርያም፤ “አንድ ሰው የውሃ ጥምቀት በሚወበድበት ጊዜ በውሃው ውስጥ ሙሉ ለሙሉ ካልተቀበረ ድነት አያገኝም” አያሉ በአንጻሩ ደግሞ፤ ገለሰቡ በውሃው ውስጥ ሳይጠመቅ በመረጨቱ ብቻ ድነት አግኝቶአል የሚለው ትምህርታቸው አርሰ በርሱ የሚቃረን ነው (ውሃው በዚህ ሰው ላይ ተረጭቶአል እንዲሁም ገለሰቡን ለማጥመቅ ተብሎ ከኢየሱስ ጉን የፈሰሰ ውሃ ነው ብለን ብንገምት እንኳ ማለቱ ነው)። የዚህን አስተሳሰብ ከንቱነት ለመገንዘብ በዮሐንስ 19+34 ላይ የተሰጠውን ማብራሪያ በጥሞና ይመልከቱ።

እግዚአብሔር ያስተምራል (ሮሜ 8+9፤ ኤፌሶን 1 ÷13፤ 1ዮሐንስ 3+24)። አራተኛ፤ ሐዋርያው ጳውሎስ የሚያድነውን የክርስቶስ ወንጌል ለመስበክ እንደ ተጠራ ሲገልጽ፤ ባለማጥመቁ ግን እግዚአብሔርን ያመሰግናል 1ቆሮንቶስ 1+14-17። እንዲያውም ሐዋርያው፤ “ለማጥመቅ ክርስቶስ አላከኝምና ወንጌልን ልስብክ እንጂ” ይላል። ጥምቀት የሚያድን ቢሆን ኖሮ ወንጌልን እንዲበብክ በእግዚአብሔር እንደ ተላከው ሁሉ እንዲያጠምቅም ይላክ ነበር። ይህ እንዱ (ወንጌልን መስበክ) ለድነት ቅድመ ሁኔታ ሆኖ የመቅረቡን ያህል፤ ሌላው (የውሃ ጥምቀት) የድነት ቅድመ ሁኔታ ያለመሆኑን በግልጽ የሚያሳይ ጉዳይ ነው።

አምስተኛ፤ በርካታ ሊቃውንት የማርቆስ ወንጌል የመጨረሻዎቹ ዐሥራ ሁለት ቀኑዎች (ማርቆስ 16+9-20) የማርቆስ ወንጌል ክፍል አይደለም የሚል አቋም አላቸው። ለዚህም በርካታ ምክንያቶች አሉ፡— 1) እጅግ ጥንታዊና ተአማኒነት ያላቸው የግሪክ ቅጂዎች (ለምሳሌ ኮዴክስ ሳይናቲክስና ኮዴክስ ቫቲካኒስ) ማርቆስ 16+9-20 ያሉትን ክፍሎች አይጨምሩም⁴³። ጥንታዊ ናቸው የሚባሉ ከ5,000 በላይ የግሪክ ቅጂዎች በእጃችን ላይ ያሉ ሲሆን፤ እነዚህ ቅጂዎች በእብዛኛው ማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የላቸውም። ይህ ክፍል በእብዛኞቹ የኮፕቲክና የግእዝ (Ethiopic) ቅጂዎች ላይም አይገኝም። የሚጨምሩትም ቅጂዎች ቢሆኑ፤ በግርጌ ማስታወሻቸው ላይ ሌሎች ጥንታዊያን የግሪክ ቅጂዎች እንደማይጨምሩት ይጠቁማሉ። 2) እጅግ ጥንታዊ የሆኑና ተአማኒነት አላቸው የሚባሉ የታሪክ መዛግብት እንዲሁም የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ ሃይማኖቶች፤ ማርቆስ 16+9-20 ላይ ያለውን ክፍል ለትምህርታቸው ሲጠቅሱ አይስተዋልም። 3) ስመ ጥር የቤተ ክርስቲያን ለበው፤ የማርቆስ ወንጌል የመጨረሻው ክፍል እንደ ጠፋ እንዲሁም በማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የማርቆስ ወንጌል አካል እንዳልሆነ ገልጸዋል። ለምሳሌ አውሳብዮስና የሮም በማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የበኩረ ጽሑፉ (የእናት ቋንቋው) አካል አይደለም የሚል አቋም ነበራቸው። የእስክንድርያው ቀለሜንጦስ፤ አርጌንስ፤ ቆጵርያኖስ፤

⁴³አዲሱ መደበኛ ትርጉም፤ በማጥኛ ጽሑፉ ላይ ያቀረበውን ማብራሪያ እንዲሁም የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር በ1980 ዓ.ም ያላተመው የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም፤ በግርጌ ማስታወሻው ላይ ያሰፈረውን ማብራሪያ ይመልከታል።

የእየሩሳሌሙ ቄርሎስ በማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የማርቆስ ወንጌል ክፍል እይደለም ብለዋል። 4) በዚህ ክፍል ውስጥ የሚገኙት የነገረ መስኮት አስተምህሮዎች ከተቀሩት የማርቆስ ወንጌል ክፍሎች በእጅጉ የተሰዩ ናቸው⁴⁴ (የአስተምህሮ ልዩነት ያለው ከማርቆስ ወንጌል ብቻ ሳይሆን ከተቀሩትም የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ነው)። 5) ሰባ ከመቶ (70%) በላይ በሚሆነው የማርቆስ 16+9-20 ክፍል ውስጥ የሚገኙት ቃላት በተቀሩት የማርቆስ ወንጌል ክፍሎች ውስጥ አይገኙም። የቃላት አመራረጡ ብቻ ሳይሆን የዐረፍተ ነገር አስካኩም ከተቀሩት የማርቆስ ወንጌል ክፍሎች በእጅጉ የተሰዩ ነው። 6) እንደ ማርቆስ ወንጌል ትምህርት ጌታ ከሙታን ከተነሣ በኋላ ሰደቀ መዛሙርት የመታየቱ ከልል አስከ ገሊላ የሚደርስ ሲሆን (ማርቆስ 14+28፤ 16+7)፤ ከቀሩት 9-20 ባለው ክፍል ግን በእየሩሳሌም የተገደበ ነው። 7) ማቴዎስና ሉቃስ፤ ከማርቆስ 1+1-16+8 ክፍል ጋር የሚዛመዱ ተጓዳኝ ምንባባት

⁴⁴ይህ ክፍል ከሌሎቹ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ጋር ብቻ ሳይሆን ከራሱ ከማርቆስ ወንጌል ጋር የሚጋጩ በርካታ አስተምህሮቶችን ይዞአል። ስምሳሌ ማርቆስ 16+12 ላይ ኢየሱስ፤ "በሌላ መልክ ተገለጠ" የሚለው ዐረፍተ ነገር፤ ኢየሱስ ክርስቶስ መከራን በተቀበለበትና በሞተበት አካል ሥጋ፤ ሞትን ድል አድርጎ ተነሣ ከሚሉት የሐዲስ ኪዳን ምንባባት (ስምሳሌ፡— 1ቆሮንቶስ 15+14-17፤ ሮሜ 10+9፤ ሉቃስ 24+39-40፤ ማቴዎስ 28+6፤ ማርቆስ 16+6፤ ዮሐንስ 2+19-22፤ 20+20፤ 21+12-15) ጋር በእጅጉ የሚቃረን ነው። ይህ ደግሞ ዐበይት ክርስቲያናዊ አስተምህሮ የሆነውን የትንሣኤ ሙታንን ትምህርት የሚያሳባ ነው ["የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ የአካል ወይስ የመንፈስ?" በሚለው ርእስ ጉዳይ ላይ ሰፊ ማብራሪያ ከፈለግን ተሰፋዩ ርዕሴ፤ የይሐዎ ምስክርና አስተምህሮአቸው በቃለ አገረአብሐር ሲመዘን፤ (አዲስ አበባ ኢትዮጵያ ሪፖርት ራሽያ አሳታሚ ድርጅት፤ 1991) ገጽ 92-104 ይመለከታል]። ማርቆስ 16+17 ለማመን ምልክቱ አጋንንትን ማውጣት፤ በአዲስ ልሳን መናገር፤ እባቦችን ስእጅ መያዝ እንዲሁም የሚገድል መርዝ ጠጥቶ ያለመዋት የሚሉት ጉዳዮች ብዙ ያከራከራሉ። አንዳንድ የድርጅቱ ታዋቂ ጸሐፍት ራሳቸው (ስምሳሌ፡— David Bernard, C. A. Brewer, እንዲሁም P. D. Buford) በአዲስ ልሳን መናገርን ምልክት መሆኑን ከሙሉ ልባቸው ቢቀበሉትም፤ የተቀሩት ጉዳዮች ግን እንደ ምልክት ሊወሰዱ አይገባም የሚል አቋም አላቸው። ይህ ደግሞ አንዱ ምልክት ሆኖ ከእርሱ ጋር የተዘረዘረው ሌላው ምልክት አንደኛ ሊሆን አልቻለም የሚለውን ጥያቄ ያስነሣል። ጳውሎስ አማኞች ሁሉ በአዲስ ቋንቋ እንደሚያነገሩ በግልጽ ማስተማሩን ግን ልብ ይሏል 1ቆሮንቶስ 12+10:30።

ያላቸው ሲሆን፤ 16+9-20 ክፍል ግን ተጓዳኝ ምንባብ የለውም⁴⁵ ። 8) ከቀሩት 8 ወደ ቀሩት 9 የተደረገው የሐሳብ ሽግግር ድንገተኛ መሆኑ ብቻ ሳይሆን የዐረፍተ ነገር ባለቤት ከሆነችው ሴት፤ ወደ ኢየሱስ የተደረገው የዐረፍተ ነገር ባለቤትነት ሽግግር ፍስተ ሐሳቡን አደናቅፎአል። 9) የዐረፍተ ነገር ባለቤት የሆነችው መግደላዊት ማርያም ማንነት የቀረበው ገለጻ ከተጠናቀቀ በኋላ (ማርቆስ 15+40:47፤ 16+1) ስለ መግደላዊት ማርያም አዲስ ገለጻ ያቀርባል (ሉቃስ 8+2)። 10) አብዛኞቹ ሊቃውንት (የምዕራባ ቤተ ክርስቲያንና የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን እንዲሁም የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ሊቃውንት) ይህ ክፍል ተአማኒነት ያለው የማርቆስ ወንጌል ጽሑፍ ነው የሚል እምነት የላቸውም⁴⁶።

ከእነዚህ መረጃዎች በመነሣት ምሁራን ወደ ሚከተሉት አራት ድምዳሜዎች ደርሰዋል። ይኸውም 1) የማርቆስ ወንጌል የሚጠናቀቀው 16+8 ላይ ነው። 2) የማርቆስ ወንጌል የመጨረሻው ክፍል (ማርቆስ

⁴⁵ማቴዎስ፤ ማርቆስና ሉቃስ እጅግ በርካታ ተጓዳኝ ምንባባት ሰላላቸው እንዲሁም ተመሳሳይ ዘገባ በተመሳሳይ መንገድ ስለሚያቀርቡ በነገረ መስኮቱ ዓለም ምስሉ ወንጌላት (synoptic gospels) ስመባል ይታወቃሉ።

⁴⁶ይህ ሁኔታ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍትን ተአማኒነት በጥያቄ ውስጥ እንዲገባ አያደርግምን? የሚል ጥያቄ ሊያስነሣ ይችላል። መንገዘብ ያስብን መሠረታዊው ተሞ ነገር፤ በዚህ መልክ አከራካሪነት ያለው የሐዲስ ኪዳን ምንባብ ዮሐንስ 7+53-8+11 ብቻ ነው። ዛሬ በእጃችን ላይ ያሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ቅጂች 97-99% ከመቶ በላይ ተአማኒነት አላቸው። የዚህ መጽሐፍ ጸሓፊ "የዳ ሺንጅ ኮድ— ድርሳን ጠቢብ ወይስ ድርሳን ባለቴት" በሚል ርእስ ያዘጋጀውን መጽሐፍ ገጽ 39-44 ይመለከታል። በዚህ ረገድ በፊ ጥናት ማካሄድ የሚፈልጉት ጉሥ. የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች የሚከተሉትን መጻሕፍት እንዲያነቡ ይበረታታሉ፡— F. F. Bruce, *The New Testament Documents: Are They Reliable?* (Dowers Grove, Ill.: Inter Varsity Press, 1960). Kurt Aland and Barbara Aland, *The Text of the New Testament*, 2d ed. (Grand Rapids: Eerdmans, 1989). David A. Black, *New Testament Textual Criticism: A Concise Guide* (Grand Rapids: Baker, 1994). Craig L. Blomberg, *Making Sense of the New Testament: Three Crucial Questions* (Grand Rapids: Baker, 2004). Michael J. Wilkins and J. P. Moreland, eds., *Jesus Under Fire: Modern Scholarship Reinvents the Historical Jesus* (Grand Rapids: Zondervan, 1995).

16+9-20) ጠፍቶአል። 3) ማርቆስ ወንጌሉን አጠናቆ ቢጽፍም ባልታወቀ ምክንያት የመጨረሻው ክፍል እንዲወገድ ተደርጓል። 4) ማርቆስ ጽሑፉን በተለያዩ ምክንያቶች ሳያጠናቅቀው ቀርቶ ይሆናል (ለምሳሌ ድንገተኛ ሞት)።

ለዘብተኛ አቋም የሌላቸው በርካታ የነገረ መለኮት ሊቃውንት፣ በቀላጥር 4 ላይ የሰፈረውን ድምዳሜ የሚቀበሉ ቢሆንም፣ ይህንን ምንባብ በተመለከተ የተገኙት ማስረጃዎች በማርቆስ ወንጌል 16+9-20 ያለው ክፍል ሙሉ ለሙሉ ተአማኒ የሆነ የማርቆስ ወንጌል ክፍል ነው ማለት አያስችሉም። እነዚህን መረጃዎች ታላቢ በማድረግም ነው በርካታ የማርቆስ ወንጌል አንድምታዎች/ትርጓሜዎች⁴⁷ ትንታኔአቸውን የሚያጠናቅቁት ማርቆስ 16+8 ላይ ነው። በነገረ መለኮቱ ዓለም ያለው ለምምነት፣ እነዚህን ክፍሎች ከሌሎቹ የሐዲስና የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በግልጽ ከሚያስተምሩት ትምህርት ጋር በተለማማ መልኩ ብቻ ለማጠናከሪያነት መጥቀስ የሚቻል ሲሆን፣ ከዚህ ክፍል ተነሥቶ ነገረ መለኮት መቅረጽ በፍጹም ተገቢ ያለመሆኑን ነው። በየትኛውም ሚዛን በዚህ መልክ በሚያከራክሩ ክፍሎች ላይ መሠረተ አምነታችንን መመሥረት ተገቢ ሆኖ ሊገኝ አይችልም⁴⁸።

⁴⁷ አንድምታ/ትርጓሜ/መክፈቻ/ማብራሪያ (commentary) የብሉይና የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት (የተጻፉበትን ዘመን፣ መልክዐ ምድር፣ ታሪካዊና ነባራዊ ሁኔታ፣ የእናት ቋንቋውን በዋስው ወዘተ መሠረት ባደረገ መልኩ) ትርጉማቸውን የሚያብራሩ እንዲሁም ምንባባቱ ሌሎች አማራጭ ትርጉሞች ያላቸው ከሆነ ደግሞ፣ እነዚህን አማራጭ ትርጉሞች የሚያስተዋውቁ መጻሕፍት አንድምታዎች ይባላሉ። ይህ ስያሜ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንና በኢትዮጵያ ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ዘንድ የተሰማደ ስያሜ ሲሆን፣ የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ሰዎች ግን “መክፈቻ” የሚለውን ቃል ይጠቀማሉ። “አንድምታ” የሚለው ስያሜ፣ “አንድም አንደዚህ አንድም አንደዚያ” አየተባለ በምንባባቱ ላይ የሚቀርቡትን አማራጭ ትንታኔዎች የሚያሳይ ሲሆን፣ “መክፈቻ” “ትርጓሜ”ና “ማብራሪያ” ግን፣ መጻሕፍቱ ምንባባቱን ያብራራሉ የሚለውን ጉዳይ ታላቢ ያደረገ ስያሜ ነው።

⁴⁸ አብዛኛውን ጊዜ መናፍቃን ለአስተምህሮአቸው መሠረት የሚያደርጓቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ስውርና ስመረዳት አስቸጋሪ በሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባባት ላይ ነው። ለምሳሌ፡— 1ኢፐሮስ 3+18-21 ያሰው ክፍል አጅግ አወዛጋቢ እንዲሁም ስመረዳት አስቸጋሪ ከሚባሉት የሐዲስ ኪዳን ምንባባት መካከል በቀዳሚነት የሚጠቀስ

የሐዋርያት ሥራ 2+38

“ንስሐ ግቡ፤ ንጢአታችሁም ይሠረይ ዘንድ አያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ”

“Μετανοήσατε, [φθίν,] καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν”

ምናልባት ከየትኛውም ጥቅስ በበለጠ ሁኔታ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አማኒያንም ሆኑ ቄስ ተክለ ማርያም ዝኸኝ የውሃ ጥምቀት ለድኑት ያሰፈልጋል ለሚለው ትምህርት አዘውትረው የሚጠቅሱት ክፍል ነው። ነገር ግን የበኩረ ጽሑፉን የሰዋሰው አወቃቀር⁴⁹ እንዲሁም የሐዲስ ኪዳንን አስተምህሮ በትክክል የተረዳ ሰው፣ ጥምቀት የንጢአት ሥርየት ያሰገኛል ወደሚለው ድምዳሜ በፍጹም ሊደርስ አይችልም።

ይኸውም፡— “ንስሐ ግቡ” የሚለው ትእዛዊ አንቀጽ (imperative) (ግሪክ “ሚታናኢሳቲ” “Μετανοήσατε” የብዙ ቀላጥርን የሚያመለክት ሁለተኛ መደብ ነው) እንዲሁም፣ “ንጢአታችሁ” (“የእናንተ ንጢአት” ግሪክ “ሐማርቲዮን” “ἁμαρτιῶν”) የብዙ ቀላጥርን የሚያመለክት ሁለተኛ መደብ ተውላጠ ለም ነው። ይህ ማለት “ንስሐ ግቡ” እና “ንጢአታችሁ” (“የእናንተ ንጢአት”) ይሠረይ ዘንድ” ተያያዥ እንደ ሆኑ

ነው። የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሐፍት የውሃ ጥምቀት ያድናል ለማለት ቀላጥር 21 ሲጠቅሱ፣ የይሐዋ ምስክሮች ደግሞ ትንሣኤ ሙታን የእካል ሳይሆን የመንፈስ ነው ለማለት ቀላጥር 18 ይጠቅሳሉ። ሞርሞኖች ደግሞ ቀላጥር 19 መሠረት በማድረግ “በሞቱ ዘመዶቻችን ስም የውሃ ጥምቀት ብንወስድ፣ የውሃ ጥምቀት የወሰድንላቸው ሙታን ዘመዶቻችን የንስሐ ዕድል ያገኛሉ” ይላሉ። ሐዋርያው ጴጥሮስ ጠንካራና ስውር ምንባባትን በመጠቀም አንግጾ የሆኑ ትምህርቶችን አንጻናስተምር አስጠንቅቆናል (2ኢፐሮስ 3+15-17)። ይህ የሐዋርያው ጴጥሮስ ማስጠንቀቂያ አንጻንድ የሐዲስ ኪዳን ምንባባት በሃያ አንደኛው መቶ ክፍለ ዘመን ለምንኖረው ሰለኛ ብቻ ሳይሆን፣ በተመሳሳይ ዘመን ለኖሩት እንዲሁም የክርስቶስን አገልግሎት በቀጥታ ለተኩት ሐዋርያቱ ራሳቸው አስቸጋሪ እንደ ነበር የሚያስገነዝብ ነው።

⁴⁹ “ቅዱሳት መጻሕፍት መተርጉም ያለባቸው ታሪካዊ፣ ለዋስጥኖና ሥነ ጽሑፋዊ (HGL-Historical, Grammatical, and Literary method) እውነታዎችን መሠረት ባደረገ መልኩ ብቻ ነው” የሚለውን መሠረታዊ የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት መርሐ ልብ ይሏል።

የሚያመለክት ሲሆን “ተጠመቁ” የሚለው ትእዛዊ እንቀጽ (ግሪክ “ግጥቴቱ” “βαπτισθήτω”) ሦስተኛ መደብ ነጠላ ቀላጥርን የሚያመለክት ተገብሮ ግሥ (passive verb) እንዲሁም “እያንዳንዳችሁ” (ግሪክ “ጤካስቶስ ሁሞን” “ἕκαστος ὑμῶν”) ሦስተኛ መደብ ነጠላ ቀላጥር ናቸው። ስለዚህ “ተጠመቁ” የሚለው ቃልና “እያንዳንዳችሁ” የሚለው ቃል አብረው የሚሄዱ ናቸው⁵⁰።

ከዚህ የምንማረው ቀላም ነገር፤ “የገጠኦች ሥርዐት” የሚለው ቃል “ተጠመቁ” ከሚለው የትእዛዝ እንቀጽ ጋር አብሮ እንደማይሄድ ነው። ስለዚህ የክፍሉ ትክክለኛ አተረጓጎም፤ “ንስሐ ግብ ገጠኦቻችሁ ይቅር እንዲባልላችሁ/እንዲሠረዳችሁ። እያንዳንዳችሁም በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ” የሚለው ነው። ይህ ደግሞ ዐረፍተ ነገሩ አንድ ሳይሆን ሁለት ዐረፍተ ነገር መሆኑን ያሳያል። በረፍተ ነገሩ አንድ ሳይሆን ሁለት ከሆነ ደግሞ “ገጠኦቻችሁ ይሠረዱ ዘንድ” የሚለው ማስረጃ አንቀጽ፤ “ተጠመቁ” ወደሚለው ቃል ሊተላለፍ አይችልም። ይህ ደግሞ የውሃ ጥምቀት ገጠኦችን ያስተሠርያል ስሚለው ትምህርት ድጋፍ እንደማይሆን የሚያሳይ ነው። ስለዚህ ስዋስዋዊ አገባቡን መሠረት አድርገን ጥቅሱን እንተርጉመው ብንል የክፍሉ ትምህርት እንደሚከተለው ይሆናል፤ “ንስሐ ግብ ገጠኦቻችሁ ይሠረዱ ዘንድ። እያንዳንዳችሁም በኢየሱስ ስም ተጠመቁ”። ክፍሉ አንድ ዐረፍተ ነገር ሳይሆን ሁለት ዐረፍተ ነገር መሆኑ፤ የገጠኦች ሥርዐት ከመጠመቅ ጋር የሚገናኝ እንዳልሆነ፤ አንዱ (ንስሐ መግባት) ቀዳሚ ሌላው (የውሃ ጥምቀት) ደግሞ ተከታይ፤ የመጀመሪያው የገጠኦች ሥርዐት የሚያስገኝ ሁለተኛው ደግሞ ገጠኦቱ የተሠረዩት ሰው የሚፈጽመው ሥርሀት እንደ ሆነ የሚገልጽ ነው።

ከዚህ በተጨማሪ በ1954 የታተመው የአማርኛ ቅጅ፤ “ዘንድ” ብሎ የተረጎመው ግሪኩ “ጤካስ” “εις” የሚለውን ቃል ሲሆን ቃሉ ምክንያትን የሚያሳይ ዐቢይ ሐረግ ነው (purpose clause)። ይህ ቃል ከተሳቢ ሙያ (accusative case) ጋር ተያይዞ ቢቀርብ አትጣጧን

⁵⁰ Stanley D. Toussaint, *Bible Knowledge Commentary-New Testament*, ed. Walvoord and Zuck, (Wheaton, IL.: Victor Books, 1983), 189-192.

የሚያሳይ ብቻ ሳይሆን “በዚህ ምክንያት”፤ “ከዚህ የተነሣ”፤ “በዚህ መሠረት” ወዘተ የሚለውን ትርጉም ሊወክል ይችላል⁵¹። ይህ ማለት፤ “እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ” የሚለው ዐረፍተ ነገር፤ “ንስሐ ግብ ገጠኦቻችሁ ይሠረዱ ዘንድ” በሚለው ዐረፍተ ነገር ላይ መሠረት እንደሚያደርግ የሚያሳይ ነው። አንዱ ቀዳሚ ሁለተኛው ደግሞ ተከታይ—እንደ ፈረሰና (ንስሐ መግባት) እንደ ጋሪ (የውሃ ጥምቀት) ማለት ነው [“ጤካስ” “εις” የሚለው የግሪክ ቃል በዚህ መልኩ የተተረጎመባቸው በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አሉ፤ ለምሳሌ የሚከተሉትን ክፍሎች ይመለከታል ማቴዎስ 3፡16፤ 12፡14፤ ማርቆስ 1፡4]⁵²። ስለዚህ የክፍሉ አጠቃላይ ትምህርት፤ ንስሐ መግባት የገጠኦች ሥርዐት እንደሚሰጥ እንዲሁም ንስሐ በመግባቱ የገጠኦች ሥርዐት ያገኘ ሰው መጠመቅ እንዳለበት፤ አንዱ ቀዳሚ (ንስሐ መግባት) ሌላው ተከታይ (መጠመቅ) እንደ ሆነ የሚያስተምር እንጂ፤ ጥምቀት የገጠኦች ሥርዐት እንደሚሰጥ የሚናገር ክፍል አይደለም።

ይህ ስዋስዋዊ ማስረጃ አጥጋቢ አይደለም ብሎ የሚያስብ ሰው እንኳ ቢኖር (አይደለም የሚል ሰው ሳስመሆኑ የግሪክ ስዋሰው መሠረት ያደረገ ማስረጃ ማቅረብ እንደሚጠበቅበት መዘንጋት የለበትም)፤ ልብ ሊላቸው የሚገቡት ሌሎች መሠረታዊ ነጥቦችም አሉ፤ ይኸውም፤ (1) “ለገጠኦች ሥርዐት” የሚለው ሐረግ የመጥምቁ የሐንሰን ጥምቀት ለመግለጽ ጥቅም ላይ ውሏል (ሉቃስ 3፡3፤ ማርቆስ 1፡4)፤ ነገር ግን ግንም ሰው አፉን ሞልቶ የሐንሰን ጥምቀት የስዎችን ገጠኦች ያጥባል/ያስተሠርያል አይልም (የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን ራሳቸው እንዲህ ዐይነቱ እምነት የላቸውም)፤ ምክንያቱም በመጥምቁ የሐንሰን ጥምቀት የሚጠመቁ ሰዎች፤ ለንስሐቸው ምልክት ይሆን ዘንድ፤ በውሃ እንደሚጠመቁ በግልጽ ስለሚገነዘብ ነው። ጥምቀት የስዎችን ገጠኦች ቢያጥብ ኖሮ፤ በመጥምቁ የሐንሰን ጥምቀት የተጠመቁ ሰዎች

⁵¹ Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, trans. William F. Wilbur Gingrich, rev. F. Wilbur Gingrich and Fredrick W. Danker, 2d ed. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 228-30.

⁵² ዝኒ ከግሁ፤ 230።

ዳግም መጠመቅ አያስፈልጋቸውም ነበር (በመጥምቁ ዮሐንስ ጥምቀት የተጠመቁ ሰዎች ዳግም ተጠምቀዋል የሐዋርያት ሥራ 19+1-6)። ይህ እውነት ከሆነ ከውሃ ጥምቀት ጋር ተያይዞ "ጎጢአት ሥርየት" የሚለው ሐረግ፣ የውሃ ጥምቀት ጎጢአትን ያጥባል ወይም ለድነት አስፈላጊ ነው ወደሚለው ድምዳሜ ሊደርስ አይችልም። ክርስቲያናዊው የውሃ ጥምቀት፣ እንደ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ከጎጢአቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም እንደ ነጻ የሚያውቅበት ሜዳዊ/ውጫዊ ሥርዐት ነው። ከጎጢአት መንጸታችንን እንዲሁም ሐዲሱን ኪዳን መቀበላችንን የምናሳይበት መንፈሳዊ ሥርዐት ከጎጢአት የምንነጸበት ነው ማለት ስሕተት ነው። በጋብቻ የሚተላለፉ ጥንዶች በጋብቻ ኪዳን ውስጥ ወደውና ፈቅደው ለመግባታቸው ማረጋገጫ ይሆን ዘንድ የጣት ቀለበት እንደኛው ወገን በሌላው ሰው ጣት ላይ ያኖራል። ቀለበቱ የጋብቻ ምልክት እንጂ ጋብቻ አይደለም። ልክ እንደዚሁ ሁሉ የውሃ ጥምቀት እንደ ሰው በአዲሱ ኪዳን ውስጥ መግባቱን፣ የጎጢአት ሥርየት ማግኘቱን ወዘተ የሚያውቅበት ትእምርት/ምልክት እንጂ ትእምርቱ/ምልክቱ ራሱ በአዲሱ ኪዳን ውስጥ ያስገባል፤ የጎጢአት ሥርየት ያስገኛል ብሎ ማስተማር ፍጹም ስሕተት ነው።

(2) በዚህ ስፍራ ልብ ልንለው የሚገባን ተጨማሪው ነጥብ፣ የመልእክቱ ጸሓፊ የሆነው ሉቃስም ሆነ የክፍሉ ተናጋሪ ጴጥሮስ፣ የጎጢአት ሥርየት የውሃ ጥምቀትን ሳይጨምር በሰሙ በማመን ብቻ እንደሚገኝ ገልጸዋል (የሚከተሉትን ክፍሎች ይመለከቷል ሉቃስ 24+46-47፣ ሐዋርያት ሥራ 3+19፣ 5+31፣ 10+43፣ 5+31፣ 13+38፣ 26+18)።

(3) ሌላው ጥምቀት ለጎጢአት ሥርየት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚለው ሐሳብ፣ ለጎጢአት ሥርየት በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ብቻ በቂ እንደ ሆነ ከሚናገሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባባት ጋር የሚቃረን ነው (ዮሐንስ 3+16፣ 36፣ ሮሜ 4+1-17፣ 11+6፣ ሮሜ 3+8-9፣ ኢፌሶን 2+8-9 ወዘተ)።

የሐዋርያት ሥራ 22+16

"አሁንስ ለምን ትዘገያለህ? ተነሣና ሰሙን እየጠራህ ተጠመቅ፤ ከጎጢአትህም ታጠብ"

"Καὶ νῦν τί μέλλεις ἀναστας βάπτισαι καὶ ἀπόλυσαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ"

ይህን ክፍል በቅርበት ከመመርመራችን በፊት ልንጠይቀው የሚገባን፣ "ጳውሎስ ድነት ያገኘው በይሁዳ ቤት ነው ወይስ በደማስቆ መንገድ ላይ ነው" የሚለውን መሠረታዊ ጥያቄ ነው። መረጃዎች ጳውሎስ ድነት ያገኘው በደማስቆ መንገድ ላይ እንደ ሆነ ይገልጻሉ፡— 1) ወንጌል የተሰበከለት በሰው (በሐናንያ) ሳይሆን በራሱ በኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ገላትያ 1+11-12)። 2) ራሱን ለክርስቶስ እሳልፎ የሰጠው በደማስቆ መንገድ ላይ ነው (ሐዋርያት ሥራ 22+10)። 3) መንፈስ ቅዱስን የተሞላው የውሃ ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት ነበር (ሐዋርያት ሥራ 9+17-18)። እነዚህን መረጃዎች መሠረት ካደረግን ሐዋርያው ጳውሎስ ድነት ያገኘው የውሃ ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት ነው ወደሚለው ድምዳሜ መድረሳችን አይቀሬ ይሆናል።

ቃለ እግዚአብሔር እርስ በርሱ የማይጣረስ ከሆነ የክፍሉን ትክክልኛ ትምህርት እንዴት ማግኘት እንችላለን? የሚለውን ጥያቄ በትክክል የሚመልሰው የክፍሉን ሰዋሰው በቅርበት መመልከት ይሆናል። የክፍሉን ሰዋሰው ወደ መመርመሩ ደግሞ እንዝለቅ፡—

በክፍሉ ውስጥ ሁለት የትእዛዝ አንቀጾች አሉ። ይኸውም፡— "ታጠብ" (ግሪክ "አፖሎ-ሳይ" "ἀπόλυσαι") እና "ተጠመቅ" (ግሪክ "ባፕቲሳይ" "βάπτισαι")። እነዚህ ትእዛዛዊ ቃላት የተያያዙትም "እና" (ግሪክ "ካይ" "και") በሚለው አያያዥ ቃል ሲሆን፣ "መታጠብ" ሰሙን ከመጥራት ጋር የሚያያዝ በአንጻሩ፣ "መጠመቅ" ደግሞ "ተነሣ" ከሚለው ቃል ጋር የሚጣመር ነው። ነዚህ የምንማረው ከጎጢአት መታጠብ ከጥምቀት ጋር የሚያያዝ ሳይሆን፣ ሰሙን ከመጥራት ጋር የሚሄድ በአንጻሩ ደግሞ፣ መጠመቅ ከመነሣት ጋር አብሮ የሚጣመር እንደ ሆነ ነው (ሐዋርያት ሥራ 16+31፣ ሮሜ 10+9-10)። ክፍሉን በዚህ

መልክ ሰናሰቀምጠው፤ “አሁን ሰምን ትዘገያለህ? ተነሣ ተጠመቅ፤ ሰሙን አየጠራህም ከጎጢአትህ ታጠብ”⁵³ የሚል ይሆናል (ሮሜ 10+13 “የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናል” እንደሚለው ማለት ነው)። ለዚህ ነው ትምህርተ ዘለቅ፤ ይህን የሰዋሰው አወቃቀር ታሳቢ ባደረገ መልኩ፤ “ጳውሎስ በእግዚአብሔር ጸጋ ከጎጢአት የመንጸቱን መንፈሳዊነት የገለጸው፤ ሚጻዊና ውጫዊ በሆነው የጥምቀት ምልክት ነው”⁵⁴ የሚሉት። ኢ. ቲ. ሮበርትስን የተባሉት ስመ ጥር የግሪክ ቋንቋ ሊት፤ የክፍሉን ሰዋሰዋዊ ይዘት በትክክል የተረጸ ሰው የውሃ ጥምቀት የጎጢ አት ሥርየት ያስገኛል ለሚለው ባዕድ ሐሳብ ይህን ክፍል በማስረጃነት መጥቀስ አይችልም የሚሉት⁵⁵።

“ከጎጢአትህ ለመንጸት ተጠመቅ” ወይም “በመጠመቅ ጎጢአትህን ታጠብ” በሚል መንገድ የተተረጎሙ አንዳችም የአማርኛም ሆነ የእንግሊዝኛ ቅጂች የሉም። ከዚህ የምንማረው፤ ከጎጢአት መታጠብና መጠመቅ የተለያዩ ግብሮች መሆናቸውን እንዲሁም ከጎጢአት መታጠብ የሚገኘው የጌታን ስም በመጥራት ብቻ እንደ ሆነ የሚያስተምረን ነው። ነገር ግን የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አማኝያን የውሃ ጥምቀት ጎጢአትን ያጥባል የሚል ቅድመ ግንዛቤ ስላደረባቸው፤ ነገሮችን ሁሉ በዚህ አስተምህሮ መነጽር በመመልከት ኪሳራ ውስጥ ይወድቃሉ።

በተጨማሪም ይህን ክፍል አስመልክቶ ልብ ልናደርገው የሚገባን ሌሎች በርካታ ነጥቦች አሉ።— አንደኛ፤ የውሃ ጥምቀት ለጎጢአት ሥርየት ብቸኛ ጉዳይ (sufficient cause) አይደለም፤ ምክንያቱም ጥምቀት ያለ እምነት ዋጋ የለውምና (ዕብራውያን 11+6)። ሁለተኛ፤ የውሃ ጥምቀት ለጎጢአት ሥርየት አንገብጋቢ ጉዳይ አይደለም (necessary cause) ምክንያቱም የጎጢአት ሥርየት ከውሃ ጥምቀት በፊት ሊገኝ እንደሚችል ቃለ እግዚአብሔር ያስተምራልና (ሐዋርያት ሥራ 2+41)

⁵³ F.F. Bruce, *The Acts of the Apostles* (London: Tyndale, 1951), 403.

⁵⁴ F.F. Bruce, *Commentary on the Book of Acts* (Grand Rapids: Eerdmans, 1954), 442.

⁵⁵ AT. Robertson, *Word Pictures in the New Testament* (Broadman Press, 1933), Volume III, pp. 391-392.

8+12፤ 9+18፤ 10+47-48፤ 16+14-15:30-33፤ 18+8፤ ሉቃስ 23+39-43፤ ሮሜ 4+9-12፤ ቄሳስይስ 2+11-14)። ከእነዚህ ሁለት መሠረታዊ ነጥቦች የውሃ ጥምቀት ለድነት ብቸኛ እንዲሁም አንገብጋቢ ጉዳይ እንዳልሆነ እንመልከታለን።

ሦስተኛ፤ ቅዱሳት መጻሕፍት ትእምርቶች/ምልክቶች ይጠቀማሉ። እነዚህ ትእምርቶችም አንድ የተወሰነ ነገር ይወክላሉ፤ ለምሳሌ በጌታ ራት ወትት የሚበላው ኅብስት የክርስቶስን ሞት ይወክላል (ዮሐንስ 6+51:56፤ ሉቃስ 22+19፤ 1ቆሮንቶስ 10+16)፤ ድነት የሚገኘው ግን በሚቈረሰው ኅብስት ሳይሆን፤ በጌታ ሞት ነው። የሚቈረሰው ኅብስት ግን ለጎጢ አታችን የተቋረሰው የጌታ ሥጋ ትእምርት ነው። ስለዚህ ትእምርት ከሚወክለው መሠረታዊ ሐሳብ ጋር መደባለቅ (መጠናበር) የለበትም። የውሃ ጥምቀት ከጎጢአት ለመታጠባችን (ሐዋርያት ሥራ 22+16) እንዲሁም ከክርስቶስ ጋር ኅብረት ለመፍጠራችን፤ ከክርስቶስ ጋር አብረን ለመቀበራችን እንዲሁም በትንሣኤ ቀን ከሙታን ለመነሣታችን ትእምርት/ምልክት ነው (ሮሜ 6+1-7)። ነገር ግን የክርስቶስ ደም እንጂ ውሃ ከጎጢአት አያነጻጽም (ዕብራውያን 9+13-14:12፤ 1ዮሐንስ 1+7፤ ራእይ 1+5፤ 7+14)⁵⁶። አራተኛ፤ ከጎጢአት የነጻነው ከክርስቶስ ጋር እንድ በመሆናችን እንጂ በውሃ አይደለም (ቄሳስይስ 2+11)። አምስተኛ፤ አማኞች ለሕግ፤ ሕጋዊ በሆነ መንገድ የሞቱት (ሮሜ 7+4) በመስቀል ላይ ከእርሱ ጋር እንድ በመሆናቸው/ኅብረት በመፍጠራቸው እንጂ፤ በውሃ ጥምቀት አይደለም። ስድስተኛ፤ አማኞች ከክርስቶስ ሞት ጋር ተቀበሩ እንጂ (ሮሜ 6+4)፤ በውሃ ጥምቀት አልተቀበሩም። ሰባተኛ፤ አማኞች ከሞት በመነሣት በሰማያዊ ስፍራ የተቀመጡት ከክርስቶስ ትንሣኤ ጋር እንድ በመሆናቸው/ኅብረት በመፍጠራቸው እንጂ (ኢፌላን 2+4-6)፤ በውሃ ጥምቀት አይደለም።

ስምንተኛ፤ ጳውሎስ ድነትን ያገኘው በደማስቆ መንገድ ላይ እንጂ፤ ከሐናንያ ጋር በተገናኘበት በይሁዳ ቤት ውስጥ አይደለም። ምክንያቱም (1) በወንጌሉን በቀጥታ የሰማው ከሰው/ከሐናንያ ሳይሆን ከራሱ ከክርስቶስ ነው (ጴጥሮ 1+11-12)። (2) ጳውሎስ ራሱን ለክርስቶስ አሳልፎ የሰጠው

⁵⁶ E. Calvin Beisner, “Jesus Only” Churches (Grand Rapids: Zondervan, 1998), 57.

በዚያው በደማስቆ መንገድ ላይ ነው (ሐዋርያት ሥራ 1+11-12)። (3) ጳውሎስ የውሃን ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት መንፈስ ቅዱስ እንደ ሞላበት ከሐዋርያት ሥራ 9+17 ላይ እናነባለን። ከዚህ የምንማረው እውነት ጳውሎስ ወንጌልን በቀጥታ ከጌታ በመስማትና ወንጌልን በበማበት ቦታ ከርስቶስ ሊቀሰሰን እንደ ግል ልጁ እድርጎ በመቀበል የውሃ ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት መንፈስ ቅዱስን መሞላቱን ነው።

ዘጠነኛ፤ የውሃ ጥምቀት የምሥራቹ ቃል አካል ላለመሆኑ ቢያንስ ሁለት ማስረጃዎችን ማቅረብ ይቻላል። ይኸውም (1) ሐዋርያው ጳውሎስ ራሱ የውሃ ጥምቀት የሰብከተ ወንጌል ክፍል እንዳልሆነ በግልጽ ተናግሮአል።—

ከቀርባለሁና ከጋይዮስ በሰተቀር ከእናንተ ማንንም ስላላጠመቅሁ እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ፤ ስለዚህ በሰሜ መጠመቁን የሚናገር ማንንም የለም። እርግጥ የእስጢፋኖስን ቤተ ሰው አጥምቄአለሁ፤ ከእዚህ ሌላ ግን ማጥመቁ ትዝ እይለኝም። ከርስቶስ የላከኝ ወንጌልን እንድስብክ እንጂ እንዳጠምቅ አይደለም...(1ቆሮንቶስ 1+14-17ሀ)

ከዚህ ክፍል የምንማረው እውነት የውሃ ጥምቀት የድነት ወንጌል ክፍል እንዳልሆነ ነው። ወንጌል ግን፤ “ሰድነት የሚሆን የእግዚአብሔር ገይል ነው” (ሮሜ 1+16)። ምክንያቱም “በሞኝነት የሚያምኑትን ያድን ዘንድ የእግዚአብሔር በጎ ፈቃድ ሆኖአል” (1ቆሮንቶስ 1+21ሐ)። ይህ ወንጌልን ሰምቶ ማመን ብቻ ሰድነት አስፈላጊው ጉዳይ እንደ ሆነ የሚያስረግጥ ነው። በእነዚህ ምንባብ ጳውሎስ የውሃ ጥምቀት የሰብከተ ወንጌል እኩል እንዳልሆነ ማስረጃቱ ሐዋርያው የውሃ ጥምቀት ሰድነት እስፈላጊ ጉዳይ እንዳልሆነ የሚያስገነዝብ ነው።

(1) በሐዋርያት ሥራ ላይ በግልጽ እንደምንመለከተው ጳውሎስ በክርስቶስ የተመረጠው “ስላዮኸውና ስለ ሰማኸው ነገር በሰው ሁሉ ፊት ምስክር ትሆነዋለህና” (ሐዋርያት ሥራ 22+15) ተብሎ ነው። ነገር ግን ሐዋርያው ጳውሎስ የውሃ ጥምቀት የሰብከተ ወንጌሉ ክፍል አድርጎ እንዳቸም ቦታ አልሰበከም፤ እንዲያውም የውሃ ጥምቀትን የሰብከተ ወንጌሉ ክፍል እንዳልሆነ በግልጽ ተናግሮአል (1ቆሮንቶስ 1+14-17ሀ)።

በእጠቃላይ ሐዋርያት ሥራ 22+16 ታሪካዊ እውነታን የሚተርክ ክፍል እንደ ሆነ መገንዘብ ይኖርብናል። ይኸውም ሐናንያ፤ ጳውሎስ እንዲጠመቅ ማዘዙና ጳውሎስም እንደ ተጠመቀ። ነገር ግን የክፍሉ ሰዋሰው ስሙን መጥራት/ማመን ድነት እንደሚያስገኝ (ሐዋርያት ሥራ 16+31፤ ሮሜ 10+9-10) እንዲሁም ከርስቶስ ጉዳዩ ጋር ተዛማጅ የሆኑ መረጃዎች የውሃ ጥምቀት ገጢአትን ያጥባል ወደሚለው ድምጻማ በፍጹም ሊያደርሱን እንደማይችሉ የሚያስገነዝብን ነው። እንደ ሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት የውሃ ጥምቀት የወንጌል ክፍል ካልሆነ፤ ሐዋርያት ሥራ 22+16 የውሃ ጥምቀት የድነት ቅደመ ሁኔታ ነው የሚል ትምህርት ሊኖረው አይችልም።

1ጴጥሮስ 3+21

“ይህም ውሃ አሁን የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናችኋል፤ ይህም የሰውነትን ዕድፍ በማስወገድ ሳይሆን በንጹሕ ገሊና በእግዚአብሔር ፊት የሚቀርብ መማፀኛ ነው”

“ὅ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σῶζει βαπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ σύειδησεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν”

በዚህ ክፍል ውሃ የሚለው ቃል ጥምቀትን የሚያሳይ እንደ ሆነ ግልጽ ነው። እንግዲያው፤ “ውሃ አሁን የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናችኋል” የሚለው ዐረፍተ ነገር ምን ማለት ነው? የሚያድነውስ ከምንድን ነው?

የሐዲስ ኪዳን መልእክቶች፤ “ታሪካዊና ወቅታዊ” ባሕርይ እንዳላቸው መገንዘብ ያስፈልጋል። ሁሉም መልእክቶች ማለት ይቻላል የተጻፉት በእንድ ታሪካዊ ወቅት ለነበሩ ሰዎችና በመካከላቸው ለተፈጠሩ ልዩ ልዩ ችግሮች መፍትሔ ለመስጠት ነው። ለምሳሌ እንደኛ ቆሮንቶስን ብንወስድ፤ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እርስ በርስ መከፋፈል ነበር፤ ለጣየት የተወዋ ሥጋ እንብላ ወይስ እንብላ የሚል ክርክር ነበር፤ የጋብቻ ጥያቄ ነበር፤ የጸጋ ስጦታዎች አጠቃቀም ችግር ነበር፤ የሙታን ትንሣኤ ክርክር ነበር። ለጢሞቴዎስ የተጻፉትን መልእክቶች ብንወስድ ደግሞ፤ ሐሰተኞች መምህራን ከእካባቢያቸው የለቃቀሙትን ትምህርት

ይዘው ወደ ቤተ ክርስቲያን በመግባት፤ ብዙ ችግርና ምስቅልቅል ሁኔታዎችን ፈጥረው ነበር።

የሐዲስ ኪዳን መልእክቶች፤ “ታሪካዊና ወቅታዊ” ባሕርይ አላቸው የሚለው ጉዳይ ትክክለኛ የሆነው የትዳላት መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ አንዱ መርሐ ከሆነ፤ “ያድናችኋል” (ግሪክ “ሶድዜይ” “σώξει”) የሚለው ቃል መተንተን ያለበት ከወውዱ አንጻር ብቻ ነው⁵⁷። ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ ውሃ ማለትም ጥምቀት ያድናችኋል የሚያድነው ጉዳይ መብራራት ያለበት ከወውዱ አንጻር ብቻ ነው። በርግጥ ሐዋርያው ጴጥሮስ የውሃ ጥምቀት የዘላለም ሕይወት ያለገኛል እያለ ነው ወይ?

በክፍሉ ላይ ሐቲታዊ ምርመራ ከማካሄዳችን በፊት፤ የክፍሉን ታሪካዊ መቼት (setting) ማወቅ የክፍሉን ትምህርት በጠለለ መንገድ ለመመልከት ታላቅ ዕዝ ለላለው፤ አካሄዳችን ታሪካዊ ቅኝቱን በወፍ በረር በመቃኝት እንጀምር።

የአንደኛ ጴጥሮስ ተደራሲያን በትንሹ እስያ (በዛሬው ሶሜኖዊ ቱርክ) ይኸውም በአምስቱ የሮማ ልሳነ ምድር፤ ማለትም በጳንጦስ፤ በገላትያ፤ በቀላዶቅያ፤ በእስያና በቢታንያ) ተበትነው የሚገኙ ክርስቲያኖች ለመሆናቸው በጴጥሮስ 1+1 ላይ በግልጽ ሰፍሮ ይገኛል። በእነዚህ

⁵⁷ መጽሐፍ ቅዱስ “ሴት በመውለድ ትድናለች” (1ጢሞቴዎስ 2+15) ቢል፤ ወላድ ሁሉ መንገሥተ ሰማይ ይገባል ወደሚለው ድምጻሜ ከደረሰን፤ ከምንባቡ ትምህርት ጋር በእጅጉ ተቃርነናል። እንግዲያው “ትድናለች” (ግሪክ “ለቲስታይ” “σώσεται”) የሚለው ቃል፤ መታየት ያለበት ከወውዱ አንጻር ብቻ ነው። ላውሎስ “ሴት በመውለድ ትድናለች” ቢል፤ ወላድ ሁሉ መንገሥተ ሰማይ ይገባል ለግለት ፈልጎ ነው የሚል አንጻራት ትንተና ለቤተ ክርስቲያን ታሪክ ሁሉ በአግራጭነት ቀርቦ አላየንም፤ ሊቀርብም አይችልም፤ ምክንያቱም ድነት የኢየሱስ ክርስቶስን ቢዛዊ ሥራ በማመን ብቻ በጸጋ እንደሚገኝ ከሚያስተምሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባባት ጋር በቀጥታ ለሰሚቃረን ነው። እንግዲያው “ትድናለች” ወይም “ያድናችኋል” የሚለው ቃል መታየት/መፈታት ያለበት፤ ወውዱን ግዕዝላ ባደረገ መልክ ብቻ እንጂ፤ የዘላለም ሕይወትን ታላቢ ባደረገ ሁኔታ አይደለም። በዚህ ረገድ ወንድም ምኒልክ አሰፋው “ቃለ ሕይወት” መጽሔት ቍጥር 27፤ 1995 ዓ.ም ገጽ 12 እና 19 ላይ ያቀረበውን ወውዳዊ ትንተና ይመለከታል።

ግዛቶች የሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት ከአይሁድም ሆነ ከአሕዛብ (ከአረማውያን) ወገን የመጡ ክርስቲያኖች እንደ መሆናቸው መጠን (1+14፤ 2+10)፤ በአጸደ ሥጋ ሲኖሩ የክርስቶስ ወኪል (አምባሳደር) ሆነው መኖር እንደሚገባቸው፤ ይህ ዐይነቱን ሕይወት ለሚኖር ሰው ደግሞ ሰደት አይቀሬ ጉዳይ መሆኑን ይገልጻላቸዋል። ነገር ግን ሰደታቸው እግዚአብሔርን እንደሚያከብር ተገንዝበው በቁራጥነት ሰደቱን እንዲጋፈጡት ያበረታታቸዋል። በዚህ ዐይነቱም ሁኔታ ውስጥ የእግዚአብሔር ጸጋ ለሰው ልጆች ሁሉ ፍንትው ብሎ እንደሚታይ ያላውቃቸዋል (5+12)።

ሐዋርያው በክርስቶስ ያገኙት አዲስ ልደት በሰደትም ውስጥ እንኳ ሕያው እንደ ሆነ እንዲሁም ኢየሱስ ራሱ ክፉዎች ባመጡበት መከራ እስከ ሞት ድረስ መጽናቱን ያስታውሳል። ስለዚህ ክርስቲያኖች እርስ በርስ በመረዳዳት (ሕያው ድንጋይ በመሆን) ሰደትን በቁራጥነት መጋፈጥ እንዳለባቸው ያስገነዝባል። ከቍጥር 13 ጀምረን የክፍሉን አንኳር መልእክት እንመልከት።

ቍጥር 13 እና 14፤ አብዛኛውን ጊዜ መልካም ነገር ማድረግ ለሰደት ባይዳርግም እንኳ በለጽድቅ መከራን ብትቀበሉ ግን “ብፁዓን ናችሁ” ይላቸዋል። በዚህ ዐውድ “ብፁዓን” (በግሪክ “ማከሪዎይ” “μακάριοι”) የሚለው ቃል፤ በፈንጠዝያ የተሞሉ ማለት ላይሆን፤ ለክርስቶስ መከራን ለመቀበል መልካም ዕድል የገጠማቸው ማለት ነው። ቍጥር 14 የሚደመደመው ኢሳይያስ 8+12 በመጥቀስ ነው። ይህ የኢሳይያስ ክፍልም ለዎች እግዚአብሔርን እንጂ ሰዎችን መፍራት እንደሌለባቸው የሚያሰጠንቅቅ ምንባብ ነው።

ቍጥር 15 እና 16፤ አራት መሠረታዊ ነጥቦችን ያነሣል፤ ይኸውም 1) በመሠረተ እምነታቸው ላይ ሒስ የሚሰነዝሩ ሰዎች በሚያጋጥሟቸው ወቅት ምክንያታዊ ማሰረጃዎችን በመጥቀስና በማጣቀስ የአለተሳሰባቸውን ከንቱነት መዋገት እንዳለባቸው እንጂ፤ ከፋን በክፉ መመለስ እንደሌለባቸው የሚያሰረዳ፤ 2) ይህን የክርስቶስ መሠረተ እምነት

ማቀብ/መመከት⁵⁸ የክርስቲያን ሁሉ ኅላፊነት መሆኑን፤ 3) መሠረተ እምነታችንን ማቀብ የሚጠበቅብን በተገቢው መንገድ ይኸውም በትሕትናና በእክብሮት እንደ ሆነ፤ 4) መልካም ባሕርይ እፍትሐዊ ለሆነው ሰዶታቸውና ቅጣታቸው የሚሰጡት መለኮታዊ ምላሽ እንደ ሆነ ያስገነዝባል።

ቀሩ 17-18፤ ሐዋርያው መልካም ነገር በማድረጋቸው (1+6፤ 2+15፤ 4+16፤19) ምክንያት መሰደዳቸው የእግዚአብሔር ፈቃድ እንደ ሆነ ያሳስባቸዋል (2+15፤ 4+2፤19)። ለበዚህ በሌሎች ላይ ክፉ ከማድረግ ይልቅ መከራን መቀበል ይቻላል (2+14)። ቀሩ 18 እያሱስ ልንከተለው የሚገባንን ፈሰግ ትቶልን እንደ ሄደ ይገልጻል። የእርሱ ከገጢአት የራቀ ሕይወት ክፉዎች በእርሱ ላይ እንዲነሡ ቢያደርግም፤ ለዎችን ላይፈራራሱን ለእግዚአብሔር ዐላማ በማሰገዝት ለሰዎች ንጢአት በመዋት ብዙዎችን አድኖሏል።

የመጽሐፉ እጠቃላይ ትምህርትም ሆነ የክፍሉ ዐውድ የክርስቶስን ምሳሌ በመከተል በሰደት ውስጥ መጽናት አስፈላጊ ጉዳይ እንደ ሆነ የሚያስተምር ከሆነ፤ ቀሩ 21 ጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናችኋል ቢል ምን ለማለት ፈልጎ ነው? ጥምቀት የሚያድነን ከምንድን ነው? በዚህ ስፍራ የውሃ ጥምቀት የተነጻጸረው በኖጎ ዘመን ከነበረው የጥፋት ውሃ ጋር ነው። በኖጎ ዘመን የነበረው የጥፋት ውሃ ንጢአተኛውን ዓለም በማጥፋት ኖጎን በዙሪያው ከነበሩት ንጢአተኞች ነጻ እንዳደረገው፤ ዛሬም ውሃ ማለት ጥምቀት የአሳዳጆቹን መጥፎ ንጊና በማለወገድ ከሰደት ያድናቸዋል። ይኸውም በወቅቱ ክርስቲያኖች በአደባባይ ይጠመቁ ለላክበር እሳዳጆቻቸው ክርስቲያን በመሆን የጽድቅ ሕይወት መኖር እንደ ጀመሩ ለለሚገነዘቡ ቀድሞ የነበራቸውን እኩይ ባሕርይ ምክንያት በማድረግ እንዳያሳድዷቸው ያደርጋል። በዚህ ረገድ ጥምቀት “የበጎ ንጊና ልመና ነው” (ቀሩ 16)። ለበዚህ ጥምቀት ያድናል፤ ነገር ግን ጥምቀት የሚያድነው ንጢአት ካሰከተለው ዘላለማዊ ጥፋት ሳይሆን ከመሰደድ ነው። ታሪካዊ ዳራውንና ዐውዳዊ ትርጉሙን የጠበቀው ትንተና ጥምቀት ከሰደት ያድናችኋል የሚል ትምህርት ያለው ሆኖ

⁵⁸ “ዐቃቤ” ማለት ጠበቀ፤ ከሐክላ፤ አገደ፤ አላከበረ ወዘተ ማለት ሲሆን፤ ዐቃቤ ክርስትና ማለት የክርስትናን መሠረተ እምነት ከአደጋ የሚከላከል፤ የሚጠበቅ የሚያሰጠበት ማለት ነው።

ሳለ፤ ጥምቀት ከዘላለም ኩነት ያድናችኋል የሚል ትምህርት አለው የሚለው የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሓፊና መምህራን ትንተና ከዐውዱ ትምህርት ብቻ ሳይሆን፤ ከእጠቃላይም የሐዲስ ኪዳን እስተምህር ጋር የሚቃረን ነው። ሐዋርያው ጴጥሮስ የውሃ ጥምቀት ከዘላለም ኩነት ያድናችኋል እያለ ከሆነ፤ ሳይጠመቁ ድነት ያገኙ ሰዎች ጉዳይ፤ እምነት ብቻ እንደሚያድን የሚያስተምሩት የሐዲስ ኪዳን ምንባባት፤ የውሃ ጥምቀት ሳይወሰዱ በመንፈስ ቅዱስ የተሞሉ ወይም የተጠመቁ ሰዎች ጉዳይ ወዘተ እንዴት ይታይ ይሆን? በእጠቃላይ የውሃ ጥምቀት ከሰደት የሚያድን የበጎ ንጊና ልመና/መማጸኛ እንጂ፤ የድነት ቅድመ ሁኔታ አይደለም።

2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነውን?

ዮሐንስ 3÷5

“እውነት እውነት አልሃለሁ፤ ለው ከውሃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም”

“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ”

ከቋንቋ ባሕርይ የምንማረው እውነት፤ እንድ ቃል ከእንድ በላይ ትርጉም ሊወክል እንደሚችል፤ ነገር ግን የቃሉን አማራጭ ትርጉም የሚወስነው ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ወይም ዐውድ እንደ ሆነ ነው። ጥቂት አስረጃችን እንመልከት፡—

“ሥጋ” የሚለው የአማርኛ ቃል በርካታ ትርጉሞችን ሊወክል ይችላል፤ የቃሉን አማራጭ ትርጉም የሚወስነውም ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ነው።

1. ምሳሌን የፍየል ሥጋ በሳሁ። ማሞ ሥጋ ቤት አለው።
 - በእነዚህ ዐረፍተ ነገሮች ሥጋ የሚለው ቃል፤ የእንስሳን ወይም የአእዋፍን ዐጥንት ሸፍኖ ከቈዳ በታች የሚገኘውን፤ ሰብና ጡንቻ ቅልቅል ያለበትን ገላ የሚያመለክት ቃል ነው።
2. ቃል ሥጋ ሆነ።

- ኢየሱስ ለው ሆኖ ታየ ወይም ተገለጠ የለውን ባሕርይ ያዘ ማለት ነው።
- 3. ከበደ ሥጋዬ ነው።
 - ዘመዴ ነው ለማለት ተፈልጎ ነው።
- 4. በሆነው ባልሆነው የለውን ሥጋ መብላት ትወዳለች።
 - ሐሜተኛ ነች፤ በሌላው መጥፎ ነገር መናገር ያስደሰታታል ማለት ነው።
- 5. ደብረቴ "የእናቴን ሥጋ" ካለች አትመለስም።
 - መሐላ ነው፤ በእናቴ መማሏን የሚያመለክት።
- 6. ተመቸው መሰለኝ ሥጋ እየያዘ ነው።
 - እየወፈረ ነው ማለት ነው።
- 7. ይህ ሥጋዊ አመለካከት ነው።
 - ዓለማዊ የሆነ መንፈሳዊነት የሌለበት ከእግዚአብሔር ሐሳብ ጋር የሚቃረን አመለካከት ማለት ነው።
- 8. በዐጸደ ሥጋ እያለ የተናገረው ነው።
 - በሕይወት እያለ የተናገረው ንግግር ነው ማለት ነው።

በእነዚህ ዐረፍተ ነገሮች "ሥጋ" የሚለው ቃል የተለያየ ትርጉም ወክሎ ነው ጥቅም ላይ የዋለው። ለምግብነት የሚያገለግል ሥጋ፤ ለው መሆን፤ ዝምድና፤ ሐሜት፤ መሐላ፤ መወፈር፤ መንፈሳዊ ያልሆነ ምድራዊ አመለካከት፤ በዚህች ምድር በሕይወት መኖር ወዘተ ትርጉሞች አሉት።

"ሥጋ" (ግሪክ "ሳርክስ" "σάρξ") የሚለው ቃል በብሉይትና በሐዲሳት 130 ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን ልክ እንደዚሁ ሁሉ የተለያዩ ትርጉሞችን ወክሎአል። ይኸውም አካል/ገላ፤ ለው መሆን፤ ምድራዊ፤ ለብእዊ ተፈጥሮ፤ ዘር፤ ለብእዊ መሰፈርት፤ ዐይነት/ባሕርይ፤ የሚበላ ሥጋ፤ ምድራዊ/ዓለማዊ አስተሳሰብ፤ ሰዎች፤ ቀላዊ፤ ጎጢ አተኛ ባሕርይ፤ ለሚታዊ፤ ተራ፤ ውጫዊ፤ የዘር ሐረግ፤ አዳማዊ ባሕርይ፤ በሽታ፤ ጥመት፤ ይህች ዓለም ወዘተ። እነዚህን አማራጭ ትርጉሞች አምታቶ ማቅረብ ወደ ተሳሳተ ትምህርት/ድምዳሜ ይወስዳል። ለምሳሌ ዮሐንስ 1፡14፤ 1ቆሮንቶስ 3፡3 ጋር እንደ አድርገን ካየነው ("ሥጋ" የሚለውን ቃል በተመሳሳይ መልኩ ከፈታነው)፤ ኢየሱስ መንፈሳዊ ምስለት የሌለው ቅንጣት፤ ክርክር፤ ተንኩል ወዘተ ያለበት ከፋ ለው ወደሚለው የተሳሳተ ድምዳሜ ይወስዳል።

ልክ እንደዚሁ ሁሉ ከላይ ለማየት እንደ ሞከርነው በሐዲስ ኪዳን "ውሃ" (ግሪክ "ሁዶር" "ὕδωρ") የሚለው ቃል በርካታ ትርጉሞችን ወክሎ ሊያገለግል ይችላል። ነገር ግን የቃሉን ትርጉም የሚወስነው ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ወይም ዐውድ ነው። ጸሓፊውም ቃሉን የተጠቀመበት አማራጭ ሊሆኑ በሚችሉት ትርጉሞች በሙሉ ሳይሆን፤ እንደ ውለን ትርጉም ይዞ ነው። ይህ አውነት ከሆነ በዚህ ዐውድ ውስጥ "ውሃ" የሚለው ቃል ምን ትርጉም ይወክላል የሚለውን ወደ መመርመሩ እንዘለት።

በዚህ ዐውድ፤ "ውሃ" የሚለው ቃል ምን ትርጉም ይወክላል? በመልሱ ዙሪያ ለዎች የተለያዩ አስተያየት አላቸው።

1. የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሐፊያንን ጨምሮ እንዳንድ ሰዎች "ውሃ" (ግሪክ "ሁዳቶስ" "ὕδατος") የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያመለክታል ባዮች ናቸው። በዮሐንስ 1፡33-34 እንዲሁም 3፡22፤ 4፡1 የኢየሱስን የጥምቀት አገልግሎት የሚናገር ስለሆነ "ውሃ" የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያመለክታል ይላሉ።

ይህ ትንተና ግን በርካታ መሠረታዊ ችግሮች አሉበት፤ ይኸውም የምንባቡ ዐውድ ይህን ትንተና የሚደግፍ አይደለም። ለምሳሌ ሀ) ቀላጥር 8 ሙሉ ለሙሉ ትኩረት ያደረገው በመንፈስ ቅዱስ ሥራ ላይ ብቻ መሆኑ፤ ለ) ዳግሞ ልደት የእግዚአብሔርና የክርስቶስ ሥራ መሆኑ እንዲሁም የእምነት ሥራ ብቻ መሆኑ "ውሃ" የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያሳያል ወደሚለው ድምዳሜ የሚያደርስን አይደለም። እንደ ዐውዱ ትምህርት በምስጢራዊ ንፋስና በመንፈስ ቅዱስ ሉዓላዊ ሥራ መካከል ያለው ትዕምርታዊ ገለጻ (analogy) (ቀላጥር 8) በመንፈስ መወለድ ከውሃ ጥምቀት ጋር ይያያዛል ብሎ ማሰብ ሲበዛ እንግዳ ትምህርት ነው።

በዮሐንስ 1፡26:33 ላይ ውሃና መንፈስ የሚለው ቃል ጥምቀትንና የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትን የሚያመለክት መሆኑ

በዮሐንስ 3፥5 “ውሃ” ጥምቀትን ያመለክታል ብሎ ማሰብ ይቻላል የሚለው ሁለት መሠረታዊ ችግሮች አሉበት፤ 1) ጥምቀትን የሚያሳይ ከሆነም ማሳየት ያለበት የመጥምቁ ዮሐንስን ጥምቀት ይኸውም ንስሐን እንጂ ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ሊያመለክት አይችልም፤ ዮሐንስ 1፥26፡33 “ውሃ” የዮሐንስን ጥምቀት የሚያመለክት ነውና። 2) በዮሐንስ 1፥26፡33 ላይ ውሃና ጥምቀት ሲነጻጸሩ የምንመለከት ሲሆን፤ በዮሐንስ 3፥5 ላይ ግን ውሃና መንፈስ እርስ በርሳቸው ሲያያዙ (ሲጣመሩ) እንመለከታለን። ስለዚህ ዮሐንስ 3፥5 ከዮሐንስ 1፥26፡33 ጋር እቈራኝቶ መመልከት ከወጥቶ ትርጉሙም ሆነ ከሰዋሰው አወቃቀሩ ጋር የሚቃረን ነው።

2. እንዳንድ ሊቃውንት “ውሃ” (ግሪክ “ሁዳቶስ” “ὕδατος”) የሚለው ቃል አካላዊ ልደትን/በሥጋ መወለድን ያሳያል ይላሉ⁵⁹። ኢየሱስ በቀላጥር 5 ላይ የሚገኘውን ቃል (የምንወያይበትን ዐረፍተ ነገር) የተናገረው፤ ኒቆሌሞስ በቀላጥር 4 ላይ ለጠየቀው ጥያቄ መልስ ይሆን ዘንድ ነው፤ “ሰው ከሸመገሰ በኋላ እንዴት ሊወለድ ይችላል? ሁለተኛ ወደ እናቱ ማሕፀን ገብቶ ይወለድ ዘንድ ይችላል? አለው”፤ “ኢየሱስም መለሰ እንዲህ ሲል፡— እውነት እውነት አልሃስሁ፤ ሰው ከውሃ [ይኸውም ተፈጥሮአዊ በሆነው መንገድ ከእናቱ ማሕፀን] እና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም”። ኒቆሌሞስ “ጳጳም” የሚለውን የኢየሱስ ቃል የተረዳው ስሁስተኛ ጊዜ ወደ እናት ማሕፀን መግባት አድርጎ ነበር፤ ነገር ግን ኢየሱስ “ጳጳም” የሚለውን ቃል ያብራራው የመጀመሪያው ሥጋዊ ልደት ሁለተኛው ደግሞ መንፈሳዊ ልደት አድርጎ ነው። በተጨማሪም ቀላጥር 5 ላይ “ውሃና መንፈስ” የሚለውን ንጽጽር ቀላጥር 6 ላይ

ሥጋና መንፈስ ሲል መነጻጸሩ ውሃ የሚለው ቃል የሥጋ ልደትን የሚያሳይ ነው።

ቀላጥር 6 ስለ ሁለት ልደት ይናገራል። ይኸውም፤ ከሥጋና ከመንፈስ መወለድ፤ “ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፤ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው”። “ውሃና መንፈስ” የሚለው ሐረግ ይህን ሁለት ልደት የሚያመለክት ነው። እንዲሁ ተፈጥሮአዊ/ሥጋዊ ልደት ሲሆን፤ ሌላው ደግሞ ልዕስ ተፈጥሮአዊ/መንፈሳዊ ልደት ነው። ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት/የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማየት (ቀላጥር 3 እና 5) በሥጋ መወለድ ብቻ ሳይሆን ስሁስተኛ ጊዜ በመንፈስ መወለድ ያስፈልጋል። በዚህ ትንተና መሠረት “ውሃ” የሚለው ቃል እንደ ሕፃን ከእናቱ ማሕፀን ከመውጣቱ በፊት ከእናቱ ማሕፀን የሚፈጠውን የማሕፀን ውሃ (amniotic fluid) ለማመልከት ወይም የወንዱን የዘር ፈሳሽ (semen) ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን፤ ይህም አካላዊ/ሥጋዊ ልደትን ያመለክታል። ውሃ የሚለው ቃል ልምሳሚን ወይም ሥጋዊ ልደትን ለማመልከት ጥቅም ላይ የዋለባቸው በርካታ ጥንታዊ ጽሑፎች አሉ—ቃለ እግዚአብሔርን ጨምሮ (ለምሳሌ፡— ምሳሌ 5፥15-18፤ ማሕልየ 4፥12-13)።

በአጠቃላይ ክፍሉ ስለ ውሃ ጥምቀት የሚናገር ሳይሆን፤ የመጀመሪያው ልደት ተፈጥሮአዊ በሆነው መንገድ ከሥጋ ወላጆቻችን የምንወለደው ልደት ሲሆን፤ ሁለተኛው ልደት ደግሞ ከሰማያዊው አባታችን ከእግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የምንወለደው ልደት ነው።

3. እንዳንድ ሊቃውንት ደግሞ፤ “ውሃ” (ግሪክ “ሁዳቶስ” “ὕδατος”) የሚለው ቃል መንፈስ ቅዱስን ያሳያል ባይ ኖቸው። (ኢሳይያስ 12፥3፤ 35፥6፤ 44፥3፤ 55፥1፤ ኤርምያስ 2፥13፤ ሕዝቅኤል 36፥25፤ ዘካርያስ 14፥8፤ ዮሐንስ 4፥10፤ 7፥37-38፤ ራእይ 21፥6፤ እንዲሁም ሕዝቅኤል 47፥1-5፤ ከራእይ 22፥17 ጋር ያወዳድሩ)። ስለዚህ “ከውሃ መወለድ”

⁵⁹ ይህ ዐይነቱ እመለካከት ካላቸው ሊቃውንት መካከል የሚከተሉትን ይመለከታል፤ Ben Witherington III, NTS 35, 1989, pp. 155-160. እንዲሁም Leon Morris, JC pp. 150-151.

ማለት ከመንፈስ ቅዱስ መወለድ ማለት ነው። "እና" (76ክ ካይ καὶ) የሚለው አያያዥ ቃል "ማለትም" ወይም "ወይም" ተብሎ መተርጉም ይችላል፤ ስለዚህ ሁለተኛው ሐረግ/ቃል የመጀመሪያውን ቃል ያብራራል ማለት ነው⁶⁰። በተጨማሪም ውሃና መንፈስ እርስ በርሳቸው ሲያያዙ (ሲጣሙሩ) እንመለከታለን። ስለዚህ ሊያሰብ ለማለት የፈለገው፤ "ሰው ከውሃ ማለትም ከመንፈስ ካልተወለደ በስተቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም" ነው።

ይህ ትንተና ከዮሐንስ 4+10፣ 7+37-38 ጋር የሚጣጣም ሲሆን፤ በእነዚህ ስፍራዎች መንፈስ ቅዱስ በዘላለም ሕይወት እንዲሁም በውሃ ተመስሏል። በተጨማሪም በቀላጥር 8 ላይ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት ብቸኛው መስፈርት ከመንፈስ መወለድ እንደ ሆነ መገለጹ ቀላጥር 5 ስለ ውሃ ጥምቀት እንደማይኖር አመለካከት ነው።

4. አንዳንድ ሊቃውንት "ውሃ" የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ሳይሆን፤ የመጥምቁ ዮሐንስን የንስሐ አገልግሎት የሚያመለክት ነው ባዮች ናቸው። ሊያሰብ ስለጥምቀት ያስተማረው ሞቶ ከተነሣ በኋላ ነው ማቴዎስ 28+19። ስለዚህ ኒቆሊሞስ ውሃ የሚለውን ቃል እንደ ውሃ ጥምቀት ሊረዳው አይችልም፤ ነገር ግን "የእግዚአብሔር መንግሥት ቀርባለችና ንስሐ ግቡ" የሚለውን የመጥምቁ ዮሐንስን ጥምቀት ማለትም ንስሐን እንጂ። ሊያሰብና ኒቆሊሞስ ይህን ንግግር በሚናገሩበት ጊዜ የመጥምቁ ዮሐንስ የንስሐ ስብከትና ጥምቀት ትልቅ ቦታ የሚሰጠው ነበር። የውሃ ጥምቀት ለዕብራውያን እጅግ አስፈሪ ነገር ነው፤ ምክንያቱም እርኩስ ተደርገው የሚቈጠሩት አሕዛብ ወደ ዕብራውያን እምነት

የሚለወጡበት ሂደት ነውና⁶¹። ይህም ለኒቆሊሞስ አስደንጋጭ ጉዳይ ነው፤ ሊያሰብ እያሰ ያለው ከሕግ ውጪ ያሉ አሕዛብ ንስሐ እንደሚያስፈልጋቸው ልክ እንደዚያው እንተም የሕግ መምህሩ ንስሐ ያስፈልግሃል ነው።

በዚህ ክፍል ላይ የሚገኘው "ውሃ" ምን ያመለክታል የሚለው ጉዳይ እስካሁን ከተመለከትነውም በላይ በርካታ ትርጉሞች ያሉት ቢሆንም፤ "ክርስቲያናዊ ጥምቀትን የሚያሳይ ነው፤ ይህም ለዳግም ልደት እስፈላጊ ጉዳይ ነው" የሚለው ትንተና በእማራጭነት ከቀረቡት/ከሚቀርቡ ትንተናዎች በሙሉ አሳማኝነቱ እጅግ ደካማ የመሆኑን ያህል ["ውሃ ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያመለክታል" የሚለው ትንተና ከክፍሉ የሰዋሰው አወቃቀር፤ ከወውዱ መሠረታዊ ትምህርት እንዲሁም ከሐዲስ ኪዳን ጠቅላላ ትምህርት ጋር በእጅጉ የሚጣረስ ነውና] "ውሃ" የሚለው ቃል መንፈስ ቅዱስን የሚያመለክት ነው የሚለው ትንተና ከቀረቡት አማራጭ ትንተናዎች መካከል ጠንካራውና ብዙ አሳማኝ ነጥቦችን ያያዝ ነው። በአጠቃላይ ይህን ክፍል መሠረት በማድረግ የውሃ ጥምቀት ለድነት እስፈላጊ ነው የሚለው አስተምህሮ ከወውዱ የሚገኙትን መረጃዎች በቅጡ ያላገናዘበ እንዲሁም የሐዲስ ኪዳንን አስተምህሮ በስፋት ያሳመላከረ ነው።

ሮሜ 6+3-4

"ከክርስቶስ ሊያሰብ ጋር አንድ እንድንሆን የተጠመቅን፤ ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ አንድ ተጠመቅን አታውቁምን? ስለዚህ ክርስቶስ በእብ ክብር ከሞት አንድ ተነሣ፤ እኛም እንዲሁ በሐዲስ ሕይወት እንድንኖር በጥምቀት ሞተን ከእርሱ ጋር ተቀብረናል" "ἡ ἄγνοεῖτε ὅτι, ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ ἐκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καίότητι ζωῆς περιπατήσωμεν."

⁶⁰ Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, trans. William F. Wilbur Gingrich, rev. F. Wilbur Gingrich and Fredrick W. Danker, 2d ed. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 393.

⁶¹ Merrill C. Tenney, *John The Gospel of Belief: An Analytic Study of the Text* (Grand Rapids: Eerdmans, 1948), 87.

"ልንገንዘበው የሚገባን ዋናው ነገር በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ለገጠኤት ሥርዐት በጥልቅ ውሃ ውስጥ ለንጠመቅ ከሞቱ ጋር እንድ እንሆን ዘንድ በጥምቀት ከእርሱ ጋር መቀበራችንን ነው ሮሜ 6+3-4። ይህም በመስቀል ላይ በሞተልን ጊዜ በእፈሰሰልን ውሃና ደም ውስጥ በማለፍ ዘላለማዊውን የሞት ዕዳ ቀብረን በእዲሉ ሕይወት ለመኖር አዲሱን እዳም ክርስቶስን መልበሳችንን ያሰረዳል ዕብራውያን 6+3-4፤ ሮሜ 6+3-4"⁶²።

ከላይ እንዳየነው የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሐፍት ከዚህ ክፍል በመነሣት የውሃ ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር እንድ የሚያደርገን ቅድመ ሁኔታ እንደ ሆነ ይገልጻሉ። ነገር ግን ክፍሉ ይህን ያስተምራልን? በጭራሽ ክፍሉ ይህ ዐይነቱ ትምህርት እንደ ሌለው በርካታ ማስረጃዎችን ማቅረብ ይቻላል።

እንደኛ፤ የክፍሉ ለዋሰው ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር እንድ ያደርገናል የሚል ትርጉም የለውም። በአማርኛው "ጋር" በእንግሊዝኛው "into" ተብሎ የተተረጎመው "eis" "ሔይስ" የሚለው የግሪክ ቃል፤ ዐውዳዊ ትርጉሙ "ውስጥ" የሚል እንዳችም ሐሳብ አይወክልም። ለለዚህ ጥምቀት ከክርስቶስ "ጋር/ውስጥ" እንድ ያደርገናል የሚለው ሐሳብ ለዐውደ ምንባቡ ባዕድ የሆነ ሐሳብ ነው። ሮበርትስን የተባሉት ለመ ጥር የግሪክ ቋንቋ ሊቅ ሮሜ 6+3 በተመለከተ እንዲህ ይላሉ፡—

"በክርስቶስ ውስጥ መጠመቅ" የሚለው ትርጉም፤ ጳውሎስ ከክርስቶስ ጋር ኅብረት ማድረግ የሚቻለው በውሃ ጥምቀት እንደ ሆነ እያስተማረ ነው የሚለው ባዕድ ሐሳብ የጳውሎስ ትምህርት አይደለም... ጥምቀት እንድ ሰው ከክርስቶስ ጋር ያሰውን መንፈሳዊ ኅብረት የሚያውቅበት ሥርዐት ሲሆን፤ እንድ ሰው ከክርስቶስ ጋር መንፈሳዊ ኅብረት የሚጀምረውም ከጥምቀት በፊት ነው። ገላትያ 3+27 ላይ ጥምቀት ውጫዊ ልብስ ወይም መለዮ በማድረግ ነው የተመሰለው። "በሞቱ ውስጥ"... ማለት ከሞቱ ጋር ኅብረት በማድረግ የሚለውን ትርጉም

የሚወክል ነው እንደ ጳውሎስ ትንተና ይህም ኅብረት የተገለጸው በጥምቀት ምልክት ነው⁶³።

ከዚህ የምንገነዘበው ሐቅ የግሪኩ ሰዋሰው ጥምቀት በክርስቶስ ውስጥ እንድንገባ ወይም ከክርስቶስ ጋር እንድ የሚያደርገን ቅድመ ሁኔታ ነው የሚለው ሐሳብ ለሕተት መሆኑን ነው።

ሁለተኛ፤ ሐዋርያው ከዚህ ምዕራፍ አጋማሽ ጀምሮ ተምሳሌታዊ ገለጻዎችንና ትእምርቶችን በብዛት ይጠቀማል፤ ለምሳሌ የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነው የሚሉ ሰዎች ራሳቸው በቀላጥር 6 ላይ "አሮጌው ሰዎችን ከእርሱ ጋር እንደ ተሰቀለ እናውቃለን" የሚለውን ሐሳብ ተምሳሌታዊ/ትእምርታዊ በሆነ መልኩ እንጂ በቀጥታ ሊተረጎሙት አይችሉም። ልክ እንደዚሁ ሁሉ ጥምቀት ተምሳሌታዊ በሆነ መልኩ ብቻ ነው ሊታይ የሚገባው። ቀላጥር 11 መታየት ተምሳሌታዊ በሆነ መልኩ ብቻ ነው፡—

እንደዚሁም ለገጠኤት እንደ ሞታችሁ፤ ነገር ግን በክርስቶስ ኢየሱስ በእግዚአብሔር ሕያዋን እንደ ሆናችሁ ራሳችሁን ቀላጠ ሩ። (ቀላጥር 11)

"ቀላጠሩ" የሚለው ቃል የሚያሰገነዝበን ለገጠኤት እንደ ሞትን ብቻ ሳይሆን፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ሕያዋን እንደ ሆንን ነው። "ቀላጠሩ" የሚለው ቃል በግልጽ እንደሚያመለክተው ክፍሉ ተምሳሌታዊ እንደ ሆነ የሚያሳየን ነው። ከክርስቶስ ጋር ተስቀሳችሁ የሚለው ዐረፍተ ነገር ተምሳሌታዊ እንደ ሆነ ሁሉ፤ ከክርስቶስ ጋር ተጠመቃችሁ የሚለውም ተምሳሌታዊ ነው (ቀላጥር 3:4:6)።

ይህ የጥምቀት ተምሳሌታዊ ዘገባ እንድ ሰው ክርስቶስ ኢየሱስን እንደ ገል አዳኙ አድርጎ ሲቀበል ምን እንደሚሆን የሚገልጽ ነው። ይኸውም "ክርስቶስን በመልበሱ" "ዳግም እንደሚወለድ" ነው (እነዚህ ቃላት ራሳቸው ተምሳሌታዊ እንደ ሆኑ ልብ ይሏል)። ክርስትናን መቀበል

⁶² እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባል? 82።

⁶³ AT. Robertson, Word Pictures, Volume IV, ገጽ 361-362; እንዲሁም ሮበርትስን የግሪክ ሰዋሰው መጽሐፍ ይመስከቷል, ገጽ 591, 593.

ማለት ምን ማለት እንደ ሆነ በጥሩ ሁኔታ የሚገልጸው የውሃ ጥምቀት ነው፤ ይኸውም ክርስቶስ ማለት ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር መዋት፤ መቀበርና መነሣት ማለት ነው። ነገር ግን የውሃ ጥምቀት በራሱ መዋት፤ መቀበርም ሆነ መነሣት ማለት አይደለም፤ ነገር ግን የመዋት፤ የመቀበርና የመነሣት ምሳሌ እንጂ። ሮበርትስን እንደሚሉት “ትእምርት/ተምሳሌት በራሱ አውነታው አይደለም፤ ነገር ግን አውነታው የሚገልጥበት ሥዕል ነው”⁶⁴። ስለዚህ ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር እንድ መሆናችንን የሚያመለክት ሥዕላዊ ገለጻ ነው።

ሦስተኛ፤ ከሁለት የተለያዩ ምንበባት በግልጽ የምንማረው ነገር፤ የውሃ ጥምቀት ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር እንድ መሆናችንን የምናሳይበት ሥዕላዊ ገለጻ መሆኑን ነው። 1ቆሮንቶስ 10፡2-4 ሐዋርያው ጳውሎስ ስለስራኤላውያን ወገኖቹ እንዲህ ይላል፡—

እነርሱ ሁሉ ከሙሴ ጋር ለመተባበር በደመናና በባሕር ተጠመቁ። ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ ምግብ በሉ፤ ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው መንፈሳዊ ዐለት ጠጥተዋልና፤ ያ፤ ዐለት ክርስቶስ ነበረ

(1ቆሮንቶስ 10፡2-4)

“ከሙሴ ጋር ለመተባበር በደመናና በባሕር ተጠመቁ” የሚለው ሐረግ ለስራኤላውያን ከሙሴ ጋር እንድ መሆናቸውን (መተባበራቸውን) የሚያሳይ ተምሳሌታዊ ገለጻ ነው፤ ይኸውም፡— “ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ ምግብ በሉ፤ ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ”።

ሮሜ 5፡12-6፡11 በጥንቃቄ የሚያነብ ለው፤ የክፍሉ ዐቢይ ትምህርት ከክርስቶስ ጋር እንድ ስለመሆንና በአንጻሩ ደግሞ፤ ከአዳም ጋር እንድ ስለመሆን እንደሚያትት በውል መገንዘብ ይችላል። ከአዳም ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ ሞት በሰው ልጆች ሁሉ ላይ ደረሰ (5፡12)፤ አዳም

በመተላለፉ ምክንያት ብዙዎች ሞቱ (5፡15)። በእርሱ ላይ ከተላለፈው ፍርድ የተነሣ ሰዎች ሁሉ በኩነኔ ሥር ወደቁ (5፡16)፤ እርሱ እግዚአብሔርን ከማስቈጣቱ የተነሣ ሞት ሰዎች ልጆች ላይ ሁሉ ነገሠ (5፡17)፤ እግዚአብሔር የሰው ልጆችን በኪነ ጥበቡ ካልታደጋቸው በስተቀር (7፡25, 8፡1)፤ በአዳም መተላለፍ ሰዎች ሁሉ በፍርድ ሥር ናቸው (5፡18)፤ በእርሱ ያለመታዘዝ ሰዎች ሁሉ ንጢአተኞች ሆኑ (5፡19)።

በሌላ መልኩ ደግሞ ከክርስቶስ ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ የዘላለም ሕይወት አገኘን (5፡14)። ነገር ግን ከአዳም ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ ክደረሰብን መቅወፍት ይልቅ ከክርስቶስ ጋር እንድ በመሆናችን ያገኘው በረከት እጅግ ምጡቅ ነው (5፡15)። ከክርስቶስ ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ የእግዚአብሔር ጸጋ ተትረፈረፈልን (5፡15)። ከክርስቶስ ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ ጽድቅ ወደ እኛ መጣ (5፡16)። ከክርስቶስ ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ የተትረፈረፈ የሕይወት ጽድቅ አገኘን (5፡17)። ከክርስቶስ ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ የተትረፈረፈ የሕይወት ቅድስና አገኘን (5፡18)። ከክርስቶስ ጋር እንድ ከመሆናችን የተነሣ የእርሱ መታዘዝ ለእኛ ተረፈ (5፡19)።

ሐዋርያው ጳውሎስ እዝወትሮ የውሃን ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር እንድ የመሆን ምልክት እድርጎ ይጠቀምበታል። በ1ቆሮንቶስ 10፡2 ላይ የውሃ ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር እንድ የመሆን ምልክት ተደርጎ የቀረበው ትምህርት በሮሜ 6፡1-11 ፋፍቶና ዳብሮ አናገኘዋለን። ክርስቶስ ለንጢ አታችን እንደ ሞተ፤ እግዚአብሔር ለእኛ ሲል ክርስቶስን ንጢአት ሰላደረገው (2ቆሮንቶስ 5፡21) የእኛን ንጢአት ለመሸከም ለንጢአት ሞተ (ሮሜ 6፡10)። ስለዚህ እኛ ራሳችንን ከእርሱ ጋር እንድ ካደረግን እኛም ከቀብሩ/ከሞቱና ከትንሣኤው ጋር እንድ ሰንሆን (ቀጥር 3 እና 4) ለንጢ አት እንሞታለን (ሮሜ 6፡2)። ከስቅላቱ ጋር እንድ ስለሆንንም (ቀጥር 6) ከእርሱ አዲስ ሕይወት ጋር በትንሣኤ እንድ እንሆናለን (ቀጥር 4-5)። ከእርሱም ጋር ሕያው ሆንን እንኖራለን (ቀጥር 8)። በእርሱ ላይ ሞት ደግሞ ጉልበት የለውምና (ቀጥር 9)። ሐዋርያው ይህን ሐሳብ በሚከተለው መልኩ ያጠቃልለዋል፡—

⁶⁴ AT. Robertson, *Word Pictures in the New Testament* (Broadman Press, 1933), Volume I, 18. 245; እንዲሁም AT. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament* (Broadman Press, 1934), 18. 593 ይመለከታል።

በሞተ ጊዜ፤ ለአንድና ለመጨረሻ ጊዜ ለገጠኦች ሞቶአል፤ ነገር ግን በሕይወት መኖርን ለእግዚአብሔር ይኖራል። እንዲሁም ለገጠኦች እንደ ሞታችሁ፤ ነገር ግን በክርስቶስ ኢየሱስ ለእግዚአብሔር ሕያዋን እንደ ሆናችሁ ራሳችሁን ቀጥሎ (ቀጥሮ 10-11)

በሮሜ 5÷12-6÷11 ያለው ክፍል በእጠቃላይ ትኩረት የሚያደርገው፤ በቅድሚያ እኛ በተፈጥሮ ከሌላም ጋር ያለንን እንድንት በመቀጠልም ከኢየሱስ ጋር መንፈሳዊ በሆነ ዳግም ልደት ያለንን ጥምረት በማብራራቱ ላይ ነው (ዮሐንስ 3÷3-6)። ስለዚህ በ1ቆሮንቶስ 10÷2 እይታ ሮሜ 6 ያየው ከሆነ፤ "ጥምቀት" አንድ የመሆን ምልክት እንደ ሆነ እንገነዘባለን። ስለዚህ ከክርስቶስ ጋር እንድ የሚያደርገን የውሃ ጥምቀት ለይደለም፤ የውሃ ጥምቀት ለንድነታችንን የምናሳይበት ሚዳዊ/ውጫዊ ሥርዐት ነው። በሰዚህ የውሃ ጥምቀት ላይሆን ከክርስቶስ ጋር በእምነት አንድ መሆናችን ነው ድነት የሚያስገኛልን። ከክርስቶስ ጋር እንድ መሆን ማለትም ከእርሱ ጋር ለገጠኦች ሞተን ከእርሱ ጋር በትንሣኤ ሞትን ድል እድርገን መነሣት ነው። ሮሜ 6÷3-4 የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት እስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል እንዳችም ትምህርት የለውም።

ቲቶ 3÷5

"ሰላደረግነው የጽድቅ ሥራ ሳይሆን፤ ከምሕረቱ የተነሣ አዳኝ። ያዳኝንም ዳግም ልደት በሆነው መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ነው"

ቄስ ተክለ ማርያም ገዛኸኝም ሆኑ እሚረከውያኑ የድርጅቱ ጸሐፍት፤ ይህ ክፍል የውሃ ጥምቀት ዳግም ልደት እንደሚያስገኝ ያስተምራል ይበሉ እንጂ፤ በክፍሉ ውስጥ ጥምቀት የሚል ቃል አልተጠቀሰም። በዕብራውያን 10÷22 ላይ በምናቀርበው ሐቲት እንደምናየው፤ ዳግም ልደት የምናገኘውም ሆነ ከእነዚህ ገሊና የምንገኘው የኢየሱስን ደም በእምነት በመረጧት ወይም በመታጠብ ብቻ ነው። ራእይ 1÷5 ግልጽ እንደሚያደርገው ሰዎች ከገጠኦቻቸው የሚነጹት በኢየሱስ ክርስቶስ ደም እንጂ በውሃ ጥምቀት ለይደለም።

እንደ ክፍሉ ትምህርት "መታጠብ" የሚለው ቃል የሚያመለክተው ዳግም ልደትን እንጂ የውሃ ጥምቀትን አይደለም። በእጠቃላይ ቲቶ 3÷5 ሰለውሃ ጥምቀት የሚያስተምር ሳይሆን፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም በእምነት በመታጠብ ስለሚገኘው ዳግም ልደት ነው። ምንም እንኳን የውሃ ጥምቀት የሕግ ሥራ ሳይሆን የጽድቅ ሥራ ቢሆንም፤ የውሃ ጥምቀት እኛ የምንተገብረው ጉዳይ እስከ ሆነ ድረስ ሥራ ነው። ክፍሉ ራሱ ግልጽ እንደሚያደርገው፤ ድነት ያገኘው እኛ ሰላደረግነው እንዲሁም ስለምናደርገው የጽድቅ ሥራ ሳይሆን፤ ከምሕረቱ የተነሣ ብቻ ነው። የዳኝነው በውሃ ጥምቀት እንዳልሆነ ሁሉ፤ ቲቶ 3÷5 የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት እስፈላጊ ጉዳይ ነው አይልም።

ገላትያ 3÷27

"ከክርስቶስ ጋር እንድ ትሆኑ ዘንድ የተጠመቃችሁ ሁሉ ክርስቶስን ለብላችኋልና"

"ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε"

ይህ ክፍል ክርስቶስን "ለመልበስ" የውሃ ጥምቀት እንደሚያስፈልግ የሚናገር ስለሆነ፤ የውሃ ጥምቀት ለድነት እስፈላጊ ጉዳይ እንደ ሆነ ይገልጻል የሚለው የቄስ ተክለ ማርያም ገዛኸኝና የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ትምህርት ፍጹም የተሳሳተ ነው። ስዚህ በርካታ ምክንያቶች እሉ፡—

እንደኛ፤ ሐዋርያው "ጥምቀት" ከክርስቶስ ጋር "አንድ የሚያደርገን" ትእምርት (symbol) እንደ ሆነ ከላይ ባየናቸው ክፍሎች ውስጥ ተገልጿል። በዚህም ዐውድ ውስጥ ይኸው ቃል ተመሳሳይ ትርጉም ወክሎ እንደ ቀረበ እንመለከታለን፤ ይኸውም "ከክርስቶስ ጋር አንድ የሆናችሁ ክርስቶስን ለብላችሁታል"። ከላይ እንደ ተመለከትነው እንዲሁም የክፍሉን ትምህርት በትክክል እንደሚገልጸው፤ ይህንንም ክፍል ተምሳሌታዊ ገለጻ አድርገን ለመውሰድ እንገደዳለን።

ሁለተኛ፤ "ለብላችኋል" የሚለው የግሪክ ግስ መለዮውን የሚለብሰው ወታደር ዐይነት ትርጉም አለው። ይህን ክፍል በተመለከተ ኢ.ቲ. ሮበርትስን እንዲህ ይላሉ፡—

ይህ ግሰ ልብሰን ለመልበስ የምንጠቀምበት ግሰ ነው (በቀጥታም ሆነ በተምሳሌታዊ ዘይቤው—ልክ እንደዚህ ሰፍራ)። በላውሎስ ጽሑፎች ውስጥ በሌላም ሰፍራ ይህ እውን ሆኖ እንመለከታለን (ሮሜ 13+14፤ ቂላቦይስ 3+9፤ ኤፌሶን 4+22-24፤ 6+11፤ ሮሜ 6+3-4)። በ1ተበሎንቄ 5+8 ላውሎስ፤ “የእምነትንና የፍቅርን ጥሩር የመጸንንም ተስፋ እንደ ራስ ቀላር እየለበሰን” እንደሚለው ዐይነት ማለት ነው። እኛ በክርስቶስ በእምነት ጸድቀናል፤ የጸደቅነው በግርዘት ወይም በጥምቀት አይደለም። .. (ሮሜ 6+4-6)⁶⁵።

“ጥምቀት” የሚለው ቃል የውሃ ጥምቀትን ያሳያል ብንል እንኳ ሐዋርያው በዚህ ቦታ የሚጠቀምበት ቋንቋ እንደሚያሳየው ትእምርትነቱ/ምልክትነቱ በውበጥ ለተካሄደው ነገር ውጫዊ ምልክት አድርጎ ነው። ስለዚህ ጥምቀት መንፈሳዊ ውጤት የሌለው ነገር ግን መንፈሳዊ ትርጉም ያለው ሜዳዊ/ውጫዊ ክሥተት/ሥርዐት ነው።

ሦስተኛ፤ ሮሜ 6+3 ላይ እንደ ተመለከትነው አንዳንድ የእንግሊዝኛ ቅጂች (King James Version) “አንድ” የሚለውን ቃል “ውስጥ” (“into”) ብለው ተርጉመውታል። ነገር ግን “eis” “ኤይስ” የሚለው የግሪክ ቃል፤ ዐውዳዊ ትርጉሙ “ውስጥ” የሚል አንዳችም ሐሳብ እንደማይወክል በዋሰዋዊ መግት አቅርበናል። ጥምቀት በራሱ በክርስቶስ “ውስጥ”/“ጋር” አንድ የሚያደርግ ሳይሆን፤ በእምነት አንድ መሆናችንን የምናሳይበት ውጫዊ ምልክት ነው።

አራተኛ፤ ድነት እንዳገኘን የምናውቀው መንፈስ ቅዱስን በመቀበላችን ነው። ጌታን እንደ ግል አዳኞቹው አድርገው የተቀበሉ ሁሉ ድነትን አግኝተዋል (ሮሜ 8+1-16)። ሐዋርያው በገላትያ 3+2-3 ላይ በግልጽ እንደሚናገረው ገላትያውያኑ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉት በእምነት ነው። ስለዚህ ገላትያ 3+27 የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ከሆነ፤ ከቀላጥር 2 እና 3 ጋር በቀጥታ ይቃረናል።

አምስተኛ፤ በቀላጥር 6 ላይ ሐዋርያው፤ አብርሃም እግዚአብሔርን በማመኑ እንደ ጸደቀ ይገልጻል፤ ለመጽደቁም ብቸኛው ምክንያት

እምነቱ ነው። እንደ ዘፍጥረት 15+6 ዘገባ የአብርሃም መጽደቅ ሜዳዊ/ውጫዊ የሆኑ ሥርዐቶች ማለትም ግርዘት እውን ከመሆኑ በፊት ነው። አብርሃም የጸደቀው እምነቱ እንዳጸደቀው በሥራ ከመረጋገጡ በፊት ነው (ሮሜ 8+29-30፤ እንዲሁም ሮሜ 3+1-5:28 ይመለከታል)። የሐዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት ልክ እንደ ብሉይ ኪዳን የግርዘት ሥርዐት ነው። ይህ እውነት ከሆነ ድነት ያገኘው የውሃ ጥምቀት ከመውሰዳችን በፊት ነው ማለት ነው። የአብርሃም በእምነት መጽደቅ ከእኛ ጽድቅ ጋር አንድ ለመሆኑ ገላትያ 3+28-29 ሐዋርያው በሮሜ 3-4 ባለው ክፍል ላይ በሰፋት ተገልጿል።

ገላትያ 3+27 በለ ውሃ ጥምቀት የሚናገር አይደለም፤ ነገር ግን ልክ እንደ 1ቆሮንቶስ 12+13 እንዲሁም ሮሜ 6+3-4 በእምነት ለላገኘነውና ከክርስቶስ ጋር አንድ በለመሆናችን የሚገልጽ ትእምርት ነው (የሐንሰ 1+12-13)። ክፍሉ የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ እንደ ሆነ የሚያስተምር አይደለም። በለ ጥምቀት የሚያስተምር ክፍል ነው እንኳ ብንል ጥምቀት መጻናችንን የሚያሳይ ሜዳዊ/ውጫዊ ሥርዐት ብቻ ነው። ሜዳዊ/ውጫዊ ሥርዐት ለውበጣዊው ለውጥ ተጽእኖ ቢኖረው ኖር ቆርኔሌዎስና ባልንጀሮቹ የውሃ ጥምቀት ከወሰዱ በኋላ ነበር መንፈስ ቅዱስ ሊሞላባቸው ይገባ የነበረው (ሐዋርያት ሥራ 10) ወይም አብርሃም ከተገረዘ በኋላ ነበር መጽደቅ የነበረበት (ዘፍጥረት 15)። በእጠ ቃላይ ገላትያ 3+27 የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ትምህርት የለውም።

ኤፌሶን 5+25-26

“ባሉች ሆይ ክርስቶስ ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንደ ወደዳት ሚስቶቻችሁን ውደዱ፤ በውሃ መታጠብና ከቃሉ ጋር አጽንቶ እንዲቀድሳት ስለ እርሷ ራሱን አሳልፎ ስጠ”

በዚህ ሰፍራ “በውሃ መታጠብና ከቃሉ ጋር አጽንቶ” የሚል ሐረግ እንጂ፤ በለ ጥምቀት የሚናገር እንዳችም ነገር የለም። እስካሁን ለማየት እንደ ሞከርነው፤ “ውሃ” የሚለው ቃል ሁሉ የውሃ ጥምቀት ተብሎ ይተርጉም የሚለው የድርጅቱ የሥነ አፈታት አካሄድ የተሳሳተ መሆኑን አይተናል። በተለይ መታጠብን ወይም ዳግም ልደትን በሚያመለክቱ

⁶⁵ A.T. Robertson, *Word Pictures*, Volume IV, 78 298.

ምንባባት/ዐውዶች ውስጥ። ከቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ የምንማረውም ትምህርት፤ እንደ ቃል መፈታት ያለበት (የቃሉ አማራጭ ትርጉም መወሰን ያለበት)፤ ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ወይም ዐውድ የሚያስተላልፈውን መልእክት ታሳቢ ባደረገ መልኩ ብቻ ነው።

ክፍሉ በሰው ሃይል ጥምቀት የሚናገር ነው ካልን፤ ወደሚከተሉት ሁለት አበገራሚ ድምጻዊዎች መድረሳችን አይቀሬ ይሆናል፡— 1) ኢየሱስ ግለሰቦችን በተናጠል ሳይሆን፤ ቤተ ክርስቲያንን በጀማው አጥምቋል። 2) ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያንን በውሃ እንዳጠመቃት ባሉችም ሚስቶቻቸውን ማጥመቅ እንዳለባቸው የሚያሳስብ ነው ማለት ነው። ይህ ደግሞ ትርጉም የለሽ ነው።

ክፍሉ “በውሃ መታጠብ” የሚለው ተምሳሌታዊ ገለጻ፤ ልክ እንደ ዮሐንስ 8፡31-32፤ “በቃሉ ማንጸትን” የሚያመለክት ነው።

“ኢየሱስም ያመኑትን አይሁድ፤ እናንተ በቃሌ ብትኖሩ በእውነት ደቀ መዛሙርቴ ናችሁ። እውነትንም ታውቃላችሁ፤ እውነትም ዐርነት ያወጣችኋል አላቸው”

የቃሉ ሁነኛ ተግባር ይኸው ነው። ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያንን “የሚያጥባት” ወደ ቃሉ በመምራት ነው። በመዝሙር 119፡9 ላይ በግልጽ እንደምንመለከተው አጠባውም ሆነ ማንጸቱ የሚካሄደው በቃሉ አማካይነት በሰዎች ልብ ውስጥ ነው፡—

“ጉልላማ መንገዱን በምን ያነጻል? ቃላህን በመጠበቅ ነው”

በዚህም ክፍል “ውሃ” የሚለው ቃል የውሃ ጥምቀትን የሚያመለክት አይደለም። የውሃ ጥምቀትም ኅጢአትን ያነጻል የሚለው ሐሳብም ከዐውደ ምንባቡ እንዳችም ድጋፍ የለውም። “በውሃ መታጠብና ከቃሉ ጋር አጽንቶ” የሚለው ሐረግ፤ ውስጣዊ መንጸትን የሚያመለክት ነው። ከዕብራውያን 9፡13-14 እንደምንመለከተው ሚዳዊ/ውጫዊ ሥርዐቶች

ልብን ከኅጢአት እንደማያነጹት ያስረዳል። በአጠቃላይ አፈሶን 5+25-27 የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወላኝ ነገር ነው አይልም።

ዕብራውያን 10፡22

“ከክፉ ገሊና ለመንጸት ልባችንን ተረፎተን፤ ሰውነታችንንም በንጹሕ ውሃ ታጥበን፤ በእውነተኛ ልብና በሙሉ እምነት ወደ እግዚአብሔር እንቅረብ”

እንደሌሎቹ ሁሉ ይህም ክፍል የድርጅቱ ጸሓፊያን በተሳሳተ መንገድ የሚያብራሩት ምንባብ ነው። የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነው የሚለውን አስተምህሮ ለማስደገፍ ቄስ ተክለ ማርያም ዝነኸኝ አዝወትረው የሚጠቅሱት ክፍል ነው። ክፍሉ የምንረጫው ልባችንን እንደ ሆነ እንዲሁም የምንነጻው ከክፉ ገሊና እንደ ሆነ ያስተምራል። ይህ እውን ሊሆን የሚችለው ደግሞ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ብቻ ነው (ዕብራውያን 9፡14፤ 1ጴጥሮስ 1፡2)።

ሐዋርያው ጳውሎስ በሥጋ ላይ የሚሆነውን ውጫዊ ቅድስና ማለትም ግርዘትን (ሮሜ 2፡28-29) ከውስጣዊ ቅድስና ማለትም ከልብ የሆነውን በጥንቃቄ ይለየዋል። እውነተኛ እስራኢላዊ እውነተኛ የአብርሃም ልጅ (ይኸውም እውነተኛ ክርስቲያን) እውነተኛ በሆነ የልብ ግርዘት እንደ ሆነ እንጂ፤ ውጫዊው በሆነ ግርዛት እንዳልሆነ፤ ይህም እውን የሚሆነው “በኢየሱስ ክርስቶስ ደም በመረጫት” (1ጴጥሮስ 1፡2) እንጂ በውሃ ጥምቀት አይደለም (1ጴጥሮስ 3፡21)።

የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊ በግልጽ እንደሚያስረዳው ውጫዊ የሆነ አምልኮተ ሥርዐት እንዳችም የልብ ሰውጥ አያመጣም (ዕብራውያን 9፡13-28)። ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ ዕብራውያን 10፡22 ላይ በንጹሕ ውሃ ሰውነትን መታጠብ ውስጣዊ መንጸትን ያመጣል በፍጹም ሊል አይችልም፤ ይህ እርስ በርሱ የሚያቃረን ሐሳብ ነውና።

ይህ የኢየሱስ ክርስቶስን ደም የመርጫት ሐሳብ የተቀዳው ከብሉይ ኪዳን ነው። የብሉይ ኪዳን አገልጋዮች የሚወክላቸውን እንበሳ ካቀረቡ በኋላ (ዘሌዋውያን 8፡22)፤ የእንስሳውን ደም በሕዝቡ ላይ ይረጫታል

(ዕብራውያን 9+19፤ ዘፀአት 24+8)። ይህ ደግሞ የእግዚአብሔር በግ በሆነው (ዘፍጥረት 22+8) በመሲሐ ደም ታጥቦ ለሚነጸው ልብ ተምሳሌት ነው (ኢሳይያስ 53)። ነገር ግን “በውሃ መታጠብ” ግን ካህኑ ወደ መሠዊያ ለገልግሎቱ ከመሄዱ በፊት ጽዱ ሆኖ ለመቅረብ የሚፈጽመው ሥርዐት ነው (ዕብራውያን 8+6)። የመጀመሪያው (በደሙ መረጨት) ውስጣዊና መንፈሳዊ እንዲሁም “ልባዊ” ነው (ሮሜ 2+28-29)፤ ሁለተኛው ግን በንጹሕ ውሃ (መታጠብ) ግን ውጫዊና ቀላላዊ እንዲሁም ሥጋዊ (ሮሜ 2+28-29) ነው⁶⁶።

ዕብራውያን 10+22 በንጹሕ ውሃ ሰውነትን መታጠብ የሚለው ሐረግ የውሃ ጥምቀትን የሚያመለክት ቢሆንም፤ ይህ ጉዳይ የልብን መንጻት ሊያስከትል አይችልም። ስለዚህ የውሃ ጥምቀት የሰዎችን ልብ ከነጢ እት እያነጸም፤ ጸግም ልደትም እያመጣም፤ የድነትም ቅድመ ሁኔታ አይደለም። በእጠቃላይ ዕብራውያን 10+22 የውሃ ጥምቀት ለጸግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ትምህርት የለውም።

ቄላስይስ 2÷12

“በጥምቀትም ክእርሱ ጋር ተቀበራችሁ፤ በጥምቀትም ደግሞ ከሙታን ባስነሣው በእግዚአብሔር አሠራር በማመናችሁ፤ ክእርሱ ጋር ተነሣችሁ”

ይህ ክፍል ሮሜ 6÷3-4፤ 1ቆሮንቶስ 12÷13 እንዲሁም ገላትያ 3+27 ጋር ተመሳሳይ ሐሳብ ያለው ክፍል ነው። እነዚህ ክፍሎች የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ ነው እንደሚለው ሁሉ፤ ይህም ክፍል እንዲህ

⁶⁶ ይህን ምንግብ በተመለከተ በአግራጭነት የሚቀርቡ በርካታ ትንታኔዎች አሉ። እነዚህን ትንታኔዎች ለመመልከት የሚከተለውን አንድምታ ይመለከታል፡— Franz Delitzsch, *Commentary on the Epistle to the Hebrews* (T&T Clark, 1882), ቅጽ II, ገጽ 174-179። በርካታ ሊቃውንት፤ “ሰውነትን በንጹሕ ውሃ መታጠብ” የሚለውን ሐረግ የሚያመለክተው የውሃ ጥምቀትን አንድ ሆነ የሚለግሙ ቢሆንም እንኳ (ለገጻንድ ሊቃውንት ይህ ሐረግ የውሃ ጥምቀትን አያሳይም የሚል አጽም አላቸው)፤ የውሃ ጥምቀት ለጸግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚለውን ሐሳብ አይቀበሉም። የውሃ ጥምቀት ውጫዊ ሥርዐት እንጂ በክርስቶስ ደም ለመረጨት በቅድመ ሁኔታነት የሚቀርብ አይደለም።

ዐይነቱ ትምህርት የለውም። ከቀላጥር 10 እስከ 17 ያለው ክፍል አንድ ዐውድ ሆኖ ሳለ፤ ክፍሉ ከዐውዱ ተገንጥሎ ሲጠቀስ ይበተዋል።

“በምትበሉት መብል ወይም በምትጠጡት መጠጥ ወይም በዓላትን በለማክበር ወይም ስለ ወር መባቻ ወይም ስለበንበት እንዳችሁ በው አይፍረድባችሁ” ይላል። ምክንያቱም እነዚህ ነገሮች ሁሉ ለሚመጣው ነገር ጥላ ናቸው፤ አካሉ ደግሞ ክርስቶስ ነው።

ዐውዱ እንደሚያሳየን የሐዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት የብሉይ ኪዳንን ግርዘት የሚወክል ነው። በዚህም ቦታ እነዚህ ሁለት ነገሮች እርስ በርሳቸው ተነጻጽረዋል። በክርስቶስ ኢየሱስ የሚያምን ሰው በእጅ ባልተደረገ ግርዘት ተገርሟል።

ጥምቀትና ግርዘት እርስ በርሳቸው መነጻጸራቸው ጥምቀት በሰው፤ “እጅ የሚካሄደውን ጥምቀት” ሳይሆን፤ ልክ እንደ ሮሜ 6÷3-4 ከክርስቶስ ጋር መዋትንና መነሣትን የሚያሳይ ሥዕላዊ ገለጻ ነው።

የአዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት የብሉይ ኪዳንን ግርዘት የሚተካ ከሆነ፤ ግርዘት በብሉይ ኪዳን ለድነት ወሳኝ ጉዳይ እንዳልሆነ ሁሉ፤ የውሃ ጥምቀትም ወሳኝ ሊሆን አይችልም። አብርሃም ከመገረዙ በፊት እንደ ጸደቀ ከቃለ እግዚአብሔር እንማራለንና (ዘፍጥረት 15÷6)። ሮሜ 2÷28-29 በግልጽ እንደሚነግረን ለድነት አስፈላጊው ጉዳይ በመንፈስ የልብ መገረዝ ነው እንጂ፤ በሥጋ የሚደረገው ግርዘት አይደለም። አንድን ሰው እውነተኛ አይሁዳዊ ወይም የአብርሃም ልጅ የሚያደርገውም መንፈሳዊ ግርዘት ነው።

የብሉይ ኪዳን ግርዘት የአዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት ጋር አንድ ከሆነ፤ በብሉይ ኪዳን እውነተኛ አይሁዳዊ የሚያደርገው የሥጋ ግርዘት እንዳይደስ ሁሉ (የሥጋው ግርዘት አስፈላጊ ቢሆንም እንኳ)፤ የውሃም ጥምቀት እንድን ሰው እውነተኛ አማኝ/ክርስቲያን እንደማያደርገው ሮሜ 2+28-29 ይገልጻል።

በግልጽ አይሁዳዊ የሆነ አይሁዳዊ አይደለምና፤ ጸፉ ግን በሰውር አይሁዳዊ የሆነ አይሁዳዊ ነው፤ መገረዝም በመንፈስ የሚደረግ የልብ

መገረዝ ነው እንጂ፤ በመጽሐፍ አይደለም፤ የእርሱ ምስጋና ከእግዚአብሔር ነው እንጂ ከሰው አይደለም።

ሮሜ 6÷3-4፤ 1ቆሮንቶስ 12÷13 እንዲሁም ገላትያ 3÷27 ላይ በግልጽ ለማየት እንደ ሞክርነው፤ በዚህም ክፍል ሐዋርያው "ጥምቀትን" የማንነት መገለጫ ስርተፍኬት አድርጎ ነው የሚያቀርበው። ግርዘት እንድ ሰው አይሁዳዊ መሆኑን የሚያሳይ ምልክት እንደ ሆነ ሁሉ። በውሃ የምንጠመቀው መጠመቅ ውስጣዊውን ሰውጥ የሚያሳይ ሜዳዊ/ውጫዊ ምልክት ነው። ሜዳዊው ሥርዐት የቤተ ክርስቲያን አባል እንደሚያደርገን ሁሉ፤ መንፈሳዊውም ጥምቀት የክርስቶስ አካል ያደርገናል።

ልክ እንደ ሮሜ 6÷3-4፤ 1ቆሮንቶስ 12÷13 እንዲሁም ገላትያ 3÷27 ሁሉ ቂላስይስ 2÷12 "ጥምቀት" የሚለው ቃል፤ በእጅ የማይከናወነውን መንፈሳዊ ጥምቀት የሚያሳይ ተምሳሌታዊ ገለጻ ነው። ይህም እንድን ሰው ክክርስቶስ ሞት፤ መቀበር እንዲሁም ትንሣኤ ጋር እንድ እንዲሆን ያደርገዋል። ይህም በሰው እጅ የሚከናወን ጉዳይ ሳይሆን በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚሆን ጉዳይ ነው። በአጠቃላይ ቂላስይስ 2÷12 የውሃ ጥምቀት ሰዳግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ትምህርት የለውም።

1ቆሮንቶስ 12÷13

"አይሁድ ብንሆን፤ የግሪክ ሰዎች ብንሆን፤ ጨዋዎች ብንሆን እኛ ሁላችን ባንድ መንፈስ እንድ አካል እንድንሆን ተጠምቀናል።
ሁላችንም እንዱን መንፈስ ጠጥተናል"

ቄስ ተክለ ማርያም ገዛኸኝም ሆኑ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን፤ ይህ ክፍል የውሃ ጥምቀት የክርስቶስ እንዲሁም የቤተ ክርስቲያን አካል ለመሆን መሠረታዊ ጉዳይ እንደ ሆነ ያስተምራል ባዮች ናቸው። ይህን ትምህርት ላለመቀበል በርካታ ምክንያቶች አሉ። ክፍሉ ስለ ውሃ ጥምቀት ያስተምራል ይባል እንጂ፤ ክፍሉ ስለ ውሃ ጥምቀት የሚያስተምር አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ በውሃ መጠመቅ እንዳለ (ሐዋርያት ሥራ 10÷48)፤ በአላት መጠመቅ እንዳለ (ማቴዎስ 3÷11)፤ በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ እንዳለ (ማቴዎስ 3÷11፤ ሐዋርያት

ሥራ 1÷5)፤ በኢየሱስ መጠመቅ እንዳለ (ሮሜ 6÷3-4) ያስተምራል። ስለዚህ ጥምቀት በተባለበት ቦታ ሁሉ ውሃን ታሳቢ ማድረግ ስሕተት ነው። ይህ ክፍል ስለውሃ ጥምቀት የሚናገር እንዳልሆነ በርካታ ማስረጃዎችን ማቅረብ ይቻላል።—

"የክርስቶስ አካል" የምንሆነው በመንፈስ ቅዱስ በመጠመቅ እንደ ሆነ አሙን ነው። ነገር ግን ይህ እውን ሊሆን የሚችለው የውሃ ጥምቀት ስንወስድ ነው ወይም የውሃን ጥምቀት ከመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ጋር እንድ ላይ ስንወስድ ድኑት አናገኛለን የሚል ሐሳብ በዚህ ክፍል ውስጥ የለም።

እንደኛ፤ ሐዋርያው የክርስቶስ አካል ለመሆን በመንፈስ ተጠምቀናል ካለ በኋላ፤ እንዱን መንፈስ ጠጥተናል ይላል። ተጠምቀናል የሚለው ሐረግ የውሃ ጥምቀትን የሚያሳይ ከሆነ፤ በተመሳሳይ መንገድ ጠጥተናል የሚለውም ውሃን ነው ማለት ነው። ይህ ደግሞ ትርጉም የሰጠ አነጋገር ነው። ሁለተኛውን ሐረግ በተምሳሌታዊ ዘይቤ ወስደን መንፈስ ቅዱስ ነው ካልን፤ በተመሳሳይ መንገድ የመጀመሪያውንም ሐረግ መንፈስ ቅዱስ ነው ማለት የገድ ይሆናል።

ሁለተኛ፤ የ1ቆሮንቶስ 12÷13 ዐውደ ምንባብ ተምሳሌታዊ ዘይቤን የተስተለ ነው። "አካል" የሚለው ቃል ራሱ፤ ክርስቶስን ያመኑ አማኒያን ያላቸውን ኅብረት በተምሳሌታዊ ዘይቤ የሚገልጽ ነው። ክፍሉ 7-11 ያለው ክፍል ቀላጣዊ ሳይሆን፤ የመንፈስ ቅዱስን ሥራ የሚገልጽ ነው። ክፍሉ 12-31 ያለው ምንባብ ደግሞ ተምሳሌታዊ በሆነ ገለጻ ስለአንድነት የሚያስተምር ነው። ይህ ጉዳይ ቀላጣዊ 13 ላይ "ጥምቀት" የሚለው ቃል በተምሳሌታዊ ገለጻ መንፈስ ቅዱስን እንደሚያመለክት የሚያሳይ ነው።

1ቆሮንቶስ 12÷13 ተምሳሌታዊ በሆነ ገለጻ ክርስቲያኖች ክክርስቶስ ጋር ያላቸውን አንድነት የሚያመለክት ሲሆን፤ ይህም እውን የሚሆነው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት መንፈሳዊ በሆነ መልኩ እንጂ ቀላጣዊ በሆኑ ነገሮች አይደለም። ይህም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚወሰዱትን ክርስቲያኖች ዳግም ልደት "አዲስ ፍጥረት" (2 ቆሮንቶስ 5÷17)